

Програма за
опазване на околната
среда на община
Никола Козлево за
периода 2021 -2027 г.



Приета с Решение №..... от
на Общински съвет-Никола Козлево



*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

СЪДЪРЖАНИЕ:	стр.
I. ВЪВЕДЕНИЕ	7
1. Основание за разработване на програмата	8
2. Принципи за опазване на околната среда	9
II. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНАТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА	14
1. Закони	15
2. Наредби	19
3. Местна нормативна уредба	23
4. Планове и програми, действащи на регионално ниво	25
5. Планове и програми, приети от Общински съвет-Никола Козлево	25
III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	26
1. Географски характеристики, местоположение и граници на община Никола Козлево	27
2. Климат	29
3. Релеф	34
4. Полезни изкопаеми	35
IV. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	36
1. Атмосферен въздух	37
2. Водни ресурси	43
2.1. Описание на района за Басейново управление на водите	43
2.2. Реки на територията на община Никола Козлево	45
2.3. Райони с потенциален риск от наводнения на територията на общината	50
2.4. Язовири на територията на община Никола Козлево	50
2.5. Подземни води	51
2.6. Водоснабдяване и канализация	53
3. Отпадъци	58
3.1. Битови отпадъци	60
3.2. Морфологичен състав на отпадъците	63
3.3. Разделно събиране на отпадъци от опаковки	65
3.4. Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)	66
3.5. Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)	67
3.6. Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)	67
3.7. Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)	67
3.8. Разделно събиране на отработени масла	68
3.9. Биоразградими отпадъци	68
3.10. Строителни отпадъци	68
3.11. Опасни отпадъци	69
3.12. Регионално депо за неопасни отпадъци	71
3.13. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци	72

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

4. Почви и нарушени терени	74
5. Защитени територии и биоразнообразие	78
5.1. Растителност	79
5.2. Лечебни растения	83
5.3. Животински свят	86
5.4. Защитени територии	89
5.5. Туризъм	90
6. Зелена система	91
6.1. Горски територии	94
7. Шум	96
7.1. Въздействие на шума върху човека	96
7.2. Източници на шум	97
8. Управленчески фактори	100
8.1. Отговорности и задачи	100
8.2. Сътрудничество с други институции и организации	103
8.2.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда	103
8.2.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини	104
8.2.3. Услуги предоставяне от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда	104
8.2.4. Информирание на обществеността	105
9. Икономически фактори	105
9.1. Селско стопанство	107
9.2. Техническа инфраструктура	109
9.2.1. Енергийни мрежи	109
9.2.2. Енергийна ефективност и ВЕИ	110
9.2.3. Газопреносна мрежа	111
9.2.4. Транспортна инфраструктура	111
10. Финансови фактори	113
10.1. Икономически инструменти	113
10.2. Общински бюджет	114
11. Демографски фактори	116
11.1. Население на общината	116
11.2. Раждаемост	118
11.3. Смъртност	119
11.4. Миграция на населението	120
V. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ /SWOT/	121
VI. ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА	128
VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	130
VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	135
IX. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА	147
X. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА	149
XI. СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА И Т.Н., ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА	152
XII. Приложение №1 – Раздел „Лечебни растения“	153

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

ТАБЛИЦИ:	стр.
Таблица №1 Територии в Област Шумен	28
Таблица №2. Територии в община Никола Козлево	28
Таблица №3 Максимални регистрирани средноденонощни стойности на ФПЧ10 и SO2 по месеци за 2019 г.	39
Таблица №4 Максимални регистрирани средночасови стойности на SO2 , NO2 и O3, по месеци.	40
Таблица №5 Оценка на екологичното състояние на р.Хърсовска	46
Таблица №6 Земеползване, % от водосборната площ р.Хърсовска	47
Таблица №7 Оценка на екологичното състояние на р.Крива река	49
Таблица №8 Язовири на територията на община Никола Козлево	51
Таблица №9 Подземни водни тела на територията на община Никола Козлево	52
Таблица №10 Разпределение на гласовете в Асоциацията по ВиК	54
Таблица №11 Водопроводна мрежа в община Никола Козлево по населени места	54
Таблица №12 Стратегически цели на НПУО	60
Таблица №13 Количества на битовите отпадъци	61
Таблица №14 Брой съдове за събиране на отпадъци по населени места	62
Таблица № 15 Морфологичен състав на отпадъците в общината	64
Таблица №16 Брой и вид на съдовете за разделно събиране на опаковки.	65
Таблица №17 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки	66
Таблица №18 Кодове отпадъци по разрешително на „Голдън Фийл“ ЕООД	69
Таблица №19 Вековни дървета на територията на община Никола Козлево	80
Таблица №20 Дървесни, храстови и тревни видове	81
Таблица №21 Регистър на озеленените площи	93
Таблица №22 Баланс на горските територии в община Никола Козлево	94
Таблица №23 Гранични стойности на нивата на шума в различните територии и устройствени зони и урбанизираните територии и извън тях	99
Таблица №24 Водещи предприятия в община Никола Козлево	106
Таблица №25 Баланс на територията по категория на земята	107
Таблица №26 Баланс по видове собственост общо за общината	108
Таблица №27 Брой отглеждани животни в общината	109
Таблица №28 Електроснабдителна мрежа и съоръжения	109
Таблица №29 Приходи и разходи за управление на отпадъците	115
Таблица №30 Население в община Никола Козлево 2015 – 2019 г.	117
Таблица №31 Трудоспособност на населението	118
Таблица №32 Брой живородени деца	118
Таблица №33 Смъртност в община Никола Козлево	119
Таблица №34 Механичен прираст	120
ФИГУРИ:	стр.
Фигура №1. Цели за устойчиво развитие	10
Фигура №2. Местоположение на община Никола Козлево в област Шумен	27
Фигура №3. Климатично райониране на България	30
Фигура №4. Карта на община Никола Козлево	34
Фигура №5 Карта на район БДЧР	43
Фигура №6 Карта на район БДДР	44
Фигура №7 Карта на Крива река във водосборния басейн на Провадийска река	48

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Фигура №8 Как функционира кръговата икономика	58
Фигура №9 Местоположение на защитена местност „Чибуклията“ в землището на с.Хърсово	90
ДИАГРАМИ:	стр.
Диаграма №1. Площ на землищата в община Никола Козлево	29
Диаграма №2 Средни месечни температури и валежи в общината	31
Диаграма №3 Облачни, слънчеви и валежни дни	32
Диаграма №4 Средномесечни максимални температури в общината	32
Диаграма №5 Средни месечни количества на валежите в общината	33
Диаграма №6 Роза на ветровете	33
Диаграма №7 Земеползване, % от водосборната площ р.Хърсовска	47
Диаграма №8 Население в община Никола Козлево 2015 – 2019 г.	117
Диаграма №9 Брой живородени деца	119
Диаграма №10 Възраст на родилките	119
Диаграма №11 Смъртност в община Никола Козлево	120

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

АИС	Автоматична измервателна станция
SWOT анализ	Анализ силни и слаби страни, възможности и заплахи
БДДР	Басейнова Дирекция „Дунавски район“
БДЧР	Басейнова Дирекция „Черноморски район“
БО	Битови отпадъци
В и К	Водоснабдяване и канализация
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НПО	Неправителствена организация
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ООН	Организация на обединените нации
ОПООС	Общинска програма за опазване на околната среда
ООп	Организация за оползотворяване на отпадъците от опаковки
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

ПУРБ	План за управление на речните басейни
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци
ФПЧ	Фини прахови частици

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Опазването на околната среда е сред най-важните приоритети на съвременното общество. За запазване на природните богатства на страната и осигуряването на здравословна околна среда за живот, труд и отдих на населението е необходимо да се провежда целенасочена и комплексна екологична политика на държавата. Нейни задължителни елементи са изграждането и усъвършенстването на законодателството и нормативната уредба и наличието на институции, осигуряващи постоянен контрол и оценка на състоянието на околната среда, вземане на управленски решения и тяхната реализация.

Законовите разпоредби в сферата на опазване на околната среда имат многопосочен характер, поради което те са практически ефективни само когато са подкрепени с конкретни форми на реализация. Една от тези конкретни форми е изготвянето на програма за опазване на околната среда приложима на местно ниво, като се интегрират икономическите и социалните цели при планиране на дейностите в тази област.

Въпросът за Общинска програма за опазване на околната среда се поставя на Първата конференция на министрите на околната среда през 1991 г., на която е взето решение да се създаде Обща програма за опазване на околната среда за страните от Европа, която да служи като рамка за по-добра координация на усилията за възстановяване и опазване на околната среда на национално и международно ниво.

Концепцията за устойчиво развитие, приета на Конференцията на ООН за околна среда и развитие в Рио де Жанейро през 1992 г., формулира новите принципи за организиране на дейностите в обществото. Приет е “Дневен ред 21” - план за действие на ООН, който в процеса на вземане на решения за околната среда отрежда много важна роля на местните власти - те са най-близо до хората до проблемите и в много случаи най-близо до решенията.

1. Основание за разработване на програмата

Общината е основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, съгласно чл. 2, ал. 1 от Закона за местното самоуправление и местната администрация (ЗМСМА). От ЗМСМА произтичат правомощията на органите на местната власт по отношение на процесите на управление на околната среда. В чл. 17, ал. 1, т. 8 от ЗМСМА е посочено, че местното самоуправление се изразява с правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност, в т.ч. в сферата на опазването на околната среда и рационалното използване на природните ресурси.

Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2021 – 2027 г. (ПООС) е изложение на основните цели и задачи на общината в областта на опазване на околната среда. Настоящият стратегически документ е инструмент за подобряване състоянието на околната среда. Програмата отчита влиянието на икономическите и социалните интереси в обществото и създава условия за устойчиво развитие на общността като цяло.

ПООС е разработена на основание чл. 79, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС).

Програмата обхваща период на изпълнение шест години – от 2021 г. до 2027 г.

2. Принципи за опазване на околната среда

При разработването на настоящата Програма е залегнат принципа за опазването на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защитата на здравето на хората. От съществено значение е съхраняването на биологичното разнообразие в съответствие с природната биогеографска характеристика на страната. Съгласно ЗООС, както Националната стратегия за околна среда, така и общинските програми за опазване на околната среда са средство за постигане на целите на Закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда по чл. 3 от ЗООС, а именно:

1. устойчиво развитие;
2. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. замърсителят плаща за причинените вреди;
7. съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;
10. интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие задоволява потребностите на настоящето, без да нарушава възможностите на бъдещите поколения да задоволяват собствените си потребности. Програмата на ООН до 2030 г., приета от световните лидери през 2015 г., представлява новата глобална рамка за устойчиво развитие и определя **17 цели за устойчиво развитие**, както следва:

1. Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде.
2. Преодоляване на глада, постигане на продоволствена сигурност и по-добро хранене, стимулиране на устойчиво селско стопанство.
3. Осигуряване на здравословен живот и насърчаване благосъстоянието на всички във всяка възраст.
4. Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички.
5. Постигане на равнопоставеност на жените и мъжете и равни права за всички жени и момичета.

6. Осигуряване на наличие и устойчиво управление на вода и канализация за всички.
7. Осигуряване на достъп до финансово достъпна, надеждна, устойчива и съвременна енергия за всички.
8. Стимулиране на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички.
9. Изграждане на устойчива инфраструктура, насърчаване на приобщаваща и устойчива индустриализация и стимулиране на иновациите.
10. Намаляване на неравенствата между и в рамките на държавите.
11. Превръщане на градовете и селищата в приобщаващи, безопасни, адаптивни и устойчиви места за живеене.
12. Осигуряване на устойчиви модели на потребление и производство.
13. Предприемане на спешни действия за борба с изменението на климата и неговите последици.
14. Опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и водните ресурси за устойчиво развитие.
15. Опазване, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, устойчиво управление на горите, борба с опустиняването, спиране и обръщане на процеса на деградация на земите и предотвратяване загубата на биологично разнообразие.
16. Насърчаване на мирни и приобщаващи общества за устойчиво развитие, осигуряване на достъп до правосъдие за всички и изграждане на ефективни, отговорни и приобщаващи институции на всички равнища.
17. Укрепване на средствата за изпълнение и възобновяване на глобалното партньорство за устойчиво развитие.



Фигура №1. Цели за устойчиво развитие

Устойчивото развитие се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие. Визията на общините за програмен период 2021-2027 г. е, че страната ни трябва да има реална национална програма за развитие и адекватен национален ресурс за реализацията ѝ. Един от най-ефективните подходи за планиране и финансиране на местни програми и проекти за устойчиво развитие е подходът „*Водено от общностите местно развитие*“. Това е подход, насочен към създаване на заетост чрез използване на местния потенциал. Чрез него се цели подобряване качеството на живот и неизоставане в развитието на местните общности в територии със специфични характеристики, например в селските райони.

В стратегически документи се отбелязва, че общините могат да играят ролята на звена за контакт при мерки за стимулиране на производство и потребление на енергия от възобновяеми източници. В проекта на Интегриран план в областта на енергетиката и климата за периода 2021-2030 г. на Република България се предвиждат законодателни инициативи в тази посока, доколкото именно общинските власти имат задължения за издаване на част от разрешителните при изграждане на централи за производство на електрическа енергия от възобновяеми източници, както и при планиране на използването ѝ на територията на общината.

Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им. Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта, представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве следва да се избягват. Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;

- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.

Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда, в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики на национално, регионално и местно ниво. Околната среда стои над политическите, правните и изкуствено създадените граници. Основната цел е да се подобри качеството на околната среда, да се защитава здравето на човека, да се използват разумно и рационално природните ресурси и да се насърчават международните мерки за справяне с глобалните или регионалните екологични проблеми.

Субсидираност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно ниво. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме всички екологични разходи, доколкото това е възможно, за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно

предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на екологосъобразни технологии, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

Потребителят плаща

Всеки, който употребява природни ресурси следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда. На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

Мнозина приемат околната среда за даденост, но натискът върху ограничените земни ресурси расте с безпрецедентни темпове. Трябва да се положат усилия за повишаване на осведомеността, по ефективно използване на ресурсите и премахване на вредното и разточително поведение. В противен случай бъдещите поколения ще бъдат лишени от своето законно наследство. Нужни са колективни действия с участието на ЕС, националните, регионалните и местните органи, предприятията, неправителствените организации и обикновените хора.

**II. АНАЛИЗ НА ДЕЙСТВАЩИТЕ
НОРМАТИВНИ И ПРОГРАМНИ
ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА
ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА
ОБЩИНАТА ПО ОТНОШЕНИЕ НА
ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА
СРЕДА**

Анализът на действащото законодателство и програмни документи има за цел да установи в каква степен законодателството се прилага на местно ниво, също така да се установи дали то е приложимо към дейността на Общинска администрация – Никола Козлево или има необходимост от промяна на местните нормативни документи. Анализът представлява приложимостта на законодателството към документите и изискванията на местно ниво, както необходимостта от промяна в тях, необходими действия за изпълнението им, необходимост от разработване на допълнителни нормативни документи, програми и стратегии на местно ниво.

В настоящият анализ са разгледани нормативните документи, които имат отношение към Програмата, налични на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите - <https://www.moew.government.bg/> , както и местните нормативни документи, налични на <http://nikolakozlevo.bg/> .

1. Закони

⇒ **Закон за опазване на околната среда (Обн., ДВ, бр.91 от 25.09.2002 г., посл. изм. ДВ. бр.102 от 01.12.2020 г.)** урежда обществените отношения, свързани с опазване на околната среда за сегашните и бъдещите поколения и защита здравето на хората, съхраняване на биологичното разнообразие, опазване и ползването на компонентите на околната среда, контрол и управление на факторите увреждащи околната среда и източниците на замърсяване; предотвратяване и ограничаване на замърсяването. Създаване и функциониране на Национална система за мониторинг на околната среда; стратегиите, програмите и плановете за опазване на околната среда; събирането и достъпа до информация за околната среда; правата и задълженията на държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазване на околната среда.

Съгласно чл.79 ал. 1 от ЗООС, **кметовете на общините разработват програми за опазване на околната среда** в съответствие с указания на Министъра на околната среда и водите. Съгласно ал. (2), програмите по ал. (1) обхващат период на изпълнение не по-малък от 3 години. (3) Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програми чрез участие на своите експерти и предоставяне на информация. При разработването, попълването и актуализирането на програмите се привличат и представителите на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации. (4) Програмите се приемат от общинските съвети, които контролират изпълнението им. (5) Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост – и предложения за нейното допълване и актуализиране. (6) Отчетите по ал. 5 се представят за информация в РИОСВ.

⇒ **Закон за опазване чистотата на атмосферния въздух (обн. ДВ., бр. 45 от 28.05.1996г., посл. изм. и доп., ДВ бр.18 от 2 март 2021 г.)** цели да защити здравето на хората и на тяхното потомство, животните и растенията, техните съобщества и местообитания, природните и културни ценности от вредни въздействия, както и да предотврати настъпването на опасности и щети за обществото при изменение

качеството на атмосферния въздух в резултат от различни дейности. Със закона се урежда определянето на показатели и норми за качеството на атмосферния въздух; ограничаването на емисиите; правата и задълженията на държавните и общинските органи, на юридическите и физическите лица по контрола; управлението и поддържането на качеството на атмосферния въздух; изискванията за качеството на течните горива, в това число контролът за спазване на изискванията за качеството на течните горива при пускането им на пазара, и тяхното разпространение, транспортиране и използване; ограниченията в емисиите на серен диоксид при използването на течни горива, ограниченията за допустимо сярно съдържание на петролните деривати и начинът на тяхното изгаряне от плавателни средства, които се намират в пристанищата на Република България в българския участък на р. Дунав, вътрешните морски води, териториалното море и в изключителната икономическа зона.

⇒ **Закон за управление на отпадъците (обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп., бр. 19 от 5.03.2021 г.)** регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване на ефективността на това използване. Със ЗУО е въведена йерархия за управление на отпадъците с първи приоритет предотвратяване на образуването на отпадъците, следвано от оползотворяването им и на последно място екологосъобразното им обезвреждане. Законът регламентира задълженията на лицата, извършващи дейности по третиране и транспониране на отпадъците, въвежда изискване и за представяне на документи относно отчета и информацията за дейностите с отпадъци. Определени са контролните органи и обхвата на тяхната компетентност.

⇒ **Закон за водите (обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г. изм. и доп. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018 г.)** е рамковия закон, който урежда собствеността и управлението на водите на територията на Р.България, като общонационален неделим природен ресурс и собствеността на водностопанските системи и съоръжения. Целта на закона е да осигури интегрирано управление на водите в интерес на обществото и за опазване на здравето на населението, като създаде условия за: намаляване на замърсяването на водите; опазване на повърхностните и подземните води и водите на Черно море; прекратяване на замърсяването на морската среда с естествени или синтетични вещества; намаляване на заустванията, емисиите и изпускането на приоритетни вещества; предотвратяване или намаляване на вредните последици за човешкия живот и здраве, околната среда, културното наследство и стопанската дейност, свързани с вредното въздействие на водите.

⇒ **Закон за почвите (обн. ДВ, бр. 89 от 06.11.2007г., изм. ДВ, бр. 58 от 18 юли 2017 г.)** урежда обществените отношения, свързани с опазване на почвите и техните функции, както и тяхното устойчиво ползване и трайно възстановяване като компонент на околната среда. Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и

задължение на държавните и общинските органи и на физически и юридически лица. Целите на закона са: предотвратяване увреждането на почвите и нарушаването на техните функции; трайно запазване на функциите на почвите; възстановяване на нарушените функции на почвите.

⇒ **Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008г., посл. изм. ДВ бр.96 от 10.11.2020 г.)** урежда отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети при спазване на принципа „замърсителя плаща“ и на принципа на устойчивото развитие. Със закона се определят: екологичните щети и непосредствената заплаха за възникването на такива щети; правомощията на органите на изпълнителната власт и правата и задълженията на операторите; процедури за избор и осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, в т.ч. консултации с обществеността; изискванията за сътрудничество и обмен на информация по отношение на екологичните щети с други държави и с Европейската комисия.

⇒ **Закон за опазване на земеделските земи (Обн. ДВ, бр.35 от 24 април 2006г., изм. и доп. ДВ бр. 17 от 23 февруари 2018 г.)** урежда опазването от увреждане, възстановяването и подобряването на плодородието на земеделските земи, вкл. условията и редът за промяна на тяхното предназначение. Със закона се регламентира Предназначението на земеделските земи производство на растителна продукция и паша на добитък по начин, неувреждащ почвеното плодородие и здравето; Промяната на предназначението на земеделските земи, което се допуска само по изключение при доказана нужда и при условия и по ред, определени със закона и т.н.

⇒ **Закон за защита на растенията (Обн. ДВ., бр.61 от 25.07.2014г., изм. и доп. ДВ, бр. 17 от 23 февруари 2018 г.)** урежда отношенията, свързани със: фитосанитарни мерки Международната конвенция по растителна защита, одобрена от Конференцията на Международната организация по земеделие и прехранване – ноември 1997 г.; опазването на растенията и растителните продукти от икономически важни вредители; наблюдението, диагностиката, прогнозата и сигнализацията в растителната защита; интегрираното производство на растения и растителни продукти и контрола върху интегрираното производство; и други.

⇒ **Закон за биологичното разнообразие (Обн. ДВ. Бр.77 от 9.08.2002г., изм. и доп. ДВ бр. 76 от 19.09.2017 г.)** урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Република България. Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

⇒ **Закон за лечебните растения (Обн. ДВ, бр, 29 от 07.04.2000 г, изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017 г.)** урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки. Разпоредбите на закона се прилагат за лечебните растения по списък съгласно приложението, независимо от собствеността им.

⇒ **Закон за генетично модифицирани организми (Обн. ДВ, бр. 27 от 29.03.2005г., изм. и доп. ДВ бр. 58 от 18.07.2017г., в сила от 18.07.2017 г.)** урежда обществените отношения, свързани със: работата с генетично модифицирани организми (ГМО) в контролирани условия; освобождаване на ГМО в околната среда; пускането на пазара на ГМО или комбинация от тях като продукти или съставка на продукти; пренасянето на ГМО; вноса, износа и транзита на ГМО; контрола на горепосочените дейности.

⇒ **Закон за защитени територии (Обн. ДВ. бр. 133 от 11.11.1998г., изм. и доп. ДВ бр.96 от 1 декември 2017 г.)** урежда категориите защитени територии, тяхното предназначение и режим на опазване и ползване, обявяване и управление. Законът цели опазването и съхраняването на защитените територии като национално и общочовешко богатство и достояние и като специална форма на опазване на родната природа, способстващи за развитието на културата и науката и за благополучието на обществото.

⇒ **Закон за лова и опазване на дивеча (Обн. ДВ., бр.78 от 26.09.2000г., изм. и доп. ДВ бр. 17 от 23 февруари 2018 г)** урежда отношенията, свързани със собствеността, опазването и стопанисването на дивеча, организацията на ловното стопанство, правото на лов и търговията с дивеч и дивечови продукти.

⇒ **Закон за рибарството и аквакултурите (Обн. ДВ, бр. 41 от 24.04.2001г. изм и доп. ДВ бр.55 от 3 юли 2018 г.)** урежда отношенията, свързани със собствеността, организацията, управлението, ползването и опазването на рибните ресурси във водите на Република България, търговията с риба и други водни организми. Законът има за цел да осигури: устойчиво развитие на рибните ресурси, възстановяване и опазване на биологичното равновесие и обогатяване на разнообразието на рибните ресурси във водните екосистеми; развитие на стопанския и любителския риболов и аквакултурите; прилагане на правилата за отговорен риболов; повишаване потреблението на риба и рибни продукти в страната.

⇒ **Закон за защита от шума в околната среда (Обн. Дв, бр. 74 от 13.09.2005г., изм. и доп. ДВ. бр.52 от 2 Юли 2019 г.)** урежда: оценката, управлението и контрола на шума в околната среда, причинен от автомобилния, железопътния, въздушния и водния транспорт, както и от промишлените инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда, и от локални източници на шум; определянето на степента на шумовото натоварване в околната среда чрез измерване, оценка и картотекриране на

шумовите нива в околната среда и разработването на стратегически карти за шум; акустичното планиране чрез разработването на плановете за действие въз основа на резултатите от картотекирането с оглед предотвратяване и намаляване на шума в околната среда, най-вече в случаи, при които превишаването на стойностите на даден показател за шум може да предизвика вредно въздействие върху здравето на хората, или за запазване стойностите на показателите за шума в околната среда в районите, в които стойностите не са надвишени; достъпа и предоставянето на информация на обществеността за шума в околната среда и неговото въздействие; компетенциите на държавните органи и органите на местното самоуправление, правата и задълженията на юридическите лица и едноличните търговци, свързани с оценката, управлението и контрола на шума в околната среда.

2. Наредби

⇒ Сектор „Качество на атмосферен въздух“

- Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (ДВ бр. 45/1999 год., в сила от 1.01.2000 г.);
- Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.42 от 29 Май 2007г.);
- Наредба за изменение и допълнение на Наредба №11 за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух (ДВ, бр. 42 от 2007г., обн. ДВ бр. 25 от 24.03.2017г., в сила от 24.03.2017г.)
- Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.58 от 30 юли 2010г);
- Наредба за изменение и допълнение на № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух (Обн. ДВ бр.58 от 30 юли 2010г, Обн. ДВ, бр. 48 от 16.06.2017г., в сила от 16.06.2017г.)
- Наредба № 14 от 23.09.1997 г. за норми за пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух на населените места (Обн. бр.42 от 29.05.2007г., в сила от 01.01.2008г.)

⇒ Сектор „Отпадъци“

- Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци (приета с ПМС №20 от 25.01.2017г.);
- Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г.);
- Наредба за управление на строителни отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (приета с ПМС №277 от 5.11.2012г.);
- Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени отпадъци и опасни отпадъци (приета с ПМС №53 от 1999г.);
- Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;

- Наредба №2 за класификация на отпадъците от 23.07.2017г.
- Наредба №7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
 - Наредба №6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
 - Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства (приета с ПМС №11 от 15.01.2013г.);
 - Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води, чрез употребата им в земеделието (приета с ПМС № 201 от 4.08.2016г.);
 - Наредба за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (приета с ПМС №352 от 27.12.2012г.);
 - Наредба за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (приета с ПМС №256 от 13.11.2013г.);
 - Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (приета с ПМС №221 от 14.09.2012г.)

⇒ Сектор „Води“

- Наредба за нормите на водопотребление (Приета с ПМС № 371 от 22.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 103 от 27.12.2016 г., в сила от 27.12.2016 г.)
- Наредба №1 от 10.10.2007г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Обн. ДВ, бр. 102 от 23.12.2016г., в сила от 23.12.2016г.)
- Наредба №1 от 11.04.2011г. за мониторинг на водите (Обн. ДВ, бр. 20 от 15.03.2016г., в сила от 15.03.2016г.)
- Наредба №2 от 13.09.2007г. за опазване на водите от замърсяване с нитрати от земеделски източници (Обн. ДВ, бр.97 от 9.12.2011);
- Наредба №3 от 16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителни зони около водоизточници и съоръжения за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточници на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.
- Наредба №4 от 20.10.2000г. за качеството на водите за рибовъдство и развъждане на черупкови организми;
- Наредба №4-Н от 14.09.2012г. за характеристиките на повърхностните води (Обн. Дв. бр. 79 от 23.09.2014г.)
- Наредба №5 от 30.05.2008г. за управление на водите за къпане (изм. и доп. бр. 5 от 18.01.2013г.)
- Наредба №6 от 9.11.2000г. за емисионни норми за допустимо съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (обн. ДВ, бр. 24 от 23.03.2004г.)
- Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (Обн. ДВ. бр, 98 от 1.12.2000 г.)

- Наредба №9 от 16.03.2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (изм. и доп. бр. 102 от 12.12.2014г.);
- Наредба №12 от 18.06.2002г. за качествените изисквания към повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (Обн. ДВ. бр. 15 от 21.02.2012г.)
- Наредба №18 от 27.05.2009г. за качеството на водите за напояване на земеделски култури (Обн. ДВ, бр. 43 от 09.06.2009г. в сила от 09.06.2009г.)
- Наредба за реда и начина за оползотворяването на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието.
- Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители (Приета с ПМС № 256 от 1.11.2010 г., изм. и доп., бр. 97 от 11.12.2015 г., в сила от 11.12.2015 г.);
- Наредба за ползването на повърхностните води (Приета с ПМС № 352 от 14.12.2016 г., обн., ДВ, бр. 100 от 16.12.2016 г);
- Наредба №37 от 10.11.2008г. за ползването на язовирите – държавна собственост, в рибостопанско отношение за извършването на стопански, любителски риболов и аквакултури в обектите – държавна собственост по чл. 3, ал. 1 от Закона за рибовъдството и аквакултурите (обн. ДВ, бр. 16 от 19.02.2013г.)

⇒ Сектор „Почви“

- Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт;
- Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвите;
- Наредба №4 от 12 януари 2009г. за мониторинг на почвите;
- Наредба за инвентаризация, проучвания на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мерки;
- Наредба за реда и начина за инвентаризация, проучвания, извършване и поддържане на необходимите възстановителни мероприятия на площи с увредени площи;

⇒ Сектор „Биологично разнообразие“

- Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения;
- Наредба № 3 от 31.10.2008 г. за маркирането и етикетирването на екземпляри от видовете съгласно регламент 338/97 за опазване на видовете от дива фауна и флора чрез регулиране на търговията с тях;
- Наредба № 4 от 8 юли 2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата (Обн. ДВ. бр. 29 от 30 март 2018г.);
- Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове (Обн. ДВ, бр. 73 от 19.08.2003г.);

- Наредба № 5 от 19.07.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозаготвителните пунктове и складовете за билки (обн., дв, бр. 85 от 28.09.2004 г.);
- Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони;

⇒ Сектор „Шум“

- Наредба № 6 от 26.06.2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и вредните ефекти от шума върху здравето на населението (обн., ДВ, бр. 58 от 18.07.2006 г., изм. и доп. ДВ бр.26 от 29 март 2019 г.)
- Наредба за съществените изисквания и оценяване съответствието на машини и съоръжения, които работят на открито;

⇒ Сектор „Превантивна дейност“

- Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда (приета с ПМС №59 от 07.03.2003г.);
- Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (обн. ДВ, бр. 57 от 02.07.2004 г., посл.изм.и доп.ДВ бр.70 от 07.08.2020 г.)
- Наредба за условията и реда за издаване на комплексни разрешителни.

⇒ Сектор „Химични вещества и предотвратяване на големи аварии“

- Наредба за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и на ограничаване на последствията от тях (в сила от 19.01.2016 г., приета с ПМС № 2 от 11.01.2016 г., Обн. ДВ. бр.5 от 19 Януари 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.3 от 5 Януари 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.31 от 12 Април 2019 г., изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.)
- Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси (Приета с ПМС № 152 от 30.05.2011 г., обн., ДВ, бр. 43 от 7.06.2011 г., изм. и доп. ДВ бр.10 от 05.02.2021 г.)

⇒ Сектор „Екологична отговорност“

- Наредба № 1 от 29.10.2008 г. за вида на превантивните и оздравителните мерки в предвидените случаи от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети и за минималния размер на разходите за тяхното изпълнение (обн., ДВ, бр. 96 от 7.11.2008 г., в сила от 7.11.2008 г.)
- Наредба за публичния регистър на операторите, които извършват дейностите по приложение № 1 към чл.3, т. 1 от Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (Приета с ПМС№ 317 от 12.12.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ бр.10 от 05.02.2021 г.)
- Наредба за условията и реда за определяне на отговорността на държавата и за отстраняване на нанесените щети върху околната среда, настъпили от минали действия или бездействия, при приватизация (ДВ.бр.96 от 2011 г.).

3. Местна нормативна уредба

⇒ **Наредба №1 за поддържане и опазване на общественя ред в община Никола Козлево (Приета с Решение №159 по Протокол №14 от 29.11.2012 г. на Общински съвет – Никола Козлево, последно изменение и допълнение с Решение №96 по Протокол №17 от 26.09.2019 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** Наредбата урежда обществените отношения на територията на община Никола Козлево по отношение опазване на общественя ред, спокойното обитаване и отдиш на жителите в общината. В Наредбата е разработена глава трета „Поддържане на естетическия вид в населените места“, в която са регламентирани отговорностите, задълженията, забраните и контролът във връзка с опазване на околната среда и поддържане на чистотата в населените места.

⇒ **Наредба за опазване на околната среда на територията на община Никола Козлево (Приета с Решение №63 по Протокол 5 от 16.05.2008 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** Наредба има за цел поддържането и опазването на околната среда в община Никола Козлево (озеленени площи, природозащитени обекти и територии, декоративна растителност, архитектурни резервати и други). В наредбата са заложили основните принципи, съгласно Закона за опазване на околната среда. Разработена е в пет раздела: Раздел първи „Общи положения“, Раздел втори „Опазване на околната среда извън населените места“, Раздел трети „Опазване на околната среда в населените места“, Раздел четвърти „Контрол по опазването на околната среда на територията на общината“ и Раздел пети „Административно наказателни разпоредби“.

⇒ **Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Никола Козлево (Приета с Решение №83 по Протокол №10 от 25.09.2014 г. на Общински съвет – Никола Козлево, последно изменение и допълнение с Решение №6 по Протокол №3 от 28.11.2019 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** След влизане в сила на Закона за управление на отпадъците (обн. ДВ, бр.53/13.07.2012 г.) е изработена нова Наредба в съответствие с изискванията на ЗУО. Наредбата урежда условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битовите отпадъци, (вкл. опасни битови отпадъци), строителни отпадъци, биоотпадъци, масово разпространени отпадъци, отпадъци от черни и цветни метали /ОЦЧМ /, разделно събрани отпадъци. Наредбата урежда правата и задълженията на общинската администрация и на лицата, при чиято дейност се образуват и/или третират отпадъци, във връзка с ежедневното поддържане и опазване на чистотата на местата за обществено ползване, сградите, дворовете и прилежащите територии.

⇒ **Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Никола Козлево (Приета с Решение № 89 по Протокол №8 от 29.07.2008 г., последно изменение и допълнение с Решение №22 по Протокол №2 от 07.02.2019 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** Наредбата урежда обществените отношения, свързани с планирането, изграждането, устойчивото поддържане, опазване и развитие на зелената система на общината. Наредбата урежда планирането и изграждането на зелената система, специалните изисквания за опазване на растителността при строителство и при поставяне на преместваеми обекти.

⇒ **Наредба за отглеждане на домашни животни, птици и пчелни семейства на територията на община Никола Козлево (Приета с Решение №№ 116 по Протокол №11 от 13.09.2012 год. На Общински съвет – Никола Козлево, последно изменение и допълнение с Решение №48 по Протокол №7 от 25.06.2020 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** Наредбата регламентира реда, начина и условията за придобиване, притежаване и отглеждане на селскостопански животни (впрегатен, едър, дребен рогат добитък, свине, зайци, птици, пчелни семейства) на територията на общината. Наредбата определя допустимите норми за брой и вид на отглежданите животни и устройване на пчелини в зависимост от района на отглеждане и реда, начина и условията на отглеждане.

⇒ **Наредба за управлението, стопанисването и ползването на горски територии – общинска собственост (Изменена и допълнена с Решение №65 по Протокол №7 от 14.05.2019 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** Наредбата регламентира условията и редът за управлението, стопанисването, ползването и опазването на горски територии - общинска собственост, както и ползването на дървесина и недървесни горски продукти. Общинските горски територии са основно национално и общинско богатство, което се ползва от особената закрила на държавата, общината и местната общност. Организацията по управлението на горски територии – общинска собственост в община Никола Козлево се осъществява от Кмета на общината.

⇒ **Наредба за определяне и администриране на местните такси и цени на услуги на територията на община Никола Козлево (Приета с Решение №29 по Протокол №2 от 28.02.2008 г. на Общински съвет – Никола Козлево, последно изменение и допълнение с Решение №35 по Протокол №6 от 28.05.2020 г. на Общински съвет – Никола Козлево)** С Наредбата се уреждат отношенията, свързани с определянето и администрирането на местните такси (в т.ч. такса „Битови отпадъци) и цени на предоставяните на физически и юридически лица услуги, реда и срока за тяхното събиране на територията на община Никола Козлево.

⇒ **Наредба за принудително изпълнение на заповеди за поправяне, заздравяване или премахване на строежи или части от тях на територията на община Никола Козлево (Приета с Решение №51 по Протокол №7 от 05.06.2014 г.)** В наредбата не са вмъкнати нови изисквания на ЗУО и Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали, което налага нейното актуализиране.

При разработването на Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2021 – 2027 г. са взети под внимание следните стратегически и програмни документи, действащи на европейско, национално, регионално и местно ниво:

3. Стратегически и планови документи, приети на национално ниво:

➤ Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г., одобрена с Решение №353 от 15 май 2009 г. на Министерски съвет.

➤ Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., одобрена с Решение № 621 от 25.10.2019 г. на Министерски съвет.

- Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух 2018 – 2024 г., приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.
- Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г., приета с Решение №696 от 24.08.2012 г. на Министерски съвет.
- Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., приет с Решение №439 от 01.06.2012 г. на Министерски съвет.
- План за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление за периода 2016 – 2021 г. и национална програма за изпълнението му, приет с Решение №1107 от 29 декември 2016 г. на Министерски съвет.
- Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г. е приет с Решение № 1104/29.12.2016 г. на Министерски съвет.
- Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г., приет с Решение №831 от 22 декември 2014 г. на Министерски съвет. и Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.
- Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020 г.

4.Планове и програми, действащи на регионално ниво:

- Регионален план за развитие на Североизточен район (2014 – 2020 г.), приет с Решение №460 от 01.08.2013 г на Министерски съвет.
- Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014 – 2020 г.
- Програма за енергийна ефективност на област Шумен за периода 2020-2030 г.

5.Планове и програми, приети от Общински съвет – Никола Козлево:

- Общински план за развитие на община Никола Козлево за периода 2014-2020 г.
- Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2014 – 2020 г.
- Програма за управление на отпадъците на община Никола Козлево за периода 2014 – 2020 г.
- Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Никола Козлево 2012-2022 г.
- Общинска програма за енергийна ефективност на община Никола Козлево 2016 – 2020 г.

ИЗВОДИ: Съгласно направената оценка на националното и местното законодателство и степента на приложимост на същите към структурата, дейностите и капацитета на Общинска администрация – Никола Козлево основните изводи са, че Община Никола Козлево не успява да удовлетвори по-голямата част от нормативните изисквания. Нормативните документи в областта на опазване на околната среда са в голям обем и някои от изискванията изискват време и ресурси за осъществяването им.

III. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географски характеристики, местоположение и граници на община Никола Козлево

Община Никола Козлево се намира в Североизточната част на Република България и в североизточна част на Област Шумен. Общинският център с. Никола Козлево отстои на разстояние 405 км от столицата София. Площта на община Никола Козлево е 266 кв. километра и съставлява 7,8 % от територията на Шуменска област. Във физикогеографско отношение общината попада в източната част на Дунавската равнина.

Границите ѝ са следните:

- От юг – община Нови пазар;
- От запад – община Каолиново;
- От североизток – община Тервел, област Добрич;
- От югоизток – община Вълчи дол, област Варна;



Фигура №2. Местоположение на община Никола Козлево в област Шумен

Територията на община Никола Козлево се отличава с благоприятно географско положение, поради преминаване в близост на важни магистрали и пътища – магистрала „Хемус“, първокласен път Русе – Варна, който ще прерасне в международен път,

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

свързващ Румъния с Турция. През общината преминават 4 пътя от Републиканската пътна мрежа на България с обща дължина 47,888 км. Дължината на общинската пътна мрежа е 38,85 км.

В таблица №1 са представени данни за територията на общините в Област Шумен в кв.км, броя на населените места за всяка община и разпределението им на градове и села.

Таблица №1. Територии в Област Шумен

Общини в Област Шумен	Територия, кв. км	Населени места (брой)	Градове (брой)	Села (брой)
Велики Преслав	277.6	12	1	11
Венец	222.6	13	-	13
Върбица	456.8	16	1	15
Каолиново	293.5	16	1	15
Каспичан	274.4	9	2	7
Никола Козлево	264.3	11	-	11
Нови пазар	317.6	16	1	15
Хитрино	276.7	21	-	21
Шумен	652.3	27	1	26
Смядово	353.8	10	1	9

Източник: НСИ

Територията на община Никола Козлево е формирана от 11 населени места: с.Никола Козлево, с.Векилски, с.Вълнари, с.Каравелово, с.Красен дол, с.Крива река, с.Пет могили, с.Ружица, с.Хърсово, с.Цани Гинчево и с.Църквица.

Таблица №2. Територии в община Никола Козлево

Населено място	Площ на землището (кв. км)
с.Векилски	14,957
с.Вълнари	25,358
с.Каравелово	19,414
с.Красен дол	28,611
с.Крива река	16,751
с.Никола Козлево	36,005
с.Пет могили	41,660
с.Ружица	20,088
с.Хърсово	23,401
с.Цани Гинчево	23,590
с.Църквица	14,500
Общо:	264,335

На диаграма №1 е представена информация за площта на землищата и тяхното процентно разпределение.



Диаграма №1. Площ на землищата в община Никола Козлево

2.Климат

Община Никола Козлево попада в умерено-континенталната климатична област. Основните фактори, обуславящи този тип климат, са разположението на общината в Дунавската равнина и възможността за безпрепятствено нахлуване на северозападни, северни и североизточни въздушни маси.

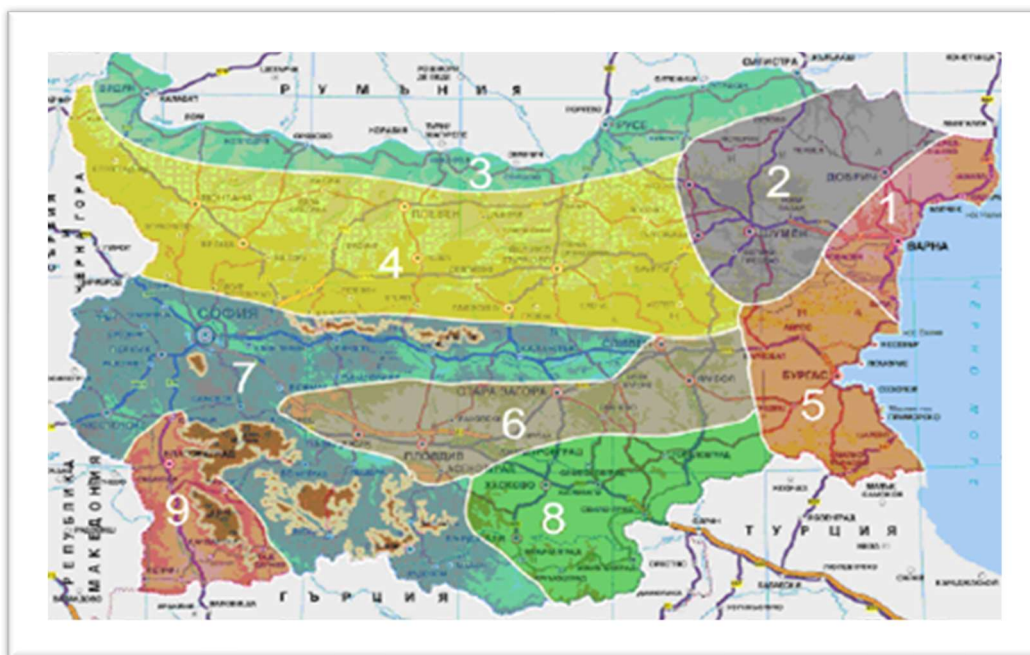
Съгласно климатичното райониране на Република България по Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите и Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сградите, община Никола Козлево се намира в Климатична зона 2, която се характеризира със следните климатични особености:

- Продължителност на отоплителния сезон е 190 дни;
начало: 21 октомври, край: 25 април
- Отопителни денградуси (DD–2800) при средна температура в сградата 19°C
- Изчислителна външна температура: -15 °C
- Средна надморска височина: 230 m

Годишната сумарна слънчева радиация е 133-140 ккал/см². Сумарната слънчева радиация през юли 19 - 19,5 ккал/см², а през декември – 3-3,5 ккал/см². Температурният режим се отличава с горещо лято и студена зима. Средната годишна температура за високите места е 8-10 градуса по Целзий, а за по-ниските - 11-12 градуса. Средно

месечната температура за най-студения месец - януари е -1,1 градуса, а за най-топлия – юли +22 градуса.

Фигура №3 Климатично райониране на България



Облачността е по-малка от средната за страната, което обуславя по-големия среден брой слънчеви часове за годината - 2204 часа. Средната относителна влажност през януари е 70-80%, а през юли 50-60% в северните части и 60-70% в южните. Средният годишен валеж е от под 500 мм до около 800 мм. Характерни са летните засушавания и зимните снежни бури.

Количеството на валежите слабо се увеличава от север на юг, поради орографския ефект върху валежите, предизвикан от нарастването на надморската височина и преобладаващия въздушен пренос от север. В режима на валежите се регистрира максимум през юни и минимум през септември. През зимата най-малко валежи падат в крайните северни части, а най-много в югозападните, където достигат 150 и повече мм.

През пролетта валежите са от под 100 мм. Лятото е с най-обилни валежи 150-200 мм. Средният брой на дните със снежна покривка в средната част на общината е 20-25 дни, а в северната част и по планините на юг – 50-80 дни.

Средната продължителност на слънчевото греене е 2204 часа/год. и е по-голяма от тази за страната, благодарение на по-малката средна облачност. Температурният режим е типичен за умерено-континенталния тип климат – с горещо лято и студена зима. Средномесечната температура на най-студения месец (януари) е -3°C . Средномесечната температура на най-топлите месеци (юли и август) е $+29^{\circ}\text{C}$.

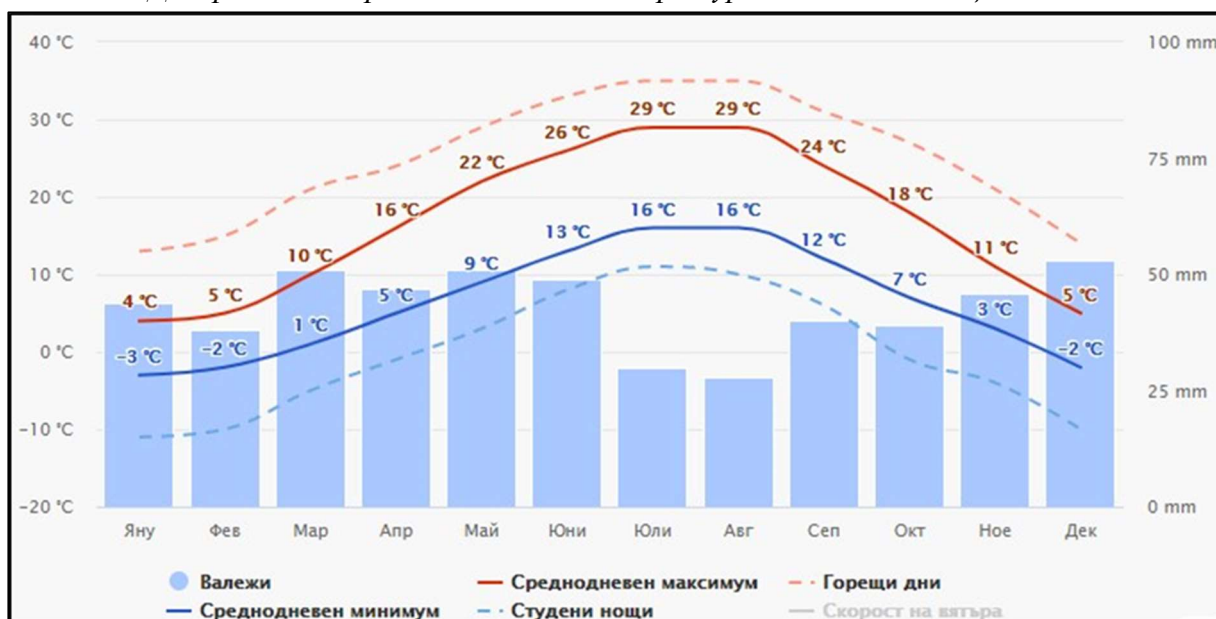
Сумата на годишните валежи средно за 20-годишен период е 607 л/м², което гарантира сравнително добра водообезпеченост на растенията, отглеждани в района. Около 43-44% от годишните валежи падат през периода на активната вегетация на

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

зимните и пролетни зърненожитни култури (263,2 л.), през периода на активната вегетация на пролетните окопни култури (IV–IX) падат около 60% от годишните валежи (360,5 л.), което гарантира успешното им отглеждане.

Температурните условия в района са сравнително добри за отглеждане на голям брой традиционни за страната ни земеделски култури. Средната денонощна температура на въздуха е 9,7 °С. Няма промяна в температурните условия през периода на активна вегетация на зимните и пролетни зърнено-житни култури, както и на пролетните окопни култури. През последните 20 г. се запазва и относителната влажност на атмосферния въздух на 78,0%, както средно за годината, така и за периодите на активна вегетация, особено силно изразено през периода IV–IX – от 74,0%.

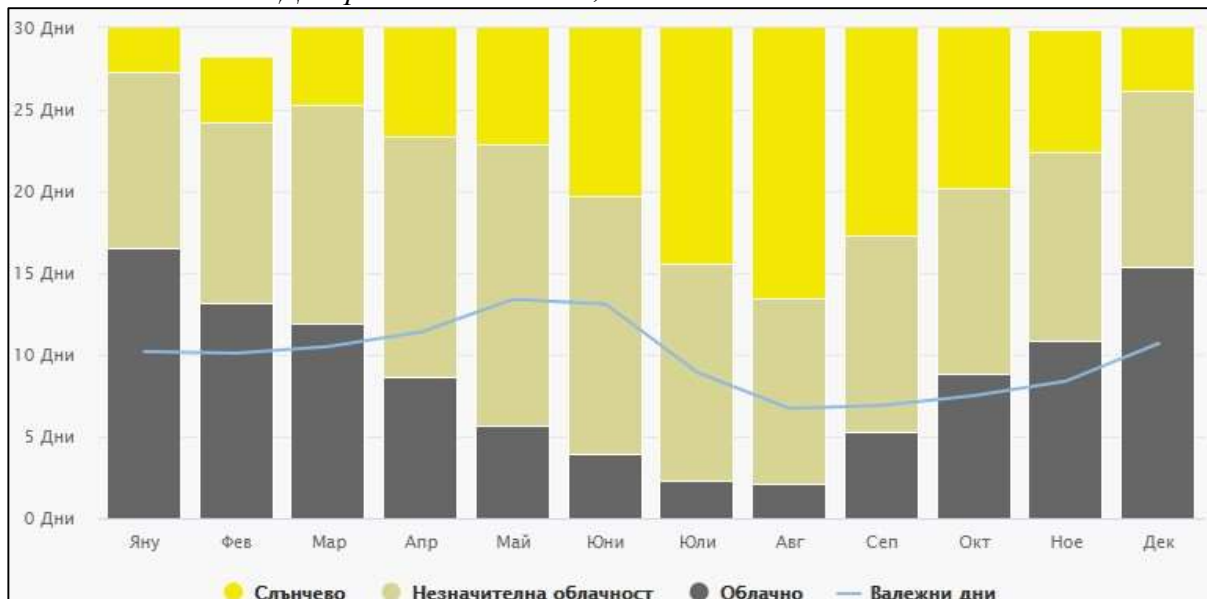
Диаграма №2 Средни месечни температури и валежи в общината



Източник: www.meteoblue.com/bg

"Среднодневният максимум" (плътна червена линия) показва средната максимална дневна температура за всеки месец за Никола Козлево. По същия начин "Среднодневният минимум" (плътна синя линия) показва средната минимална дневна температура. Горещите дни и студените нощи (пресечени червени и сини линии) изразяват средната дневна температура в най-топлия ден и средната-нощна температура в най-студената нощ от месеца.

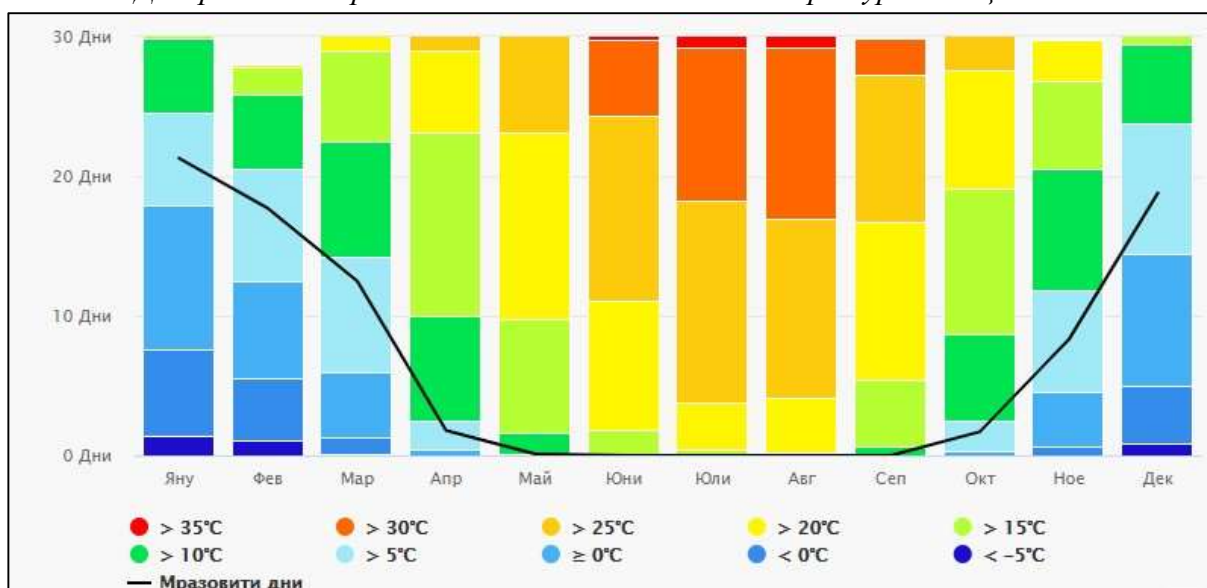
Диаграма №3 Облачни, слънчеви и валежни дни



Източник: www.meteoblue.com/bg

Диаграмата за "Максимална температура" за община Никола Козлево показва колко са дните на месечна база, в които са достигнати определени температурни стойности.

Диаграма №4 Средномесечни максимални температури в общината

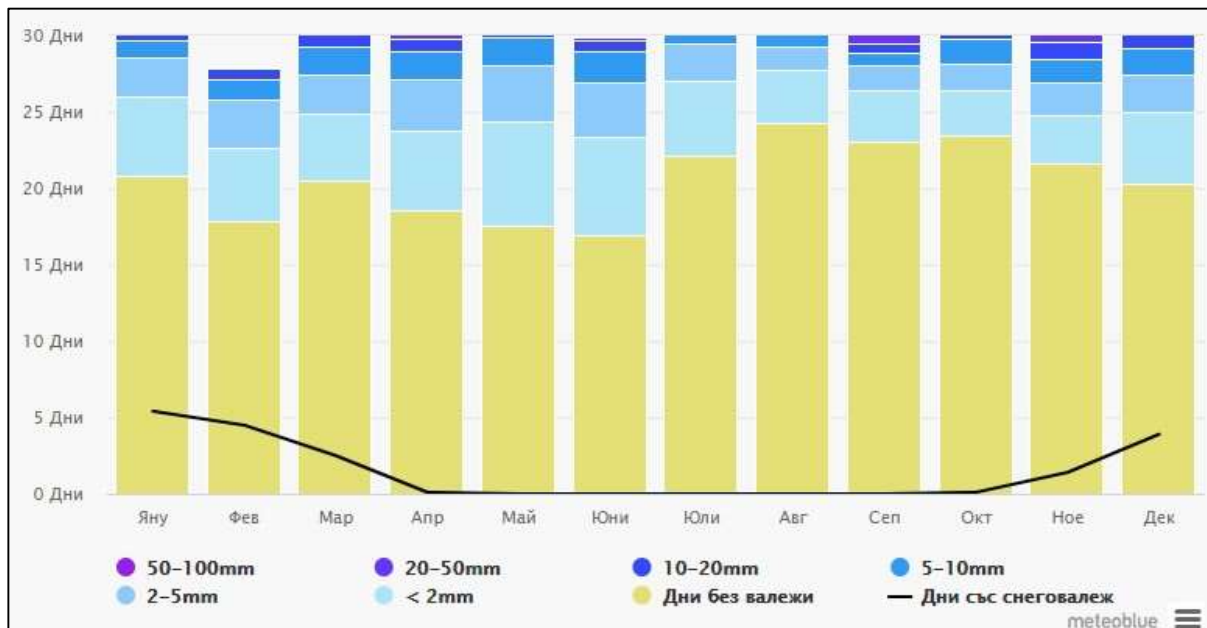


Източник: www.meteoblue.com/bg

Диаграмата за валежи за община Никола Козлево показва броя на дните от месеца, в които е достигнато определено количество валежи.

Особеностите на климата и геоложката основа определят смесеното - дъждовно-снежно и карстово подхранване на реките в областта, както и относителната бедност на повърхностно течащите води. Модулът на оттока на територията на общината е един от най-ниските за страната. Той се колебае от 0,5 до 8-10 l/s/km² и се обуславя както от неголемите суми на валежите, така и от водопропускливата лъсочна и карбонатна основа и значителното изпарение.

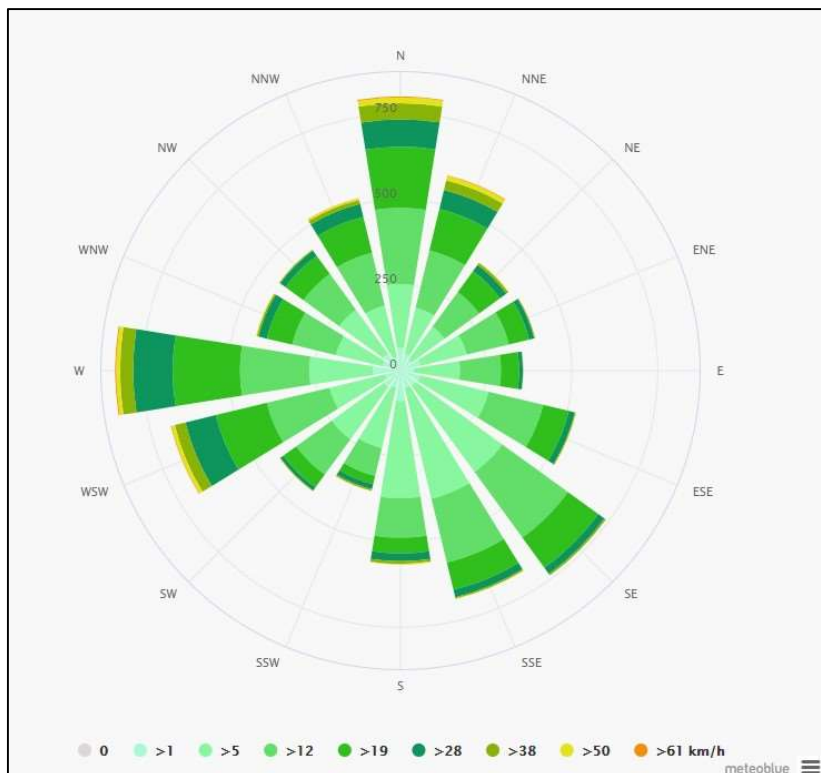
Диаграма №5 Средни месечни количества на валежите в общината



Източник: www.meteoblue.com/bg

Преобладаващи ветрове за община Никола Козлево са западните, северните и североизточните, а с най-малка повторяемост са южните, източните и югозападните. Случаите на тихо време са около 56% от общия брой на наблюдаваните дни. Средната скорост на вятъра е 2,2 м/сек. Бурните ветрове със скорост 30-40 м/сек. са рядкост. Те се явяват при преминаването на циклон през страната.

Диаграма №6 Роза на ветровете



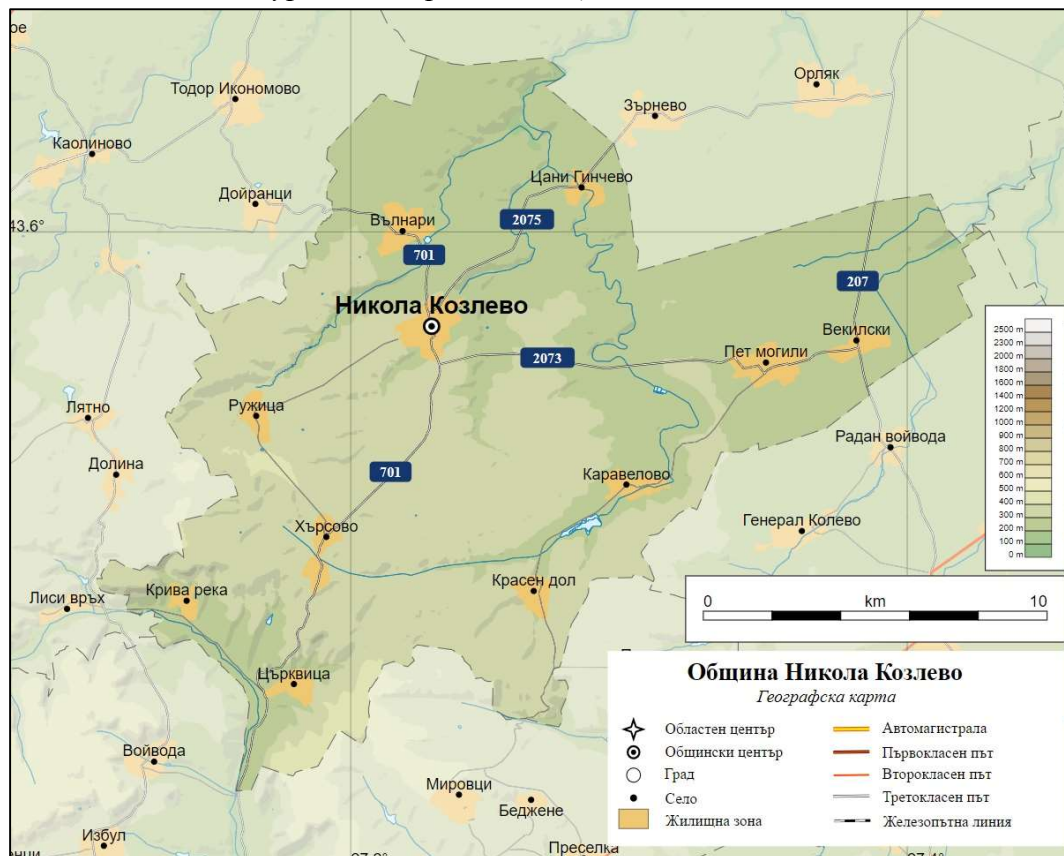
Розата на вятъра за Никола-Козлево показва колко дни в годината вятърът духа от определена посока.

3.Релеф

Релефът на общината е хълмист и платовиден, като територията ѝ попада в централните части на Източната Дунавска равнина. Община Никола Козлево заема крайните източните части на Лудогорското плато и най-югозападните части на Добруджанското плато с надморска височина между 200 и 350 m. В най-южната част на общината, в землището на село Църквица попада северния стръмен склон на платото Стана. В него, на границата с община Нови пазар се намира най-високата точка на общината 418,9 m. Минималната височина на община Никола Козлево се намира в североизточната ѝ част, на границата с община Тервел – 190 m н.в.

За съвременния облик на релефа важно значение имат екзогенните морфологични процеси. Осезаема е и ролята на карстовите и свлачищните процеси и повърхностната ерозия. В тектонско отношение частите от Дунавската равнина са формирани в обхвата на Мизийската плоча. Най-добре изразената тектонска структура в северните части на областта е Северобългарското сводово издигане (подуване), маркирано по валанжския карбонатен комплекс. Най-издигнатата му част се разкрива на повърхността в района на Никола Козлево, Тодор Икономово и Каолиново. Структурата е изградена от плавно потъващи на север скални пластове.

Фигура №4. Карта на община Никола Козлево



Сеизмичност: По отношение на сеизмичната опасност, територията попада между земетръсните огнища в Северна България – Стражица и Шабла в сеизмичната зона от 7-ма степен.

Лудогорският район, обхваща едноименното плато, високите плата на Източната Дунавска равнина и Източния Предбалкан. На запад и север граничи с Дунавски район, на изток с Добруджанския и Черноморския район, а на юг със Старопланинския и Източностаропланинския район. В този си обхват Лудогорският район заема значително пространство, в което релефът от равнинно-платовиден на север преминава в платовиден, а на юг нископланински. Характерът на релефа е определил наличието на значително по-малко антропогенизирани територии спрямо Дунавски район и запазване на естествената лесостепна растителност, която в най-южните части под влияние на височинната зоналност придобива облика на биома *Aestilignosa*.

Доминиращия лесостепен еколого-физиологичен облик на растителността определя участието на Лудогорския район в структурата на Долнодунавската биогеографска провинция и биома *Aestilignosa*. Предходното положение на лесостепите и граничното положение на района между два биома предполага твърде континуален характер на неговите граници. Особено северната граница, която приблизително следи двеста метровата изохипса на релефа и източната граница, преминаваща по долината на Суха река, имат изявено условен характер. Смесените гори от дръжкоцветен дъб – *Quercus pedunculiflora* и летен дъб - *Quercus robur* заедно със степните храсталаци на ниския бадем - *Amygdalus* маркират границата с Добруджанския район. От друга страна хетерогенният островен характер на биотичните съобщества предполага различни позиции за детайлна биогеографска хорологизация на този район.

4. Полезни изкопаеми

Основните полезни изкопаеми в района на община Никола Козлево са нерудните, свързани предимно с широкото разпространение на глинести материали (каолинови глини), пясъчници, варовици, мергели и кремъци.

По данни на Министерството на енергетиката на територията на Община Никола Козлево попада площ „Пет могили” предоставена с Разрешение на Министъра на енергетиката, икономиката и туризма № 249 от 18.05.2012 г. за проучване на строителни материали, съгласно чл. 2, ал. 1, т. 5 от Закона за подземните богатства. Разрешението е приключило на 01.07.2014 г., като е внесен геоложки доклад за резултатите от търсенето и проучването за варовик за трошен камък с изчисляване на запаси и ресурси към 01.01.2014 г. Към доклада е подадено и заявление за регистриране на търговско откритие за находище на варовик за трошен камък „Цани Гинчевото” в землищата на селата Цани Гинчево и Пет Могили, община Никола Козлево.

Община Никола Козлево граничи с най-големите предприятия обработващи глина - „Каолин” АД и „Китка” АД, Нови пазар.

IV. АНАЛИЗ НА КОМПОНЕНТИТЕ И ФАКТОРИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

1. АТМОСФЕРЕН ВЪЗДУХ

Атмосферният въздух е елемент на околната среда, който оказва пряко и косвено въздействие върху здравословното състояние на човека. Атмосферното замърсяване е проблем на модерното общество, актуален най-вече за големите градове и индустриалните райони.

Качеството на въздуха е последица от комбинираното действие на много и разнообразни фактори. Метеорологичните характеристики въздействат пряко върху разпространението на замърсителите в атмосферния въздух.

Нивото на замърсяване на въздуха се определя, както от количеството емисии от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата.

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие са издавани различни нормативни актове, имащи за цел защитата здравето на човека и на околната среда от отрицателни последици. С тези закони и норми се ограничават:

↳ емисии – въз основа на видовете източници се определят допустимите концентрации вредни вещества в т. н. димни газове, които могат да бъдат изпускани в атмосферния въздух – Норми за допустими емисии (НДЕ);

↳ имисии – определят се допустимите (граничните) концентрации на вредните вещества, чието наличие в атмосферния въздух не е свързано със здравен риск за населението – Пределно допустими концентрации (ПДК). Пределно допустима концентрация (ПДК) е максималната концентрация на вредно вещество, която за определен период от време не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху човека.

Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, утвърдени със Заповед №969/21.12.2013 г. на министъра на околната среда и водите.

Община Никола Козлево не е включена в район за оценка и управление на КАВ.

Националната система за мониторинг на качеството на атмосферния въздух на МОСВ се състои от 48 стационарни пункта, в т.ч. 9 пункта с ръчно пробонабиране и последващ лабораторен анализ, 30 автоматични измервателни станции (АИС), 5 автоматични ДОАС системи (работещи на оптичен принцип), както и 4 АИС за мониторинг на качеството на атмосферния въздух в горски екосистеми.

На територията на община Никола Козлево няма постоянни режимни пунктове за определяне на качеството на атмосферния въздух. Не се извършват и епизодични измервания чрез мобилна автоматична станция.

Най-близко разположената до община Никола Козлево автоматична измервателна станция се намира в град Шумен, разположена в двора на СУ „Йоан Екзарх Български“.

За контрол на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, като част от националната система за мониторинг, работи автоматична измервателна станция. Съгласно класификацията на пунктовете за мониторинг АИС Шумен е градски фонов пункт (ГФ), с обхват 100 м – 2 км.

АИС регистрира концентрациите на ФПЧ₁₀ (фини прахови частици), SO₂ (серен диоксид), NO₂ (азотен диоксид) и O₃ (озон). Станцията работи при непрекъснат режим – 24 часа в денонощието, като регистрира средночасови стойности за посочените

замърсители и стандартен набор от метеорологични параметри (СНМП), включващ температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане и др.

Отчетени измервания от АИС-Шумен, представени в таблица №3 и №4 не биха могли да са представителни за територията на община Никола Козлево, предвид на това, че разстоянието между гр.Шумен и най-близко разположеното населено място от община Никола Козлево, с.Църквица е 36 км.

ФПЧ са микроскопични твърди или течни вещества, суспендирани в земната атмосфера. В българското законодателство в зависимост от размера им те се диференцират на ФПЧ₁₀ и ФПЧ_{2,5}.

С Директива 2008/50/ЕО от 21 май 2008 г. относно качеството на атмосферния въздух, транспонирана в националното законодателство чрез Наредба №12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух са определени две пределно допустими стойности по отношение на ФПЧ₁₀ – средногодишна и средно денонощна (средно за 24- часов период). Средногодишната норма (СГН) – средната концентрация за една календарна година, е определена на 40 µg/m³, а средно денонощната норма (СДН) е определена на 50 µg/m³, която не трябва да бъде превишавана повече от 35 пъти за една календарна година.

Източник на замърсяване с ФПЧ₁₀ са битовите, транспортните и промишлените дейности на територията на съответните общини, замърсените и лошо поддържани пътни настилки и др. Допълнителен принос към замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици оказват неблагоприятните климатични условия – продължителното време с ниска скорост на вятъра и продължителни засушавания.

През 2019 г. АИС - Шумен е регистрирала 36 превишения на средноденонощната норма (СДН - 50 µg/m³) по показател ФПЧ₁₀.

Максималните средноденонощни концентрации регистрирани през отделните месеци за ФПЧ₁₀ и SO₂ са посочени в таблица №3.

Серният диоксид спада към групата на серните оксиди, които се формират при изгаряне на горива с високо сярно съдържание. Източници, свързани с неговото образуване са: топлоелектрическите централи, които използват сяросъдържащи горива - въглища, нефт, природен газ; черна и цветна металургия; химическа промишленост; добиване и дестилация на нефта; производство на сярна киселина и минерални торове и др.

Серният диоксид постъпва в организма чрез респираторната система. При високи концентрации абсорбцията му достига до 90 % в горните дихателни пътища и по-малко в по-ниските отдели на дихателната система.

При кратковременна експозиция на серен диоксид се засяга преди всичко дихателната система. Чувствителни групи от населението към експозиция на серен диоксид са децата, възрастните хора, хората с астма, със сърдечно-съдови заболявания или хронични белодробни заболявания.

Наредба №12 от 15 юли 2010 г. (обн. ДВ, бр. 58 от 30 юли 2010 г.) определя норми за пределно допустими концентрации (ПДК) за серен диоксид. Въведените ПДК целят предпазване от вредния ефект на серния диоксид върху здравето на хората и околната среда. Регламентираните норми са следните:

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

- СЧН - 350 mg/m³ (да не бъде превишавана повече от 24 пъти годишно);
- СДН - 125 mg/m³ (да не бъде превишавана повече от 3 пъти годишно);
- Алармен праг – 500 mg/m³ (измерени през три последователни часа от съответните АИС и ДОАС).

При превишаване на алармените концентрации се налага прилагането на мерки за ограничаване на вредното въздействие на замърсителя.

Таблица №3 Максимални регистрирани средноденонощни стойности на ФПЧ₁₀ и SO₂ по месеци за 2019 г.

АИС- Шумен 2019 г.				
Месец	ФПЧ ₁₀ СДН – 50 µg/m ³		SO ₂ СДН – 125 µg/m ³	
	max	Превишение в пъти	max	Превишение в пъти
Януари	85,83	1,7	11,69	-
Февруари	84,83	1,7	12,62	-
Март	68,60	1,4	9,90	-
Април	50,67	1,0	3,08	-
Май	35,15	-	4,63	-
Юни	48,03	-	3,03	-
Юли	30,88	-	2,72	-
Август	30,65	-	3,33	-
Септември	55,76	1,1	7,32	-
Октомври	65,16	1,3	8,26	-
Ноември	71,79	1,4	12,15	-
Декември	103,90	2,1	10,52	-

Азотният диоксид се образува при горивни процеси. Основни източници са моторните превозни средства (МПС), топлоелектрическите централи (ТЕЦ), някои промишлени предприятия, тютюнопушенето.

Азотният диоксид навлиза в човешкия организъм чрез дишането. По-голяма част от азотния диоксид се абсорбира в организма, а значителна част от него може да се задържи дълго време в белия дроб. Продължително въздействие на концентрации над ПДК може да причини структурни промени в белия дроб. Вредното въздействие на този замърсител се отразява предимно върху дихателните функции. Неблагоприятно се повлияват хронично болните с респираторни инфекции, а особено чувствителни към повишаване нивото на азотния диоксид са болните от астма.

Норми:

- средночасова норма /СЧН/ за опазване на човешкото здраве – 200 мкг/куб.м и да не бъде превишавана повече от 18 пъти за една календарна година;
- средногодишна норма за опазване на човешкото здраве – 40 мкг/куб.м;
- алармен праг – 400 мкг/куб.м.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

През 2019 г. не са регистрирани превишения на средночасовите норми (СЧН) за показател серен диоксид и азотен диоксид. Не е регистрирана и концентрация на О₃ (озон), превишаваща краткосрочната целева норма (максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието – 120 мкг/м³), съответно и прага за информиране на населението (средночасова стойност) – 180 µг/м³.

Таблица №4 Максимални регистрирани средночасови стойности на SO₂, NO₂ и O₃, по месеци.

АИС- Шумен 2019 г.						
Месец	SO ₂ СЧН – 350 µг/м ³		NO ₂ СЧН – 200 µг/м ³		O ₃ Праг за информиране на населението – 180 µг/м ³	
	max µг/м ³	Превишение в пъти	max µг/м ³	Превишение в пъти	max µг/м ³	Превишение в пъти
Януари	29,19	-	102,59	-	75,84	-
Февруари	43,82	-	113,45	-	103,31	-
Март	27,80	-	82,82	-	99,68	-
Април	7,36	-	83,59	-	104,16	-
Май	21,79	-	41,56	-	106,89	-
Юни	6,16	-	51,04	-	118,06	-
Юли	8,24	-	60,20	-	118,27	-
Август	5,77	-	76,06	-	136,40	-
Септември	23,10	-	121,18	-	124,91	-
Октомври	27,11	-	136,70	-	107,65	-
Ноември	25,64	-	113,31	-	82,88	-
Декември	60,54	-	123,87	-	77,11	-

В регионалните доклади за качеството на околната среда на РИОСВ – Шумен за 2015 г., 2016 г., 2017 г., 2018 г. и 2019 г. няма данни за замърсяване на въздуха на територията на община Никола Козлево.

Съгласно чл. 27, ал. 1 от Закона за чистотата на атмосферния въздух, в случаите, когато в даден район общата маса на емисиите довежда до превишаване на нормите за вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух и на нормите за отлагания, кметовете на общини разработват и изпълняват програми за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на утвърдените норми.

Съгласно утвърдения списък на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух от МОСВ за община Никола Козлево не се изготвят индивидуални програми за намаляване нивата на замърсителите на атмосферния въздух.

Община Никола Козлево няма разработена „Програма за управление качеството на атмосферния въздух“. С дотук изложеното се стига до извода, че към настоящият момент за община Никола Козлево не е необходимо изработването на програма.

Източници на емисии: Различават се два основни вида източници на атмосферно замърсяване: стационарни и линейни.

Стационарните източници от своя страна са точкови и площни.

➤ Точкови са димоходите (комини) на горивни инсталации, изпускателните устройства на производствени вентилации и аспирации и др.

➤ Площни източници - комините на битовото отопление на населението и отоплението в административните сгради на територията.

Линейни - Транспортният поток и отделяните от двигателите вредни вещества в състава на изгорелите газове (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, сажди, леки органични съединения), както и фини прахови частици са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в градската част на територията.

Неорганизиран - Това са дихателите на горивни резервоари в предприятията и обектите за съхраняване и търговия с горива, леярни цехове, открити площи за насипни материали, кариери за добив на инертни материали и пр.

Основните групи антропогенни дейности, имащи отношение към замърсяване на атмосферния въздух са:

➤ Промислени дейности;
➤ Автомобилен трафик;
➤ Комунално-битов сектор – използване на твърди и течни горива за отопление през зимния сезон.;

➤ Строителни и ремонтни дейности – в различни райони (изразено в градовете основно) от този вид дейности допълнително се повишават нивата на суспендиран прах и вредни газове от изгаряне на горивата.

➤ Други – селско стопанство.

Влиянието на промишлените източници върху концентрациите на замърсители в атмосферния въздух в община Никола Козлево може да се определи като локално и слабо, дори при отчитане на търговските и комуналните дейности, които са свързани с промишлеността и икономиката.

В производствената структура в община Никола Козлево липсват предприятия, които да са източници на замърсяване и да предизвикват сериозно замърсяване на атмосферния въздух в районите, където са ситуирани. Местната промишленост е представена от малки цехове от дървообработващата и преработваща промишленост, от обекти на търговията и обслужването и селското стопанство.

От производствената дейност на "Тетрахиб" ЕАД – предприятие за интензивно отглеждане на свине в с.Никола Козлево се отделят Метан (CH₄), Амоняк (NH₃), Диазотен оксид (N₂O) и ФПЧ₁₀. Източниците, от които се отделят тези вещества са от вентилационните системи към сградите за отглеждане на животни. Останалите съществуващи производствени обекти/предприятия, отделят отпадъчни газове, които са значително под нормативно приетите стойности за качество на атмосферния въздух. Причина за това е естеството на местната промишленост - представена от обекти на търговията и обслужването и селското стопанство. Това от своя страна не предизвиква замърсяване в районите, където са ситуирани или съседните територии.

Замърсяването на атмосферния въздух от транспорта в община Никола Козлево е свързано с лошото състояние на моторните превозни средства, качеството на използваните горива, състоянието на улиците и пътищата. Този вид замърсяване на въздуха заема все по-голямо място в общото замърсяване, поради увеличението на броя на автомобилите, дългия срок на експлоатацията им, лошата материално – техническа база за поддържането им. Транспортният трафик на община Никола Козлево е слабо натоварен. На територията на населените места липсва градски транспорт, броят на автомобилите е сравнително малък.

Комунално-битовите дейности са едни от основните, замърсяващи въздуха в община Никола Козлево. Замърсяването е главно през отоплителния сезон и е причинено от използването на лошокачествени твърди горива и отпадъчни продукти. Отоплението на територията на общината е с индивидуални отоплителни уреди. Това увеличава източниците на вредни емисии в приземния атмосферен слой и влошава качеството на атмосферния въздух. На отделянето на вредни емисии от горивните процеси в битовия сектор най-съществено влияние оказва качеството на горивата и климатичните условия.

Замърсяването на въздуха от строителни дейности е главно от прах и твърди частици. Практически то не оказва съществено влияние за състоянието на атмосферния въздух в общината.

ИЗВОДИ:

↪ ***В община Никола Козлево не са констатирани превишения на нормите за КАВ.***

↪ ***Общината се характеризира с добро качество на атмосферния въздух.***

↪ ***В общината няма съществени промишлени източници на вредни емисии във въздуха.***

↪ ***Отопителните инсталации са основен източник на замърсяване на въздуха през зимния сезон. С използване на екологично чисто гориво за отоплителните инсталации, замърсяването чувствително ще намалее. Желателно е да се търсят и използват нови енергийни източници, което би допринесло за ограничаване на емисиите, свързани с използването на течни и твърди горива, които се характеризират с високо съдържание на сяра.***

↪ ***За намаляване на количеството енергия за отопление е необходимо да се стимулират технологии, намаляващи топлинните загуби, изпълнението на саниращи мероприятия - топлоизолации и подмяна на дограми с нисък коефициент на топлопроводимост и използването на алтернативни източници на енергия - например слънчева енергия, за което климатичните дадености в общината са сравнително благоприятни.***

2. ВОДНИ РЕСУРСИ

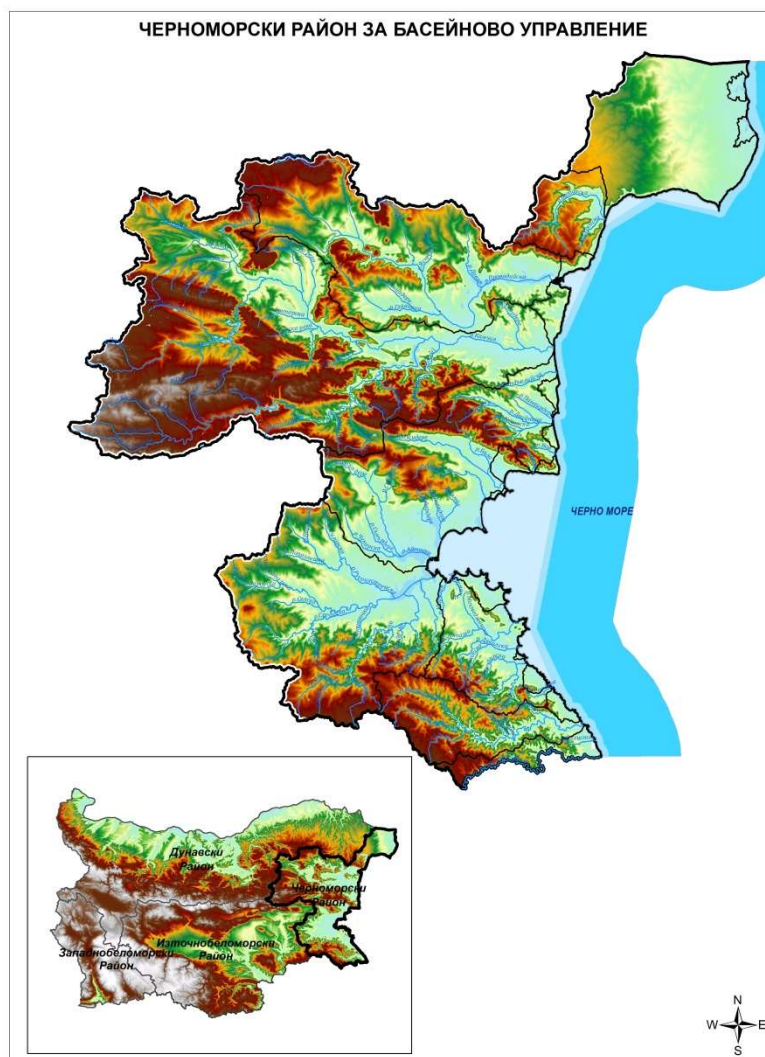
2.1. Описание на района за Басейново управление на водите

В Република България управлението на водните басейни се извършва от четирите Басейнови Дирекции, част от държавната администрация на Министерство на околната среда и водите (МОСВ).

Управлението на водните басейни в община Никола Козлево се извършва от две Басейнови дирекции: Басейнова Дирекция „Черноморски район“ (БДЧР) с административен център гр. Варна (*фигура №5*) и Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) с административен център гр.Плевен (*фигура №6*).

Черноморският район за басейново управление на водите обхваща територията на водосборните области на реките, вливащи се в Черно море от северната до южната граница на България, включително вътрешните морски води и териториалното море, което представлява приблизително 14,7 % от територията на страната (45 общини в 8 области – Добрич, Варна, Шумен, Търговище, Разград, Бургас, Сливен и Ямбол).

Фигура №5 Карта на район БДЧР

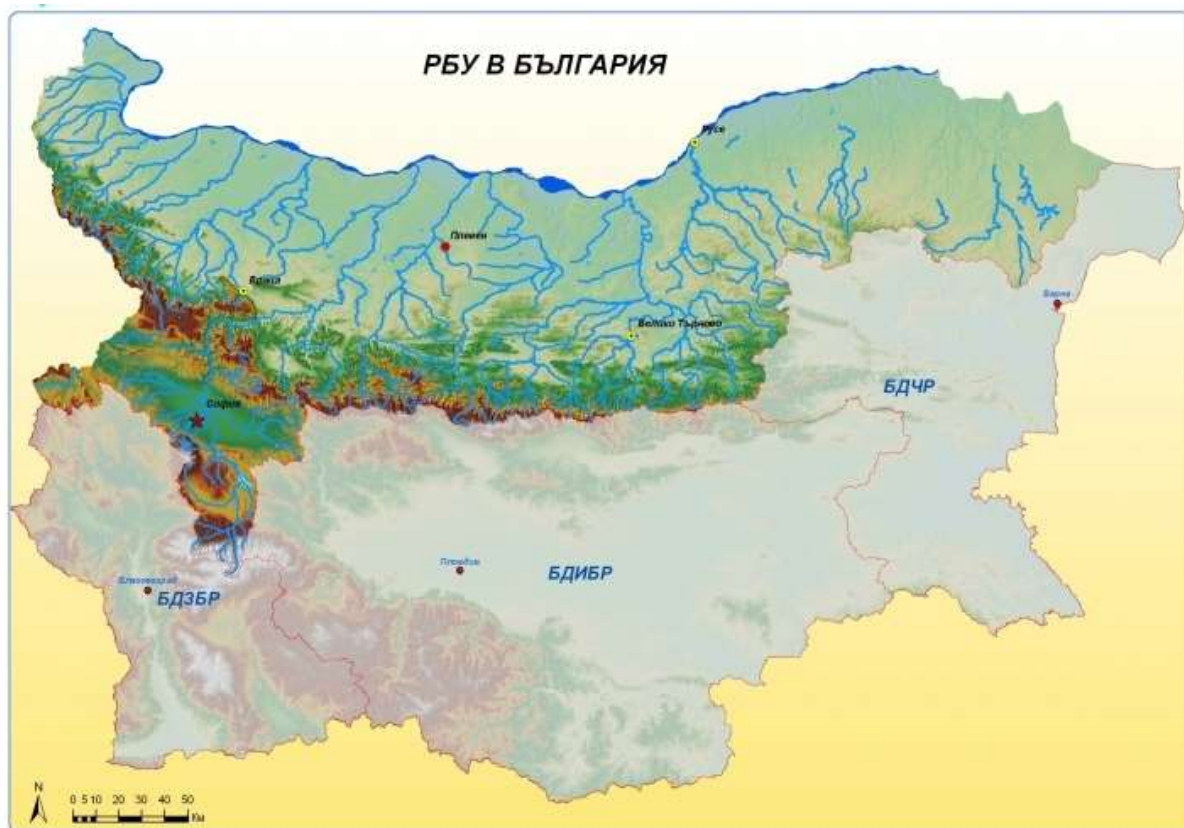


Източник ПУРБ 2016-2021 г.

Черноморският басейн обхваща всички повърхностни води, които се вливат в Черно море и подземните води за този район. В района на РИОСВ - Шумен попадат 2 бр. поречия от този район - р. Камчия и р. Провадийска.

Дунавски район за басейново управление обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав (5,9 % от територията на Дунавски басейн). Дунавски район за басейново управление (РБУ) е най-големият от четирите района за басейново управление в България. Общата площ, която обхваща района е 47 235 кв. км. или 42,5% от територията на страната. Дунавският район за басейново управление на водите (ДРБУ) покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места.

Фигура №6 Карта на район БДДР



Източник ПУРБ 2016-2021 г.

В Дунавския басейн са обхванати всички повърхностни води, които се вливат в р. Дунав и подземните води на тази територия. В района на РИОСВ-Шумен от този басейн са включени 3 бр. поречия – р. Русенски Лом, р. Янтра и Добруджански реки.

В най-южната част на община Никола Козлево, северно от селата Крива река и Църквица преминава вододела между Дунавския водосборен басейн и Черноморския водосборен басейн. Основна водна артерия е Хърсовска река (десен приток на Канагьол, от басейна на Дунав).

В най-южната част на общината покрай селата Крива река и Църквица протича част от горното течение на Крива река (ляв приток на Провадийска река, от Черноморския водосборен басейн).

Терените на територията на общината заети от водни площи са разположени предимно извън границите на населените места – 50,28 ха и в границите – 4,03 ха, като общата им площ е 54,31 ха.

2.2. Реки на територията на община Никола Козлево

Водосборният басейн е разположен в умереноконтинентална подзона, за която са типични студените зими и дългите горещи лета. Валежите са от голямо значение за режима на повърхностните и подземните води.

През територията на общината преминават следните реки:

- Хърсовска река;
- Река Крива река;
- Река Ружичка река;
- Добруджански реки: включват малки реки, които протичат в северна посока, като част от тях се губят. За територията на РИОСВ-Шумен се обхващат основно р.Канагьол, малки местни реки и дерета в северните части на общините Каолиново и Никола Козлево.

➤ **Хърсовска река** (или *Деребою*) е река в Североизточна България, преминаваща през област Шумен – община Никола Козлево, област Добрич – община Тервел и област Силистра – общини Алфатар, Кайнарджа и Силистра. Влива се като суходолие отдясно в суходолието на река Канагьол. Дължината ѝ е 91 км, която ѝ отрежда 32-ро място сред реките на България.

Хърсовска река извира на 397 м надморска височина в северната част на платото Стана, на 2,5 км северозапад от с.Хърсово, област Шумен. До село Пет могили протича на изток и североизток в широка долина, а след това се насочва на север, като долината ѝ става каньоновидна, дълбоко всечена в аптските и сарматски варовици и льосовата покривка на Лудогорието и Добруджа. След село Цани Гинчево коритото ѝ окончателно пресъхва и от там нататък продължава като суходолие, в което епизодично има водоток. В най-южната част на село Богорово, община Силистра суходолието на Хърсовска река се „влива“ отдясно в суходолието на река Канагьол, на 24 м надморска височина.

Хърсовска река е с основно дъждовно-снежно подхранване, но с непостоянен речен отток, като максимумът е през пролетта март-юни, а минимумът – юли-октомври.

По течението на реката са разположени 4 села:

➤ От Област Шумен: Община Никола Козлево – с.Хърсово, с.Каравелово, с.Цани Гинчево;

➤ Област Силистра: Община Алфатар – с.Кутловица.

В горното течение на реката, там където има постоянен водоток водите ѝ се използват за напояване, като по самата река и по няколко от нейните притоци са изградени няколко микроязовира – „Деребою“, „Каравелово“ и др.

В Силистренска област по суходолието на реката преминава цялата граница между общините Алфатар и Кайнарджа. В този участък по стръмните и отвесни скалисти брегове на реката през средновековието изкуствено са издълбани стотици

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

пещери (Войновски скални манастири), в които са се помещавали отшелници-монаси и християнски манастири.

Таблица №5 Оценка на екологичното състояние на р.Хърсовска

Код на Водното тяло	Име на Водното тяло	Код на типа	Оценка на екологично състояние/ потенциал	Оценка на химичното състояние	Показатели с отклонения от СКОС- за екологично състояние
BG1DJ900R1008	р. Хърсовска и р. Ружичка	R9	3	2	умерено (ел.пр., БПК 5, N-съединения, N и P-total, МЗБ, ФБ)

Оценка на екологичното състояние / екологичен потенциал

1	Отлично
2	Добро
3	Умерено
4	Лошо
5	Много лошо
U	Неизвестно

Оценка на химичното състояние

2	Добро
3	Не постигащо добро
U	Неизвестно

В План за управление на речните басейни в Дунавски район 2016-2021 г. за водно тяло **BG1DJ900R1008** се поставят следните цели:

⇒ 2015 г. – Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на повърхностното водно тяло. Предотвратяване на замърсяването и запазване на доброто химично състояние.

⇒ 2021 г. – Постигане на СКОС за ел.пр., БПК 5, N-съединения, N и P-total, МЗБ, ФБ за добро екологично състояние до 2021 г. Предотвратяване влошаване на екологичното състояние по останалите елементи за качество. Предотвратяване на замърсяването и запазване на добро химично състояние.

⇒ 2027 г. – Запазване на добро екологично и химично състояние.

В участъка на Хърсовска река преминаващ през територията на община Никола Козлево не съществуват точкови източници на замърсяване на водния обект. Пункта за мониторинг с код BG1DJ09942MS100 на р.Хърсовска е мост при с.Хърсово.

В следващата таблица №6 и диаграма №7 е представен преглед на земеползването, % от водосборната площ.

Таблица №6 Земеползване, % от водосборната площ р.Хърсовска

Урбанизирана територия	Промишлена територия	Земеделска територия	Горска територия	Други видове земеползване
4,944	0,537	69,069	25,416	0,029



Диаграма №7 Земеползване, % от водосборната площ р.Хърсовска

➤ **Река Крива река** (до 29 юни 1942 г. *Ири дере*) преминава през територията на община Никола Козлево и през още няколко общини, а именно Венец, Хитрино, Каолиново и Нови пазар. Река Крива река е ляв приток на Провадийска река. Дължината ѝ е 48 км. Крива река води началото си под името Габришка река от западния край на село Дренци, община Венец в Самуиловските височини, на 456 м. надморска височина до село Църквица тече на изток в дълбока, на места проломна долина между Войводското плато (Сърта) на юг и Лудогорското плато на север. След село Църквица завива на юг и долината ѝ значително се разширява, като в този си участък разделя Войводското плато (Сърта) на запад от платото Стана на изток. Влива се отляво в Провадийска река на 82 м надморска височина при село Енево.

Площта на водосборния басейн на река Крива река е 218 км², което представлява 10,2% от водосборния басейн на Провадийска река. На север и изток водосборният басейн на реката граничи с водосборните басейни на реките Канагьол и Суха река притоци на Дунав, а на юг – с водосборния басейн на самата Провадийска река. Основен приток – река Серсемдере (десен приток).

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Крива река е с дъждовно-снежно подхранване, с максимален отток през февруари-март, а минимален – август-септември. Средният годишен отток при град Нови пазар е 0,22 м³/сек.

По течението на реката са разположени 1 град и 7 села:

Община Никола Козлево – Крива река, Църквица;

Община Венец – Дренци, Габрица;

Община Каолиново – Лиси връх;

Община Нови пазар – Жилино, Нови пазар, Енево.

Водите на реката основно се използват за напояване – язовири „Габрица“, „Стоян Михайловски“ и др.

На протежение от 20,6 км, в участъка от село Църквица до Нови пазар по долината на реката преминава част от републикански път III-701, част от Държавната пътна мрежа Дулово – Никола Козлево – Нови пазар.

Западно от най-долното течение на реката се намира Националният историко-археологически резерват „Плиска“ – първата столица на България.

Фигура №7 Карта на Крива река във водосборния басейн на Провадийска река



*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо. Съгласно данни от Плана за управление на речните басейни, химичното и екологичното състояние на река Крива река е както следва:

Таблица №7 Оценка на екологичното състояние на р.Крива река

Код на Водното тяло	Име на Водното тяло	Код на типа	Обща оценка на екологичното състояние / потенциал - Повърхностни водни тела	Химична оценка на състоянието - приоритетни вещества - Повърхностни и водни тела	Показатели влошаващи екологичното състоянието	Риск за непостигане на целите на РДВ
BG2PR600R1013	р.Крива - от след с. Лиси връх до гр. Нови Пазар	R11	лошо	няма данни	МЗБ,ФБ, БПК, N-NO2, N-NO3,	В риск

Участъка от река Крива река преминаващ през територията на община Никола Козлево е включен в Целите за опазване на околната среда за повърхностни водни тела на Черноморски район за басейново управление на водите.

Цели на опазване на водното тяло:

⇒ 2015 г. – Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло. Постигане на добро химично състояние.

⇒ 2021 г. – 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние:

- Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи - МЗБ и ФБ ;

- Постигане на възможно най-добро състояние по физикохимични елементи - БПК, N-NO2, N-NO3, N-total, P-total;

3. Постигане и запазване на добро химично състояние.

⇒ 2027 г. – 1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние;

2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние:

- Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и ФБ;

- Постигане и запазване на добро състояние по физикохимични елементи - БПК, N-NO₂, N-NO₃, N-total, P-total;

3. Запазване на добро химично състояние.

Постигането на целта „добро екологично състояние” на повърхностните водни тела е свързано с:

↪ намаляване на натоварване с биогенни вещества, главно от отпадъчни води от населени места;

↪ подобряване на общото физико-химично състояние от дифузно замърсяване;

↪ намаляване замърсяване със специфични вещества;

↪ подобряване на хидроморфоложките условия.

2.3. Райони с потенциален риск от наводнения на територията на общината

На територията на община Никола Козлево не попадат райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Съгласно Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г., територията на община Никола Козлево не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Съгласно Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Дунавски район за басейново управление 2016-2021 г. територията на община Никола Козлево не попада в определените райони със значителен потенциален риск от наводнения.

Основните мерки за намаляване на риска от наводнения, които могат да бъдат изпълнявани, са следните:

➤ Поддържане проводимостта на речните легла, включително в 500-метровата зона след язовирите;

➤ Поддържане и експлоатация на диги, корекции на реки и дерета и други хидротехнически и защитни съоръжения, отводнителни системи и полета, отводнителни помпени станции (ОПС);

➤ Ежегодни пролетни и есенни технически прегледи на хидротехническите съоръжения, приключващи с изготвяне на протоколи, в които се набелязват ремонтните и инвестиционни работи за следващата година;

➤ Изготвяне на анализ на техническото състояние на всяка язовирна стена веднъж на три години;

➤ Изготвяне и проиграване на аварийни планове на язовирни райони и обособяване на аварийни складове, оборудвани с необходимите техника и материали;

➤ Изграждане на съвременни системи за оповестяване;

➤ Ликвидиране на потенциално опасни язовири, чието техническо състояние не позволява по-нататъшната им експлоатация.

➤ Изграждане и поддържане на дъждовна канализация.

2.4. Язовири на територията на община Никола Козлево

В следващата таблица №8 е представена информация за язовирите, разположени на територията на община Никола Козлево:

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Таблица №8 Язовири на територията на община Никола Козлево

№ по ред	Статут на водоема	Местонахождение / Землище	Номер на поземления имот	Площ / дка	Отдаден за безвъзмездно ползване
1	Язовир "Каравелово"	с.Красен дол	000139	195,772	ОП „Никола Козлево“
		с.Каравелово	000370	101,240	
2	Язовир „Църквица“ (яз.Башпунар)	с.Църквица	000019	10,880	ОП „Никола Козлево“
		с.Крива река	000079	12,405	
3	Язовир „Хърсово“ (яз.Папурлук)	с.Хърсово	000220	71,206	ОП „Никола Козлево“
4	Язовир „Вълнари – 1“	с.Вълнари	000302	1,564	ОП „Никола Козлево“
5	Язовир „Вълнари – 2“	с.Вълнари	000303	12,835	ОП „Никола Козлево“
6	Язовир „Вълнари – 4“	с.Вълнари	000305	2,771	ОП „Никола Козлево“
7	Язовир „Вълнари – 3“	с.Вълнари	000304	6,935	Не е отдаден
8	Язовир „Никола Козлево – 1“	с.Никола Козлево	000070	9,963	Не е отдаден
9	Язовир „Никола Козлево – 2“	с.Никола Козлево	-	-	Не е отдаден
10	Язовир „Никола Козлево – 3“	с.Никола Козлево	000005	10,408	Не е отдаден
11	Язовир „Крива река“	с.Крива река	-	-	Не е отдаден
12	Язовир „Хърсово – 1“	с.Хърсово	000218	1,323	Не е отдаден
13	Язовир „Хърсово – 2“	с.Хърсово	000217	1,429	Не е отдаден
14	Язовир „Хърсово – 3“	с.Хърсово	000219	0,830	Не е отдаден

ОП „Никола Козлево“ поддържа язовирите общинска собственост, които не са предадени за стопанисване на физически и юридически лица, включително поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.

За язовир „Каравелово“ е издадено разрешително за ползване на водния обект на ОП „Никола Козлево“. Разрешителното е издадено на 16.06.2017 г. с цел на ползването „Риборазвъждане, любителски и спортен риболов“. Срокът му е до 16.06.2027 г.

2.5.Подземни води

Подземните води е събирателно понятие за водите, които попадат в земната кора вследствие на инфилтрационни процеси и филтрационни процеси. Обикновено, за подземна вода се счита вода, която тече през плитки водоносни хоризонти, но в технически смисъл, тя може да съдържа почвена влага, вечна замръзналост, неподвижна вода върху скална основа с много ниска проникваемост и дълбока, геотермална или петролна вода.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Подземните води в България имат повсеместно разпространение и играят важна роля, както за формиране на природната среда, така и като важен воден ресурс за задоволяване на потребностите на човека и на икономиката като цяло. Подземните води в България имат свои собствени басейни, в които се извършват процесите на тяхното количествено натрупване, движение и формиране на хидрохимичните им свойства. Факторите, които определят условията за формиране на подземните води в България, тяхната динамика и режим са много, но първостепенно значение от тях имат:

- Физико-географски – релеф, климат, хидрология, хидрография;
- Геоложки – геоложки строеж, литоложки състав на скалите и тектонски структури.

Съгласно хидрогеоложката подялба на България, района на управление на Басейнови дирекции Дунавски и Черноморски район обхваща части от Мизийския и Балканидния хидрогеоложки региони.

Най-значителните карстови извори са Синивирските, Капуновските, изворите северно от Каолиново и Войвода. В община Никола Козлево няма разкрити източници на дълбоко подпочвени минерални води.

Таблица №9 Подземни водни тела на територията на община Никола Козлево

Код на подземното водно тяло	Име на подземното водно тяло	Площ на подземното водно тяло, km²	Химично състояние	Количествено състояние	Специфична екологична цел за подземното водно тяло
BG1G000000N049	Карстово-порови води в Неоген - Сармат - Добруджа	3308	добро	добро	Запазване доброто състояние на подземните води
BG1G000K1hb050	Карстови води в Разградската формация	4840	лошо	добро	Постигане доброто състояние на подземните води
BG1G0000J3K051	Карстови води в Малм-Валанжския басейн	13033	добро	добро	Запазване доброто състояние на подземните води
BG1G0000Qa1052	Порови води в Кватернера - р. Суха	43	добро	добро	Запазване доброто състояние на подземните води
BG2G000K1hb036	Пукнатинни води в	-	лошо	-	Постигане доброто

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

	хотрив - барем - апт Каспичан, Тервел, Крушари				състояние на подземните води
BG2G000J3K1041	Карстови води в малм- валанж	-	добро	-	Запазване доброто състояние на подземните води

2.6.Водоснабдяване и канализация

Водоснабдителните мрежи в общината изпълняват жизненоважни функции за населението, производството и за други дейности свързани с комплексното обслужване. Поради тези причини общинското ръководство полага особени грижи за развитието, поддържането и разширяването на водоснабдителната система. Основната функция на тази система е да удовлетвори нуждите на жителите на общината от вода.

Основният физически проблем с водопотреблението е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода. Изключително амортизираните етернитови тръби създават предпоставки за аварии, както в междуселищните проводи, така и в селищните водопроводни мрежи.

Населените места на територията на община Никола Козлево се водоснабдяват от „Водоснабдяване и канализация – Шумен” ООД – търговско дружество с основен предмет на дейност водоснабдяване и канализация и пречистване на отпадъчни води. “Водоснабдяване и канализация-Шумен” ООД, гр.Шумен е търговско дружество с ограничена отговорност, поделена между собствениците според тяхното участие. С Решение № 437/23.04.1997 г. на МС на Република България дружествените дялове в размер на 49% са прехвърлени на десетте общини на Шуменска област. Така с Решение от 24.09.1997 г. се пререгистрира дружеството от еднолично в ООД с 51% дялове на Държавата и 49% на общините, разпределени според броя на населението им. Към 2020 г. процентното разпределение е следното: Община Шумен – 23 %, **Община Никола Козлево – 2 %**, Община Върбица – 3 %, Община Нови пазар – 5 %, Община Велики Преслав – 4 %, Община Смядово – 2 %, Община Хитрино – 2 %, Община Каолиново – 4 %, Община Венец – 2% и Община Каспичан – 3 %.

„Водоснабдяване и канализация – Шумен” ООД е разработило Бизнес план за периода 2017-2021 г., който е съобразен с целите и приоритети в приетия Регионален генерален план за обособената територия.

Община Никола Козлево членува в Асоциацията по В и К на обособена територия, обслужвана от „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД. В Асоциацията участват всички общини от Област Шумен. Сключен е Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги между Асоциацията и „ВиК – Шумен“ ООД. С договора оператора приема да предоставя услугите в

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

обособената територия, да стопанисва, поддържа и експлоатира публичните активи. Договорът се изпълнява от месец април 2016 г. Срокът на договора е 15 год.

В таблица №10 е представена информация за процентното съотношение на гласовете в общото събрание:

Таблица №10 Разпределение на гласовете в Асоциацията по ВиК

№ по ред	Членове на Асоциацията	Население на общините в обособената територия	% съотношение на гласовете в общото събрание
1	Държавата	–	35.00 %
2	Община Шумен	93 649 ж.	33.72 %
3	Община Нови Пазар	16 879 ж.	6.08 %
4	Община Велики Преслав	13 382 ж.	4.82 %
5	Община Каолиново	12 093 ж.	4.35 %
6	Община Върбица	10 391 ж.	3.74 %
7	Община Каспичан	7 976 ж.	2.87 %
8	Община Венец	7 137 ж.	2.57 %
9	Община Смядово	6 698 ж.	2.41 %
10	Община Хитрино	6 223 ж.	2.24 %
11	Община Никола Козлево	6 100 ж.	2.20 %
Население на Област Шумен		180 528 ж.	100.00 %

Водопроводната мрежа в община Никола Козлево има дължина на довеждащите водопроводи от 53 км, а на разпределителната мрежа - 80 км.

Таблица №11 Водопроводна мрежа в община Никола Козлево по населени места

№ по ред	Населено място	Година на изграждане	Дължина на довеждащите водопроводи, км	Дължина на разпределителната мрежа, км
1	с.Никола Козлево	1953-1965	16	11
2	с.Вълнари	1982	3	7
3	с.Цани Гинчево	1976	1	5
4	с.Пет могили	1965	5	19
5	с.Векилски	1959	4	4
6	с.Каравелово	1962	7	6
7	с.Красен дол	1961	4	6
8	с.Хърсово	1939-1952	6	6
9	с.Ружица	1954	2	5
10	с.Църквица	1962	0	3
11	с.Крива река	1967	2	5
Общо			53	80

Източник: Общински план за развитие на община Никола Козлево 2014-2020 г.

Изградените водопроводи са главно от етернитови, манесманови, стоманени и поцинковани тръби. По информация от „ВиК – Шумен“ ООД, водоснабдяването на населението, промишлеността и селското стопанство в селата включени в рамките на община Никола Козлево се осъществява от следните съоръжения: - тръбни кладенци - 5 бр. - шахтови кладенци - 2 бр. - каптажи - 6 бр.

За нуждите на населението средногодишно се подава водна маса в размер на 690 х.м³, равняващо се на 22 л/сек, от които само 2 л/сек се подават гравитачно, а останалите 20 л/сек са по помпажен начин. Водоснабдяването на селищата в общината е обособено в споменатите по-долу водоснабдителни групи, а в останалите селища е самостоятелно. Населените места в община Никола Козлево се захранват с вода от следните водоснабдителни групи:

Водоснабдителна група Вълнари – Обхваща централните селища на общината с. Никола Козлево и с. Вълнари, където функционира 1 тръбен кладенец. Използваният дебит е недостатъчен за нуждите на двете селища, особено през летните месеци. Тогава се подават допълнителни водни количества от дълбок сондаж Цани Гинчево. Необходимо е да се осигурят средства за доизграждането на нов напорен водоем 1000 м³, с. Никола Козлево.

Водоснабдителна група Цани Гинчево – От дълбок сондаж се захранва село Цани Гинчево. Има изградена аварийна връзка за захранване на селата Никола Козлево и Вълнари, като същата е реконструирана през 2001 г.

Водоснабдителна група Хърсово – Захранва се от дълбок сондаж. От групата в момента се захранва само с. Хърсово. Има работен проект за захранване на село Ружица от същия сондаж, но досега същият не е реализиран поради липса на средства. Понастоящем с. Ружица получава вода от група Лятно, но е за сметка на селата от Каолиновска община. В същите има недостиг от водни количества през летните месеци.

Водоснабдителна група Пет могили – Обхваща селата Пет могили и Векилски. Водоснабдява се от дълбок тръбен кладенец. Водата на тръбния кладенец е достатъчна за двете селища. Няма аварийен водоизточник. В село Пет могили се изгражда нов напорен водоем, за завършването на който трябва да се осигурят средства.

Водоснабдителна група Каравелово – Село Каравелово се захранва от шахтов кладенец и гравитачни водоизточници. През летните месеци, когато водата е недостатъчна се подават допълнителни водни количества от дълбок сондаж Мировци, който захранва и село Красен дол.

Водоснабдителна група Лиси връх – Групата се захранва от шахтов кладенец и гравитачни водоизточници селата Лиси връх и Крива река. Водните количества подавани за тези села са недостатъчни през летния сезон. В момента се изготвя проект за хидрогеоложко проучване и ППР за нов тръбен кладенец в района на с. Църквица за подсилване на трите села – Църквица, Крива река и Лиси връх. Необходими са средства и за изграждането му.

Село Църквица се захранва от собствен водоизточник. Има недостиг от вода през летните месеци и селото преминава на режимно водоподаване. През 2009 год. беше построен водопровод ниска зона клон I с. Църквица. През 2009 год. общината е

кандидаствала за подмяна на вътрешната водопроводна мрежа с. Църквица ниска зона клон II към ПУДООС.

Общият брой потребители на водопроводни услуги в община Никола Козлево е 1871 броя, от които общинско водоснабдяване 1842, собствени източник - 6, смесено 8 и няма източници на вода в 15 обитавани жилища.

Загубите по водопроводната мрежа са вследствие на лошото техническо състояние на водопроводните мрежи, обуславящи големи течове и аварии, както и кражбите на вода от потребителите на оператора на ВиК мрежата. Прекъсвания във водоподаването се получават при липса на ел.енергия или вследствие на аварии.

Община Никола Козлево има изработен проект за „Допълнително водоснабдяване на с. Църквица, Община Никола Козлево на обща стойност 903 355,43 лв. с ДДС.

Контролът върху качеството на питейните води се осъществява ежегодно от РЗИ – Шумен, която извършва пробонабиране и анализ на питейната вода, подавана за водоснабдяване на населението на област Шумен от пунктове и с честота, съгласно мониторинговата програма, разработвана ежегодно съвместно с „В и К – Шумен” ООД. Постоянният мониторинг обхваща следните показатели: цвят, мирис, вкус, мътност, активна реакция, амониев йон, нитрити, нитрати, манган, остатъчен свободен хлор, електропроводимост, ешерихия коли и колиформи.

Периодичният мониторинг обхваща следните групи показатели: физикохимични, микробиологични и радиологични, които се прецизират за всяка конкретна зона на водоснабдяване на база резултатите от предходни изследвания.

През 2020 г. в с.Църквица, с.Крива река е въведено режимно водоподаване.

На територията на община Никола Козлево няма населени места с изградени канализационни мрежи за отвеждане на отпадъчните води и ПСОВ. Към момента отпадъчните води от домакинствата и обществения сектор са заустени в септични ями и това създава предпоставки за замърсяване на почвата, повърхностните и подземни води. От друга страна, липсата на дъждовна канализация създава условия за образуване на водосбори и залежаване на повърхностните води, което води до разрушаване на пътните платна и непроходимост на места от уличната мрежа. Като цяло се нарушава и екологичното равновесие на територията на общината в резултат на непречистените води. Изграждането на канализация и пречистителни станции ще спомогне за постигане на целите, заложи в Рамковата директива по водите и Директива 91/271/ЕС.

Общината има идеен проект за изграждане на ПСОВ, която да обслужва селата Никола Козлево, Вълнари и Цани Гинчево. Станцията ще се намира в подходяща местност между тези села и отпадъчните води ще се довеждат с колекторни тръби до нея. Реализирането на проекта ще обхване 27% от селищата на общината и ще обслужва 44,25% от общото население на общината.

От извършените от РИОСВ-Шумен проверки през 2019 г. за превишаване на индивидуалните емисионни ограничения по показатели, дадени в разрешителните за заустване, на основание чл. 69 от ЗООС, е наложена месечна санкция на МПП „Камаджиев Милк“ ЕООД, с.Крива река. Дружеството зауства отпадъчни води в р.Крива река, приток на р.Провадийска.

Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите, от които идват и съответните проблеми са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води.

Състоянието на водните тела се определя в зависимост от следните категории значими натоварвания:

- Значими точкови източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими дифузни източници на замърсяване на повърхностните води;
- Значими водоземания от повърхностните води;
- Други въздействия върху повърхностните води - морфологични изменения и регулиране на оттока.

Възможностите за рационално използване на водните ресурси в общината са свързани с необходимостта от:

- реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи в населените места и на съществуващите водоземни съоръжения;
- по-пълното използване на проектния капацитет на тези съоръжения
- изграждане на нови вододобивни съоръжения при доказана необходимост;
- почистване на речните легла;
- разработване и реализация на нова водостопанска схема за интегрирано управление на водните ресурси в общината, което ще реши водните проблеми на някои населени места с недостиг на питейни води и води за напояване.

ИЗВОДИ:

➤ *Повърхностните и подземни води на територията на община Никола Козлево като цяло са с добро качество. Проблемите са свързани главно с липсата на канализационна мрежа и пречиствателна станция за отпадъчни води. Водопреносната мрежа също е остаряла, амортизирана и загубите на вода са значителни.*

➤ *Необходимо е да се предвидят мерки за подобряване на цялостната инфраструктура в Общината, с акцент върху подобряване на ВиК инфраструктура.*

➤ *Необходимо е поддържане на речните легла и деретата с цел превенция от природни бедствия и ограничаване вредното въздействие на водите.*

➤ *Съществуват много нерешени проблеми при управлението и опазването на водите, свързани с остаряла и амортизирана техника и съоръжения, ограничени финансови възможности, заустване на непречистени отпадъчни води в септични ями.*

3. ОТПАДЪЦИ

Държавната политика по управлението на отпадъците представлява съвременна концепция за ресурсна ефективност, насочена към предотвратяване на образуването на отпадъци, насърчаване на повторната употреба и оползотворяването чрез рециклиране, регенериране или друг процес на извличане на вторични суровини, обезвреждане и безопасно съхраняване на отпадъците, увеличаване на отговорността на производителите, стимулиране на инвестиции в сектора, в рамките на наличните финансови инструменти.

В контекста на политиката на Европейската комисия за отпадъци и развитие на кръгова икономика, линейният икономически модел от типа „взemi, произведи и изхвърли“ вече не съответства на нуждите на съвременното общество и на ограничения характер на природните ресурси. Съгласно възприетата йерархия на отпадъците се дава приоритет на предотвратяването на отпадъците, следвано от подготовката за повторно използване, рециклирането, възстановяването и накрая изхвърлянето, като най-нежелана опция.



Фигура №8 Как функционира кръговата икономика

Кръговата икономика е модел, насочен към удължаване на жизнения цикъл на продуктите. На практика това означава възможно най-дълго споделяне, заемане, повторно използване, поправка и рециклиране на съществуващи материали и продукти.

Когато един продукт достигне края на живота си, материалите, от които той е съставен, продължават да се ползват по друг начин. Това се прави отново и отново и така се намалява до минимум изхвърлянето на отпадъци.

Концепцията за кръгова икономика се изгражда в противовес на традиционния линеен модел, при който се използват суровини, създават се неща от тях, те се консумират и остатъците се изхвърлят. Този модел разчита на големи количества евтини и достъпни материали и източници на енергия.

Част от традиционния модел е и вграждането на дефекти в уредите, за да спрат те да работят на определена дата или след определен брой цикли и потребителите да бъдат принудени да си купят нови. Европейският парламент се обявява срещу тази практика, която пилее ресурси.

В този смисъл, държавната политика по управление на отпадъците се фокусира върху интегрирането на нови, устойчиви от екологична и икономическа гледна точка модели, където от битовите отпадъци да се отделя всичко, което може да се оползотвори и рециклира, за да се превърне в енергия, в суровина за индустрията, в тор за растенията, а в новоизградените регионални депа да се депонират минимални количества отпадък.

Чрез предприемане на законодателни и незаконодателни инициативи, политиките на МОСВ са съобразени с политиките на европейско ниво и основните аспекти на националния интерес за постигане на 65% рециклиране на битови отпадъци до 2030 г., 75% рециклиране на отпадъци от опаковки до 2030 г. и 10% максимум депониране до 2030 г.

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) за периода 2021-2028 г. има ключова роля за ефективното и ефикасно управление на отпадъците в Република България. С плана се цели намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и здравето на населението, както и постигане на максимално ефективно използване на ресурсите, разкриване на нови пазари и създаване на нови работни места. Важна част от Плана е създаването на максимални условия за предотвратяване образуването на отпадъци.

НПУО се основава на следните основни принципи:

↳ **“Предотвратяване”** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

↳ **“Разширена отговорност на производителя”** и **“замърсителят плаща”** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

↳ **“Превантивност”** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.

↳ **“Близост”** и **“самодостатъчност”** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.

↳ **„Участие на обществеността“** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на плановете за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива.

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

Таблица №12 Стратегически цели на НПУО

Цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци

Съгласно чл. 52 от ЗУО, кметът на община разработва и изпълнява програма за управление на отпадъците за територията на съответната община. Програмата е неразделна част от общинската програма за околна среда, и трябва да е в съответствие с принципите и целите на НПУО.

Кметът на общината има задължение да организира управлението на отпадъците:

3.1. Битови отпадъци

На територията на община Никола Козлево основно се генерират битови неопасни отпадъци от домакинствата, както и производствени отпадъци от фирмите, извършващи производствена дейност, животински отпадъци (оборска тор), растителни отпадъци от домакинствата и от поддръжката на зелените площи, парковете, градините, и строителни отпадъци от ремонтна и строителна дейност.

Община Никола Козлево е изградила система за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци във всички населени места и е обхванато цялото население на общината. В таблица №13 са показани данни за количествата на образуваните отпадъци през последните години предоставени от общината:

Таблица №13 Количества на битовите отпадъци

ГОДИНА	ГЕНЕРИРАНИ ОТПАДЪЦИ	БРОЙ НАСЕЛЕНИЕ	СРЕДНО ТОНА НА ЖИТЕЛ
2015	514,660	6130	0,084
2016	656,820	6135	0,107
2017	509,060	6204	0,082
2018	566,900	6236	0,091
2019	591,200	6327	0,093

Количествата битови отпадъци са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради, търговски обекти, предприятия и други генератори.

Основен показател при дефиниране на битовите отпадъци е нормата на натрупване, показваща количеството на отпадъците, образувани от един човек за определен период от време, обикновено година. Нормата на натрупване може да се изрази в тегловни кг/жител/год. Въз основа на отчетените количества на битовите отпадъци са изчислени и нормите на натрупване за последните години. Образованите битови отпадъци на човек от населението в България за 2017 г. е 435 кг/жител/година, за община Никола Козлево – 82 кг/жител/година, значително по-ниско от средната норма за страната.

Нормата на натрупване на отпадъците в община Никола Козлево за 2018 г. е 91 кг./ж/г., което е с 9 кг/човек/на година повече спрямо 2017 г. По данни на НСИ образованите битови отпадъци на човек от населението за 2018 г. е 407 кг./ж./г., следователно нормата за общината е с по-ниски стойности. Това означава, че Общинската администрация – Никола Козлево се справя добре с процесите на управление на битовите отпадъци, но трябва да предприеме съответните мерки за ограничаване на образуването им и да намали регистрирания минимален ръст през последните години.

Основният поток отпадък е смесения битов отпадъци с код 20 03 01 по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците.

Генерираните отпадъци на територията на община Никола Козлево се събират и извозват от Общинско предприятие „Никола Козлево“ до регионално депо.

Предприятието изпълнява общински дейности и има предмет на дейност свързан с изпълняване на функции по поддръжката и чистотата на територията на общината:

- почистване на улични платна, площади, паркинги, алеи, тротоари и други на територията на община Никола Козлево, предназначени за обществено ползване;
- сметосъбиране и сметоизвозване;
- почистване на отпадъци, изхвърлени на нерегламентирани места;
- други дейности, свързани с поддържане на чистотата и терените за обществено ползване в община Никола Козлево.

Събирането и транспортирането на отпадъците се извършва от специализиран автомобил с марка MAN, модел TGA, с регистрационен номер Н 0425 ВХ, собственост на Община Никола Козлево.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

На територията на всички населени места за разположени съдове за събиране на отпадъците тип „Бобър“ от 1100 л., тип „Ракла“ 1100 л., тип „Мева“ 110 л., пластмасов кош от 240 л. разпределени, както следва:

Таблица №14 Брой съдове за събиране на отпадъци по населени места

Населено място	Брой контейнери тип „Ракла“ 1100 л	Брой контейнери тип „Бобър“ 1100 л	Брой контейнери тип „Мева“ 110 л	Пластмасов кош 240 л
<i>с. Никола Козлево</i>	6	13	230	32
<i>с. Векилски</i>	0	0	34	0
<i>с. Вълнари</i>	16	9	450	33
<i>с. Каравелово</i>	4	3	100	12
<i>с. Красен дол</i>	0	0	46	8
<i>с. Крива река</i>	7	4	182	20
<i>с. Пет могили</i>	9	8	365	30
<i>с. Ружица</i>	5	3	100	15
<i>с. Хърсово</i>	4	3	109	10
<i>с. Цани Гинчево</i>	2	2	111	10
<i>с. Църквица</i>	7	5	215	30
Общо	60	50	1942	200

Източник: Община Никола Козлево

Обслужването на съдовете се извършва два пъти в месеца по график, както следва:

- За населени места с.Крива река, с.Църквица, с.Хърсово и с.Ружица на 1-во, 2-ро, 3-то и 4-то число от месеца и на 13-то, 14-то, 15-то и 16-то число от месеца.
- За населени места с.Пет могили, с.Векилски, с.Каравелово и с.Красен дол на 6-то, 7-мо, 8-мо число на месеца и на 18-то, 19-то и 20-то число от месеца.
- За населени места с.Никола Козлево, с.Вълнари и с.Цани Гинчево на 9-то, 10-то, 11-то и 12-то число на месеца и на 21-во, 22-во, 23-то и 24 число от месеца.

Сметоизвозването до депо за битови отпадъци се извършва на всяко четно число от месеца. Когато дейностите на гореописаните дати са почивни или празнични дни се извършва от следващия работен ден на месеца.

Събраните битови отпадъци се извозват до депо за битови отпадъци в с.Стожер, община Добрич. Разстоянието от общинския център – Никола Козлево до регионалното депо е 75 км.

Община Никола Козлево е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците – Добрич, с председател – кмета на Община Добрич и членове – кметовете на общините. Общините, които участват са Добрич, Балчик, Генерал Тошево, Добричка, Каварна, Крушари, Тервел, Шабла и Никола Козлево. Сдружението е създадено съгласно изискванията на ЗУО и Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г. Целта е да се обединят усилията на общините в изграждането на екологосъобразни съоръжения за третиране на отпадъците, отговарящи на нормативната база и представляващи минимален риск за околната среда. Чрез създаване на Сдружението деветте Общини вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Съгласно НПУО Сдружение „Регионално управление на отпадъците – Добрич“:

- е необходимо да осигурят инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителните отпадъци.
- могат да се изградят депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура.

3.2. Морфологичен състав на отпадъците

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Показателят морфологичен състав характеризира количеството на отделните компоненти спрямо общото количество на отпадъците (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали, опасни отпадъци и др.). Данните за морфологичния състав са необходими при избор на системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива. Има важно значение при определяне на метода за предварително третиране и обезвреждане на отпадъците, включително вида и капацитета на съоръженията.



Жителите на дадена административна единица образуват различно количество отпадъци с различен състав. Тези показатели зависят от социалния статус, битовите особености на средата, изградената култура на потребление и други фактори.

Община Никола Козлево е включена заедно с всички общини в Република България в проект „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“. Сключен е договор за изпълнение на проекта между ПУДООС и „Еко-Морфология България“ ДЗЗД по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество.

Морфологичния състав на битовите отпадъците е извършен през четирите сезона (пролет, лято, есен, зима) на 2019 година.

Графикът за пробовземане от битовия отпадък на Община Никола Козлево за целия обследван период е следният:

Община	Сезон	Поредност на проба	Седмица
Никола Козлево	зима	проба 1	седмица 8
	пролет	проба 1	седмица 21
	лято	проба 1	седмица 33
	есен	проба 1	седмица 38

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Анализът на състава на генерираните отпадъци от територията на Община Никола Козлево е следният:

Количество смесен отпадък на година т/год	522.44т
Население на общината	6204

Таблица № 15 Морфологичен състав на отпадъците в общината

Вид Отпадък	-	Количество смесен отпадък на година т/год	Разделно Събран Отпадък на година т/год	Общ Отпадък на Година т/год	Общ Отпадък на Година %
Хранителни	-	32.08т	0.00т	32.08т	2.82%
Хартия	-	7.73т	2.06т	9.79т	0.86%
Картон	-	8.78т	0.18т	8.96т	0.79%
Пластмаса	-	48.99т	1.82т	50.81т	4.47%
Текстил	-	54.47т	0.00т	54.47т	4.80%
Гума	-	15.79т	0.00т	15.79т	1.39%
Кожа	-	14.60т	0.00т	14.60т	1.29%
Градински	-	85.54т	600.00т	685.54т	60.36%
Дървесни	-	7.95т	0.00т	7.95т	0.70%
Съкло	-	33.06т	9.14т	42.20т	3.72%
Метали	-	27.93т	0.09т	28.02т	2.47%
Инертни>4 см	-	38.53т	0.00т	38.53т	3.39%
Опасни	-	17.54т	0.00т	17.54т	1.54%
Други	-	28.01т	0.00т	28.01т	2.47%
Ситна Фракция<4см	-	101.43т	0.00т	101.43т	8.93%
Общо	-	522.44т	613.29т	1 135.73т	100.00%
Опасни	-				
20 01 27*	Бои	2.43т	0.00т	2.43т	0.21%
20 01 27*	Лакове	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 13*	Разтворители	0.39т	0.00т	0.39т	0.03%
20 01 27*	Грундове	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Лепила	0.26т	0.00т	0.26т	0.02%
20 01 27*	Смоли	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 27*	Мастила	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 29*	Перилни и почистващи г	2.42т	0.00т	2.42т	0.21%
20 01 14*	Киселини	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 15*	Основи	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 19*	Препарати за растител	0.89т	0.00т	0.89т	0.08%
20 01 17*	Фотографски материал	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
16 01 13*	Спирални течности	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
16 01 13*	Антифризни течности	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 31*	Лекарства с изтекъл сре	0.80т	0.00т	0.80т	0.07%
20 01 31*	Продукти, свързани с гр	0.29т	0.00т	0.29т	0.03%
20 01 21*	Живак, живачни термом	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
15 02 02*	Кърпи, парцали за избър	2.92т	0.00т	2.92т	0.26%
15 02 02*	Предпазни средства – р	0.43т	0.00т	0.43т	0.04%
20 01 37*	дървесина, съдържаща	1.01т	0.00т	1.01т	0.09%
15 01 10*	Празни опаковки от лака	3.68т	0.00т	3.68т	0.32%
20 01 33*	Оловни акумулаторни ба	0.13т	0.00т	0.13т	0.01%
20 01 33*	Ni-Cd батерии	0.14т	0.00т	0.14т	0.01%
20 01 33*	Живак-съдържащи бате	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 35*	Електрически и електрон	1.51т	0.00т	1.51т	0.13%
20 01 23*	Оборудване, съдържащ	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
20 01 21*	Луминесцентни и флуор	0.26т	0.00т	0.26т	0.02%
20 01 26*	Смазочни и моторни ма	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
Общо	-	17.54т	0.00т	17.54т	1.54%
Други	-				
Хигиенни	-	17.05т	0.00т	17.05т	1.50%
Композитни	-	10.96т	0.00т	10.96т	0.97%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
	-	0.00т	0.00т	0.00т	0.00%
Общо	-	28.01т	0.00т	28.01т	2.47%

НОРМА НА НАТРУПВАНЕ

<i>НН по отчетни данни</i>	С Разделно Събрани	Без Разделно Събрани
<i>Количество отпадъци (кг)</i>	535725	522438
<i>Население</i>	6204	6204
<i>НН</i>	86.35154739	84.2098646

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

ИЗВОДИ				
<i>Фракции с най-висок средногодишен процент</i>	Градински	Ситна Фракция<4см	Текстил	Пластмаса
<i>Фракции с най-нисък средногодишен процент</i>	Дървесни	Картон	Хартия	Кожа
<i>Фракции с най-изразена сезонна флукутуация</i>	Градински	Текстил	Пластмаса	Инертни>4 см
<i>Фракции с най-слаба сезонна флукутуация</i>	Дървесни	Кожа	Хартия	Гума

От анализа следва, че с най-голям дял в Община Никола Козлево са градинските отпадъци – 60,36 %, следвани от ситна фракция < 4см – 8,93 % и текстил – 4,80 %. Делът на пластмасовите отпадъци достига до 4,47 % от общия поток битови отпадъци.

3.3.Разделно събиране на отпадъци от опаковки

Община Никола Козлево има сключен договор с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки “Булекопак” АД. Договорът е сключен на 19.08.2011 г., с последващо допълнително споразумение №3 към договора и краен срок до 31.12.2023 г.

Системата за разделно събиране в Община Никола Козлево е изградена по двуконтейнерен модел, като на утвърдените адреси (точки) са разположени по един или два броя контейнери тип „Иглу“, с жълт цвят и един брой зелен контейнер тип „Иглу“. Жълтите контейнери са с обем 1 500 л., с предназначение за събиране на отпадъци от опаковки от хартия, пластмаса и метали. Зелените контейнери, предназначени за събиране на отпадъци от опаковки от стъкло са с обем 1 500 л. Контейнерите отговарят на всички стандарти за качество и безопасност. Върху тях са поставени информационни стикери с видими четливи и ясни надписи, какви видове отпадъци от опаковки се събират в тях, като са посочени телефон и интернет адрес за връзка с „Булекопак“ АД.

Таблица №16 Брой и вид на съдовете за разделно събиране на опаковки.

Населени места	Двуконтейнерен модел			Наличен обем / л.
	Бр. площадки	„Иглу“ Жълт	„Иглу“ Зелен	
с. Никола Козлево	4	4	4	12 000
с. Вълнари	8	8	5	19 500
с. Каравелово	2	2	2	6 000
с. Крива река	3	3	2	7 500
с. Пет могили	6	6	4	15 000
с. Ружица	2	2	1	4 500
с. Хърсово	2	2	1	4 500
с. Цани Гинчево	2	2	2	6 000
с. Църквица	3	3	3	9 000
Общо	32	32	24	84 000

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Честотата на събиране на отпадъците от опаковки е за жълтите контейнери един път месечно, за зелените контейнери след напълване не по-малко от 75 % от запълването.

Количествата разделно събрани отпадъци от опаковки са дадени в следващата таблица:

Таблица №17 Количества разделно събрани отпадъци от опаковки

Година	Хартия / тона	Пластмаса / тона	Метал / тона	Стъкло / тона	Общо рециклирани
2016	3,962	3,795	0,178	9,195	17,130
2017	2,237	1,817	0,091	9,142	13,287
2018	2,393	1,682	0,122	10,443	14,640
2019	1,767	1,249	0,080	1,759	4,855

3.4.Разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА)

Управлението на отпадъците от батерии и акумулатори има две главни цели:

- Екологична – защита на въздуха, водата, почвата и здравето на хората чрез предотвратяване на изхвърлянето на вредни и опасни вещества в околната среда;
- Икономическа – оползотворяване материалите, заложен в конструкцията на отпадъците от батерии и акумулатори.

„Негодна за употреба батерия или акумулатор“ е батерия или акумулатор, която не може да бъде използвана повторно и е предназначена за преработване или обезвреждане .

За ефективно функциониране на системата за събиране на отпадъците от негодни батерии и акумулатори е необходимо предприемане на следните действия:

- редовно информиране на обществеността за рисковете, свързани с тяхното неконтролирано обезвреждане. Необходимо е хората да бъдат запознати със значението на символите, използвани за маркиране, изискванията при отделяне на батериите от уредите, където те са вградени и възможностите за участие в системите за събиране.
- прилагането на задължително обратно приемане в местата за продажба.
- осигуряване и поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба портативни батерии и акумулатори, като се спазва нормативните изисквания.
- предаване на отпадъците от батерии и акумулатори на фирма, притежаваща разрешително, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците.

Община Никола Козлево има сключен договор от 05.03.2013 г. с ООп „Рекобат“ АД за организиране на дейностите по събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране и предаване за оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, образувани на територията на общината. Съгласно договора се организират кампании за събиране на НУБА 2 пъти годишно по предварително определен график. Поставени са кошчета с вместимост 3 литра, на следните места:

- с.Никола Козлево, пл.“23-ти Септември“ №5
- с. Вълнари, ул. „Г. Димитров” № 17
- с. Пет могили, ул. „Г. Димитров” №2
- с. Църквица, ул. „В. Коларов” № 3

В съдовете разположени на гореописаните адреси се събират незначителни количества НУБА. През последните три години не са предадени отпадъци за оползотворяване или обезвреждане на НУБА.

3.5.Разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)

Община Никола Козлево има сключен договор от 01.03.2013 г. с ООп „Грийнтех България“ АД за организиране на система за разделно събиране от крайните потребители, временно съхраняване и транспортиране на отпадъци от ИУЕЕО, генерирани на територията на общината, като по този начин отделя потока от ИУЕЕО от потока на битовите отпадъци събирани от системата за сметосъбиране и сметоизвозване. ООп извършва събирането на ИУЕЕО със специализирано транспортно средство по време на организирани кампании, които са два пъти годишно.

3.6.Разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС)

Съгласно определените с Наредбата изисквания за третиране на отпадъците от моторни превозни средства (ИУМПС), основните задължения на местната администрация са:

- Определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и местата за предаване на ИУМПС на територията на общината;
- Организиране на дейностите по събиране на ИУМПС и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което уведомя звеното „Пътна полиция“ към областната дирекция на Министерство на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

Община Никола Козлево няма сключен договор с организация по оползотворяване за разделно събиране на излезлите от употреба моторни превозни средства.

3.7.Разделно събиране на излезли от употреба гуми (ИУГ)

Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми (ИУГ) вмениява отново същите изисквания, както на по-горните специфични потоци, а именно определяне на места за събиране на ИУГ на територията на общината и съдействие за извършване на дейностите по събиране и съхраняване до предаването им за оползотворяване. И тук вариантите са сключване на договор с организация по оползотворяване на ИУГ, за което е необходимо общината да разполага с площадка, където да съхранява посочените отпадъци и/или сключване на договор с оторизирано лице, което експлоатира действащата площадка. Друг вариант е сключване на договор с оторизиран автосервиз за смяна на гуми, който вече има сключен договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо разрешителен документ по ЗУО за предаване на негодните за употреба гуми.

До настоящият момент община Никола Козлево няма сключен договор с организация по оползотворяване за разделно събиране на излезли от употреба гуми.

3.8.Разделно събиране на отработени масла

Задълженията на общината за разделно събиране на отработени масла се определят от Наредба за отработените масла и отпадъчни нефтопродукти. Съгласно чл. 39, ал. 1 от Наредбата, кметът на общината съдейства за извършване на дейностите по събиране и съхраняване на излезли от употреба масла и предаването им за оползотворяване и обезвреждане, като определя местата за смяна на отработени моторни масла на територията на общината и информира обществеността за местоположението и условията за приемане на отработените масла.

До настоящият момент Община Никола Козлево няма сключен договор с организация по оползотворяване за разделно събиране на отработени масла.

Независимо дали ще се сключи договор с организация по оползотворяване, следва да бъдат предприети следните мерки за осигуряване прилагането на законодателството за управление на отработени масла:

- идентифициране на обектите, в които се извършва смяна на отработени масла и обектите, в които се изкупуват отработени масла;
- определяне на разрешените места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;
- въвеждане на санкции и упражняване на контрол над изхвърлянето на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти в повърхностните води и в канализационните системи;

3.9.Биоразградими отпадъци

"Биоразградими отпадъци" са всички отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно. Това са биоразградими отпадъци от паркове и градини, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от хранително-преработвателните предприятия. Те се разделят на два основни потока: зелени отпадъци от паркове и градини, които съдържат около 50-60% влага и повече дървесина и кухненски отпадъци, при които съдържанието на влага достига до 80%. Отпадъците от обществените паркове, гробищата, крайпътните насаждения и др. обикновено се събират разделно.

На територията на община Никола Козлево няма изградена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. Образованите биоразградими отпадъци в домакинствата се третират чрез компостиране на място от собствениците на имоти.

3.10.Строителни отпадъци

"Строителни отпадъци" са отпадъците, получени в резултат на строителната дейност на строителни площадки, както и отпадъци от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Състоят се главно от бетон, тухли, камъни, земни маси и керамика, изолации, дървесни материали и пластмаси, хидроизолации, керемиди и др. Съгласно изискванията на Закона за управление на отпадъците, отговорността за управлението на строителните отпадъци (СО) е на притежателите им – лицата, при чиято дейност се образуват или лицата, в чието владение се намират тези отпадъци.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Задължение на притежателите е да покрият разходите за управлението им и да организират извършването на дейностите с отпадъците в съответствие с нормативните изисквания.

Строителните отпадъци образувани на територията на община Никола Козлево се транспортират и предават за третиране на терен в кариера „Златна нива“, собственост на фирма „Голдън Фиилд“ ЕООД, с която общината има сключен договор.

Видовете отпадъци, които се приемат за третиране, съгласно Наредба № 2 за класификация на отпадъците са следните:

Таблица №18 Кодове отпадъци по разрешително на „Голдън Фиилд“ ЕООД

Код на отпадъка	Описание
17 01 01	Бетон
17 01 02	Тухли
17 01 03	Керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия
17 01 07	Смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06
17 02 01	Дървесен материал
17 02 02	Стъкло
17 02 03	Пластмаса
17 03 02	Асфалтови смеси, съдържащи и други вещества, различни от упоменатите в 17 03 01
17 05 04	Почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03
17 05 06	Изкопни земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05
17 05 08	Баластра от релсов път, различна от упоменатите в 17 05 07
17 06 04	Изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03
17 08 02	Строителни материали на основата на гипс, различни от упоменатите в 17 08 01
17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03

3.11. Опасни отпадъци

Опасни отпадъци са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3 към ЗУО. Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор. Към тях спадат отработени масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, медицински отпадъци, бои и лакове, детергенти, пестициди и др.

Изискванията за третиране и транспортиране на опасни отпадъци са регламентирани в Наредбата, приета с ПМС №53/1999 г. /ДВ, бр. 29 от 1999 г. и в наредбите за масово разпространените отпадъци.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ – Шумен.

Лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране, съхраняване (оползотворяване с код R13 по смисъла на приложение №2 към §1, т.13 от допълнителните разпоредби (ДР) на ЗУО и/или обезвреждане с код D15 по смисъла на приложение №1 към §1, т.11 от ДР на ЗУО), оползотворяване, в т.ч. рециклиране и/или обезвреждане, включително подготовка преди оползотворяване или обезвреждане на опасни отпадъци, водят отчетни книги и представят годишни отчети. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор.

Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба. С цел проследяване на превозите на опасните отпадъци товародателите са длъжни да изготвят идентификационен документ, който се попълва за всеки отпадък последователно от товародателя, превозвача и товарополучателя.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организирани мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

Основните генератори на производствен отпадък в община Никола Козлево са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатирани такива се използват услугите на лицензирана фирма.

На територията на общинан Никола Козлево, в землището на с.Хърсова са разположени опасни отпадъци – негодни за употреба пестициди, съхранени в 6 броя „Б-Б кубове“. Налични количества залежали пестициди в “Б-Б” кубове са 7556 кг / 5432 л.

С цел предотвратяване на течове от кубовете, недопускане замърсяване на прилежащите територии и опазване живота и здравето на населението на 07.10.2020 г. община Никола Козлево сключва договор с „БалБок Инженеринг“ АД, гр.София за постоянно съхраняване на 6 броя контейнери „Б-Б куб“, запълнени с негодни и забранени за употреба пестициди на своя площадка, при условията на Комплексно разрешително. Дружеството притежава документи по чл.35 от ЗУО за събиране, транспортиране и третиране на отпадъци: Комплексно разрешително по чл.117 от ЗООС КР №732-Н0/2013 г.

3.12. Регионално депо за неопасни отпадъци

Като член на Сдружение „Регионално управление на отпадъците – Добрич“, община Никола Козлево използва Регионалното депо за отпадъци в с.Стожер, община Добрич.

Депото е изградено по проект № DIR - 5112122-13-81 „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“, изпълняван по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № DIR - 5112122-C011 по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“

Бенефициент по проекта е Община град Добрич в партньорство с Община Добричка, Община Тервел, Община Каварна, Община Балчик, Община Шабла, Община Генерал Тошево, Община Крушари, **Община Никола Козлево** и СНЦ „Управление на отпадъците - Регион Добрич“.

С реализирането на проекта по ОПОС е изградена Регионална система за управление на отпадъци на регион Добрич, която включва регионално депо за неопасни отпадъци до с. Стожер и две претоварни станции за отпадъци - в Тервел и Балчик.

На създадената площадка на регионалното депо за неопасни отпадъци в землището на с. Стожер са изградени:

- първа клетка на площ от 30 030 м², с обем 240 000 м³ и капацитет за депониране на 240 000 тона твърди битови отпадъци;
- инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет 41 200 т/год.;
- съоръжение за компостиране с капацитет до 15 000 т/год.,
- съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци с капацитет до 70 т/час, 15 000 т/год.;
- склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци с капацитет съгласно КР 255 т/год.

Съгласно издаденото Комплексно разрешително №433НО-ИО-АО/2012г. на обекта дневния капацитет на РД Стожер е 130 тона/24 часа, а общия капацитет за депониране е 685 000 тона.

Изграждане на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Балчик включваща:

- усвояване на площадка за всички предвидени съоръжения;
- изграждане на инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет до 11000 т/год. /всички доставени в ПСО отпадъци без зелени/, компактиране и натоварване за транспорт до регионалното депо с претоварващ и транспортен капацитет 1500 тона на месец (приета е по-висока стойност, която се отнася за ваканционните месеци), 7000 тона годишно;
- изграждане на съоръжение за компостиране на зелени отпадъци с капацитет до 1647 т/год.;
- доставка на техника за обслужване на площадката и за транспорт на дълги разстояния,
- изграждане на площадкова инфраструктура и оборудване
- довеждаща инфраструктура до ПСО Балчик (в т.ч. външно кабелно трасе с дължина 70 м, довеждащ водопровод с дължина 197 м и отвеждаща дъждовна канализация с дължина 895 м).

Изграждане на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в Тервел, включваща:

- усвояване на площадка;
- съоръжение за компактиране и натоварване за транспорт до регионалното депо с претоварващ и транспортен капацитет до 400 т/месец (4 521 тона/годишно);
- доставка на техника за обслужване на площадката и за транспорт на дълги разстояния;
- изграждане на площадкова инфраструктура и оборудване;
- довеждаща инфраструктура до ПСО Тервел (в т.ч. довеждащ път с дължина 914 м, захранващ електропровод с дължина 34 м (разположен на територията на ПСО) и довеждащ водопровод с дължина 1002м).

Дейността на ПСО Тервел е организирана по следния начин: получените отпадъци се пресоват пресконтейнери, след което се извозват до Регионалното депо до с.Стожер. В депото се извършва третиране с съоръжение за възстановяване на материала.

Процесът на претоварване включва следните основни стъпки: визуален и документален контрол на входа на ПСО Тервел; изсипване на отпадъците в бункера на пресата; пресоване на отпадъците в пресконтейнери; натоварване на пресконтейнера върху автомобилната платформа.

Към настоящият момент община Никола Козлево не използва претоварната станция в гр.Тервел, предвид на това, че при извозване на отпадъците в ПСО разходите за услугите значително се увеличават.

3.13. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци

Всички стари нерегламентирани сметища в населените места от общината за закрити. На територията на община Никола Козлево няма направено подробно изследване върху състоянието на почвите и тяхната степен на разрушаване и замърсяване. Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни. И в момента на територията на общината периодично се оформят локални замърсявания със сезонни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, поради все още ниската екологична култура на населението. Те се констатират своевременно и общината предприема незабавни мерки за отстраняването им. Общината ежегодно извършва почистване на тези локални замърсявания.

До октомври 2020 г. като проблем за община Никола Козлево са негодните за употреба пестициди, с изтекъл срок на годност, съхранени в 6 броя „Б-Б куб“, разположени на площадка в района на с.Хърсово. Контейнерите „Б-Б куб“ са предадени на „БалБок Инженеринг“ АД за постоянно съхранение.

Експлоатацията на старото общинско депо за ТБО, което се намира в поземлен имот №000015 в местността „До село“, землището на с.Никола Козлево е прекратена и предстои неговата техническа и биологична рекултивация.

На 01.06.2010 г. със Заповед № РД-108 е назначена комисия за обследване на депото и определяне на неговите граници. На 21.06.2010 г. комисията съставя протокол, с който се установява, че депото се използва от 1972 г. до 2009 г. Общата площ на терена е 110.102 дка. Със Заповед № 229 от 28.06.2010 г. Директорът на РИОСВ - Шумен закрива депото.

За депото има изготвен проект “Закриване на депо за битови отпадъци в с. Никола Козлево” Област Шумен, изработен въз основа на Договор № Д-01/03.04.2009 г. между Сдружение „Управление на отпадъците - Регион Добрич”, град Добрич - Възложител и ДЗЗД „Уейст проджект“, град Варна – Изпълнител. Обща стойност с ДДС, приета на заседание на 19.12.2013 г. на УС на ПУДООС е 354007,08 лв. С проекта е кандидатствано пред ПУДООС за финансиране, но към настоящият момент проекта е в Резервен списък проект № DIR-51222031-1-173 „Изпълнение на дейности по закриване и рекултивиране на общински депа за битови отпадъци на територията на Република България, които не отговарят на нормативните изисквания”.

Мерките за предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания, които Общината може да предприеме касаят:

- Увеличаване броя на контейнерите;
- Ограничаване достъпа на автомобили до крайпътни дерета и места, там където е възможно, с цел да не се изхвърлят отпадъци с автомобили, каруци, камиони и др.;
- Подобряване на културата на населението, чрез разработване и прилагане на различни мерки, кампании, програми;
- Увеличаване броя на служебните лица, имащи статут на контролни органи и правомощия за съставяне на актове за административни нарушения;
- Поставяне на предупредителни знаци за забрана за изхвърляне на отпадъци на определени места;

ИЗВОДИ:

✓ *Община Никола Козлево е изградила система за организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци във всички населени места и е обхванато цялото население на общината.*

✓ *Нормата на натрупване на отпадъците е значително по-ниска от тази за страната, което води до извода, че Общинска администрация се справя успешно с управлението на битовите отпадъци.*

✓ *Организирана е система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.*

✓ *Общината има сключени договори с ООп за НУБА и ИУЕЕО, но е необходимо организирането на кампании за разделното им събиране. Информираността към населението по отношение на начините за управление от различните потоци отпадъци е от съществено значение с цел недопускане на нерегламентирани замърсявания.*

✓ *Общината е организирала управлението на строителните отпадъци, има сключен договор с „Голдънфийл“ ЕООД.*

✓ *Част от потоци отпадъци не са организирани в общината, това са разделното събиране на ИУМПС, ИУГ, отработени масла.*

✓ *Необходимо е извършване на рекултивация на старото общинско депо за битови отпадъци, намиращо се в местност „До Село“ в землището на с.Никола Козлево.*

4. ПОЧВИ И НАРУШЕНИ ТЕРЕНИ

Земните ресурси на България, хармонично допълнени от благоприятното физико-географско положение, са сред най-ценните природни богатства. Почвената покривка се характеризира с голяма пълнота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване, като включва 42 вида.

Почвените ресурси на България, притежаващи като цяло висок потенциал за продуктивни, регулаторни и буферни функции, са подложени естествено и антропогенно на деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите. Интензификацията в селскостопанското производство може да доведе до ускоряване на деградационните процеси – ерозия, засоляване, киселиняване, замърсяване на водите, намаляване на биоразнообразието, до степен неблагоприятна за земеделието и околната среда. Увреждането на почвата се получава чрез замърсяването ѝ с тежки метали и металоиди, с продукти за растителна защита (пестициди), с устойчиви органични замърсители, включително нефтопродукти; чрез нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност, както и чрез нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.

Преобладаващи почвени типове в обхвата на Област Шумен са черноземните с техните подтипове, сиви и кафяви горски почви, делувиално-ливадните почви.

В района на община Никола Козлево са разпространени преди всичко сиво-кафявите горски почви, с отсъствие или слаба степен на ерозия. Голямо разпространение имат тъмно-сивите горски почви, при които липсват ерозионни процеси. По-слабо разпространени са излужения чернозем с липсваща или слабо проявена ерозия, силно излужения чернозем със слаба ерозия, карбонатен чернозем със слаба ерозия и алувиално-делувиалните ливадни почви.

В района на Никола Козлево са разпространени предимно средно мощни почвени типове от 55 до 110 см почвен хоризонт с не особено мощен хумусен хоризонт (от 22 до 35 см), с изключение на алувиално-делувиалните ливадни почви с 120 см хумусен хоризонт от общо 150 см общ почвен хоризонт. Почвената реакция е различна за отделните почвени видове и варира от рН 4,3 – 4,4 за сивите горски почви до рН 6,6 – 6,8 за алувиално-ливадните и карбонатни черноземи. Като цяло, хумусното съдържание е ниско и варира от 1,9 - 2,0% за сивите горски почви до 2,5% за алувиално-делувиалните ливадни почви.

Почвеният вид карбонатен чернозем, слабо ерозирал, се характеризира с 30 см мощност на хумусния хоризонт, 47% съдържание на физична глина, почвена реакция, близка до неутралната рН 6,8 и съдържание на хумус 2,2%. Тези свойства предопределят успешното отглеждане на зърнено-житни култури, технически култури, зеленчуци, многогодишни бобови култури, овощни насаждения – ябълки и череши, лозя.

Излужените черноземи с липсваща или слаба ерозия са с мощност на хумусния хоризонт 35 см от общата 85-100 см мощност на почвата. Тъмносивите горски почви не се различават от излужения чернозем по мощност на хумусния хоризонт и съдържание на физична глина. Сивите горски почви в зависимост от степента на ерозия се различават, както по отношение на мощността на хумусния хоризонт (20 – 30 см) от общата почвена мощност (65 – 110 см), така и по съдържание на физична глина. Те са

благоприятни за отглеждане на традиционни земеделски култури. Алувиално-девиалните ливадни почви, с много мощен хумусен хоризонт (120 см) в сравнение с общата мощност на почвата (150 см) и особено с останалите почвени видове, предлагат на растенията почти нормална почвена реакция рН 6,6 и по-високо хумусно съдържание 2,5%. Тези почви са с еднакво съдържание на физична глина 37,0% в горния коренообитаем слой и в подгорницата. Притежават много добра пригодност за отглеждане на земеделски култури. Плитките черноземи с висока степен на ерозия са без стопанско значение за района, тъй като са с изключително малка мощност на хумусния хоризонт и с много ниско хумусно съдържание 1,5%.

Замърсяването на почвата се проявява основно в две форми:

- Физическо изменение на почвените структури. Най-големи поражения върху почвите се нанасят от антропогенно натоварените екосистеми. Отклоненията в почвените параметри се отнасят преди всичко до структурата на почвата, нейната порьозност и плътност. Измененията им водят до рязко влошаване на вентилацията и дренажа в почвата, вследствие на което настъпва рязко снижаване на активността и количеството на микроорганизмите разлагащи органичните вещества.

- Химическо замърсяване на почвата. Химическите замърсявания на почвите от антропогенен произход превъзхождат многократно в количествено и качествено отношение всички видове физически изменения. Те са следствие от много причини, които условно можем да ги разделим в следните групи:

- Газове - промишлени отходи съдържащи сяра, а също така съдържащи и тежки метали, халогениди, азотни оксиди;

- Прах - дим от промишлени димоотводи, транспортен прах и др.;

- Соли - особено тези в резултат на обработване с луги и химикали на пътищата през зимата, рудодобивната промишленост, кариери и др.;

- Агрохимикали от растителната защита;

- Органични газове и течности.

Измененията в химическите параметри на почвата се отразяват след кратък или по-дълъг период от време върху ръста и продуктивността на отделните видове и техните популации. Човекът, като консумент и почвената флора и фауна, често изпитват косвеното влияние на тези процеси в следствие изменения във вътрешната структура на фитоценозите.

В Община Никола Козлево няма производства, които да замърсяват почвите с тежки метали (олово, цинк, мед, арсен, кадмий, никел, хром) и нефтопродукти.

Като единствен значим източник на замърсяване с оловни аерозоли могат да бъдат идентифицирани моторните превозни средства с бензинови двигатели. Потенциално замърсени с олово са земи в крайпътни зони с ширина 15-25 м. Няма конкретни изследвания за наднормено ниво на замърсяване.

През 2004 г. е разработена и утвърдена от Министъра на околната среда и водите програма за почвен мониторинг, която е организирана на три нива. Програмата за мониторинг е изцяло съобразена с последните изисквания на ЕК и Европейската агенция по околна среда, както и с националното законодателство, прието по-късно

през 2007-2009г. (Закон за почвите и Наредба за мониторинг на почвите). Програмата за мониторинг е организирана на 3 нива, както следва:

Наблюденията по I ниво (широкомащабен мониторинг) се извършва в равномерна мрежа 16x16 км., в 397 пункта и предоставят данни за оценка състоянието на почвите по следните показатели - тежки метали Cd, Cr, Cu, Ni, Pb и Zn и металоиди, общ азот, фосфор, органичен въглерод, активна реакция на почвата (рН) електропроводимост, нитратен азот, общ въглерод и устойчиви органични замърсители, обемна плътност. Периодичността на наблюдение е 5 години.

Наблюденията по II ниво са ориентирани към регионални проявления на деградационни процеси – киселяване - 54 полигона и засоляване-12 полигона. Процеси на ерозия - водоплощна и ветрова се наблюдават чрез специално разработени математически модели за оценка и прогноза. Почвеното запечатване се оценява на база статистически данни и картиране на земното покритие (проект Корин Земно покритие).

Наблюденията на III ниво се идентифицират с т.н. локални почвени замърсявания, в рамките на който следва да се извършва инвентаризация на площи със замърсена почва. Инвентаризацията е все още частична и нерегулярна, на база на налични данни.

На територията, контролирана от РИОСВ – гр. Шумен, броят на пунктовете за обследване от мрежата за широкомащабен почвен мониторинг I-во ниво е 25. През 2019 г. в изпълнение на утвърдената програма от ИАОС - София по почвен мониторинг I-во ниво - широкомащабен мониторинг, Регионалната лаборатория - гр.Шумен е извършила пробонабиране от две дълбочини (0-10/10-40 см. за необработваеми и 0-20/20-40 см. за обработваеми в три повторения) от 8 пункта, един от които №385 с.Църквица, общ. Никола Козлево.

Всяка смесена проба е съставена от 9 единични почвени проби, взети в кръг с радиус 5 м. за всеки обособен елементарен участък с площ от 150 кв. м. изпитване на пробите по показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост, биогенни елементи - общ азот, общ азот по Келдал, общ фосфор, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, рН (H₂O), рН (CaCl₂), специфична електрическа проводимост, обемна плътност, както и тежки метали- Zn, Cu, Pb, Cr, Co, Ni, и As, Ng, полициклични ароматни въглеводороди, полихлорирани бифенили и органохлорни пестициди.

В изпълнение на програмата за почвен мониторинг - III ниво – локални почвени замърсявания, през 2019 г. от РИОСВ-Шумен е извършена проверка на контейнерите „Б-Б куб“ – 6 бр., намиращи се в с.Хърсово, община Никола Козлево. При проверката не са констатирани разпилявания и течове на препарати по прилежащите земни площи. Налични количества залежали пестициди в “Б-Б” кубове са 7556 кг / 5432 л.

През 2020 г. Община Никола Козлево сключва Договор с „БалБок инженеринг“ АД за предаване за постоянно съхранение на пестицидите на собствена площадка.

Ерозията е най-широко разпространеният и интензивно протичащ деградационен процес върху почвената покривка на земята. Крайният резултат от действието на ерозията е безвъзвратното разрушаване на почвата, както като природно тяло и средство за селскостопанско производство, така и като основа на природната среда. Горите предпазват почвата от ерозия и масовото им изсичане може да доведе до редица

проблеми и нарушаване на екосистемите. На ерозиране са подложени слабоструктурните почви, образувани върху наклонени терени: излужени и типични сиви горски почви; канелени горски почви, лесивирани; рендзини; кафяви горски почви. Обработваемите земи са разположени на равни терени.

Ерозията на почвите не е от процесите с ограничаващо действие за земеделието в територията на община Никола Козлево.

Свлачищата нанасят щети върху инженерната инфраструктура и облика на територията. Проявата съответно тяхното активизиране се обуславят от природни фактори като: геоложки строеж на района, движения по разломи, земетресения, колебания в нивата на подземни води и техногенни фактори: въздействия в резултат на човешка дейност – извършване на дълбоки изкопи, прокарване на пътища, добив на полезни изкопаеми, претоварване на горната част на терена от насипи или ново строителство. Тенденцията е увеличаване на свлачищните процеси, като проявата на свлачищната активност е през пролетния сезон след снеготопене и интензивни валежи.

За територията на община Никола Козлево липсват данни за свлачища, срутища, заблатявания и други.

Основен източник на почвено замърсяване и разрушаване е нерегламентираното изхвърляне на различни отпадъци – битови, селскостопански, строителни. На територията на общината при възникване на локални замърсявания със сезонни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, се констатираат своевременно и компетентните органи предприемат незабавни мерки за отстраняването им. Приоритетно са почистени всички нерегламентирани сметища, които са потенциална опасност за хората и околната среда.

Политиката за опазване на почвите в България се основава на следните принципи:

- екосистемен и интегриран подход;
- устойчиво ползване на почвите;
- превантивен контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
- прилагане на добри практики при ползването на почвите;
- замърсителят плаща за причинените вреди;
- информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и мерките за опазването им.

ИЗВОДИ: *Почвите са ограничен и практически невъзстановим природен ресурс и е необходимо опазването им да е приоритет на всеки. Само с общи усилия и действия на всички компетентни органи ще се постигнат положителни резултати относно трайното намаляване и/или предотвратяване на дейностите и процесите, водещи до вредни изменения на почвата.*

Територията на община Никола Козлево се характеризира с почви, които създават добра основа за успешно развитие на земеделието. От извършвания мониторинг от РИОСВ – Шумен е видно, че почвите в общината са в добро екологично състояние.

Сериозен проблем за почвеното плодородие е паленето на стърнища; образуването на нерегламентирани замърсявания на почвите с отпадъци около

населените места. Тенденцията е към намаляване на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци. Потенциални източници причиняващи замърсяване на почвите са: промишлеността; транспорта; отпадъците; химическите средства, „пренесени“ чрез праха и аерозолите по въздушен път; инфилтрацията на замърсени с вредности води; химизацията на селското стопанство (растителната защита – използването на пестициди и минерални торове), строителни и др. дейности в самите населени места.

5. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

България е една от най-богатите страни в Европа от гледна точка на уникална флора и фауна (биологично разнообразие), разнообразие от местообитания, обширни гори и други ресурси с биологично значение. Всъщност всички основни естествени местообитания в Европа могат да се открият и в България - от високопланински гори до крайморски езера и пясъчни дюни.

България вече предприе много важни мерки за опазване на биологичното разнообразие. Тя е първата страна от Централна и Източна Европа, която осъществява стратегическо планиране на национално равнище за био-разнообразието чрез Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие от 1998 г.

Законът за защитените територии (ЗЗТ) е приет от Народното събрание през ноември 1998 г. Той определя взаимоотношенията между институциите, отговорни за защитените територии и гарантира по-ефективното опазване на природата и защита на местните интереси. Законът въвежда съвременна и съобразена с международните норми категоризация на защитените територии: резерват, национален парк, природна забележителност, поддържан резерват, природен парк и защитена местност. Шестте категории защитени територии се различават по състояние и степен на съхраненост на дивата природа в тях. Това определя целите на управление на съответната защитена територия. Като правило може да се окаже, че колкото по-непокътната е природата, толкова е по-строг режимът на защита и управление на съответния природен обект. Това се изразява предимно в ограничаване на човешките дейности в него, с цел съхранение на естествените екосистеми.

Националната екологична мрежа включва защитени зони като част от Европейската екологична мрежа "Натура 2000" и защитени територии, които не попадат в защитени зони. Целта е дългогодишно опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие.

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, протичащи в тях. Биологичното разнообразие е част от националното богатство и опазването му е задължение с приоритетна значимост.

Защитените територии са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и опазване на характерни или забележителни обекти на неживата природа. Законът

регламентира процедурите за обявяване и промените в защитените територии - прекатегоризиране, заличаване, промяна на площта, режима и др. както и управлението, стопанисването и охраната им.

В допълнение към опазването и възстановяването на местообитанията, понякога са необходими специални усилия за опазване на специфичните видове, които са изключително застрашени. В България все още липсва всеобхватен преглед върху състоянието на растителните и животинските видове.

Последната Червена книга на България е публикувана през 2015 г. Разделена е на три Тома: Том 1 „Растения и гъби“, Том 2 „Животни“ и Том 3 „Природни местообитания“.

Територията на община Никола Козлево не попада в защитена зона от Европейската екологична мрежа "Натура 2000".

На територията на община Никола Козлево няма природни паркове и природни резервати с национално значение, но има природни забележителности като вековните дървета.

5.1. РАСТИТЕЛНОСТ

Община Никола Козлево заема крайните източните части на Лудогорското плато и най-югозападните части на Добруджанското плато. Общината е разположена в североизточната част на Област Шумен с площта си от 264,335 km².

Лесостепната зона включва територията на Лудогорието в рамките на общината, която представлява 28,9 %.

Дървестна растителност: Основни горски видове са няколко вида дъб – бял, червен, черен; бряст; ясен; клен; липа; топола; акация; люляк; дива черница; дива круша и габър. От изкуствено създадените чрез залесяване са: зимен дъб, сребриста липа, черен дъб. В Лудогорското плато най-съществено участие в растителната покривка има формацията на цера *form. (Querceta certis)*, която лимитира границата с Дунавския биогеографски район. Между Дулово и Тервел и източно от Кубрат са запазени смесени гори от сребролистна липа - *Tilia tomentosa*, обикновен габър – *Carpinus betulus*, цер - *Quercus cerris*, на места с горун - *Quercus dalechampii* и полски клен – *Acer campestre*. На ограничени пространства се срещат гори от формацията на горуна (*form. Querceta dalechampii*) или смесени гори от горун - *Quercus dalechampii*, обикновен габър - *Carpinus betulus*, цер - *Quercus cerris* и полски клен - *Acer campestre*.

Съгласно Закона за биологичното разнообразие, отделни вековни или забележителни дървета във или извън населените места се обявяват за защитени, съгласувано с физическото или юридическото лице - собственик на имота, в който се намира дървото. На територията на община Никола Козлево се намират 8 (осем) броя единични вековни дървета.

В Таблица №19 е представена информация за вековните дървета на територията на община Никола Козлево.

Таблица №19 Вековни дървета на територията на община Никола Козлево

№	Дървесен вид	Населено място / местност	Височина / Обиколка	
			м.	/ м.
430	Дъб (цер)	с.Хърсово, м.Чабуклийското дере	25	2,61
432	Дъб (цер)	с.Хърсово, м.Чабуклийското дере	25	2,76
434	Дъб (цер)	с.Хърсово, м.Дядо Василев гьол	24	2,70
436	Дъб (летен)	с.Хърсово, м.Дядо Василев гьол	24	2,67
438	Дъб (цер)	с.Хърсово, м.Дядо Василев гьол	25	2,70
441	Дъб (цер)	с.Никола Козлево, м.Горска барака	24,50	2,67
443	Дъб (цер)	с.Никола Козлево, м.Горска барака	24	2,51
446	Дъб (цер)	с.Никола Козлево, м.Горска барака	25	2,67

Източник: <https://riosv-shumen.eu/index.php?homepage=6&subnavy=3&act=51>

Храстова растителност: От храстите най-често се срещат глог, трънка, шипка, смрадлика, къпина и люляк. В източната част на Лудогорския район са запазени лесостепни храстови съобщества от формацията на ниския бадем (*form. Amygdaleta nanae*) и на драката (*form. Paliureta spina-christi*). Между тях или в непосредствена близост е възникнала производна степна растителност, представена от формациите на белия пелин (*form. Artemisieta albae*), брандзовия житняк (*form. Agropireta brandsae*) и изправената овсига (*form. Brometa erectii*). Значителни площи в целия район, вторично са покрити от ксеротермните тревни формации на белизмата (*form. Dichantieta ischaemi*), луковичната дивадина (*form. Poaeta bulbosae*) и садината (*form. Chrysopogoneta grylli*).

Тревна растителност: Тревният тип растителност е представен предимно от вторичен тип растителност, който е адаптиран към ареала на унищожените гори. Тя е тясно свързана с ливадите и пасищата. Ливадите съпровождат предимно влажните и умерено влажни почви, а сравнително по-рядко се срещат върху сухите почви. Техните тревни съобщества са представени от житни и бобови растения. Тревният състав се състои от червена (*Trifolium pratense*) и бяла детелина (*Trifolium repens L.*), ливадна класица (*Alopecurus pratensis*), овсига (*Bromus arvensis*), коило (*Stippa capillata*) и др. В заливните тераси на реките се наблюдават представители предимно от житното растение пирей (*Agropyrum repens*), ливадината (*Limnanthes alba*), полевицата (*Agrostis tenuis*) и др.

Установените при теренно-проучвателните работи дървесни, храстови и тревни видове и според Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България, които се срещат на територията на Община Никола Козлево са представени в таблица №20:

Таблица №20 Дървесни, храстови и тревни видове

Обикновен равнец	<i>Achillea collina</i>
Камшик	<i>Agrimonia eupatoria</i>
Багрилно подрумниче	<i>Anthemis tinctoria</i>
Змиярник	<i>Arum Maculatum</i>
Копитник	<i>Asarum europaeum</i>
Клинавче	<i>Astragalus glycyphyllos</i>
Парички	<i>Bellis perennis</i>
Ранилист	<i>Betonica officinalis</i>
Кървавиче	<i>Bistorta major</i>
Змийско мляко	<i>Chelidonium majus</i>
Чувен	<i>Chenopodium bonus - henricus</i>
Синя жлъчка	<i>Cichorium intybus</i>
Мразовец	<i>Colchicum autumnale</i>
Обикновен дрян	<i>Cornus mas</i>
Обикновена леска	<i>Corylus avellana</i>
Обикновен глог	<i>Crataegus monogyna</i>
Кукувича прежда	<i>Cuscuta europaea</i>
Наумка	<i>Cynoglossum officinale</i>
Мъжка папрат	<i>Dryopteris filix mas</i>
Ветрогон	<i>Eryngium campestre</i>
Боянка	<i>Erysimum diffusum</i>
Очанка	<i>Euphrasia - species diversa</i>
Брястолистно орехче	<i>Filipendula ulmaria</i>
Горска ягода	<i>Fragaria vesca</i>
Бударица	<i>Galeopsis tetrachit</i>
Багрилна жълтуга	<i>Genista tinctoria</i>
Синя тинтява	<i>Gentiana cruciata</i>
Обикновен здравец	<i>Geranium macrorrhizum</i>
Зловонен здравец	<i>Geranium robertianum</i>
Кръвен здравец	<i>Geranium sanguineum</i>
Градско омайниче	<i>Geum urbanum</i>
Кукуряк	<i>Helleborus odorus</i>
Сибирски девисил	<i>Heracleum sibiricum</i>
Голо изсипливче	<i>Herniaria glabra</i>
Влакнесто изсипливче	<i>Herniaria hirsuta</i>
Рунянка	<i>Hieracium pilosella</i>
Жълт кантарион	<i>Hypericum perforatum</i>
Дяволска уста	<i>Leonurus cardiaca</i>
Обикновена мента	<i>Mentha spicata</i>
Обикновен гръмотрън	<i>Ononis arvensis</i>
Обикновен риган	<i>Origanum vulgare</i>
Чобанка	<i>Petasites hybridus</i>
Теснолистен живовляк	<i>Plantago lanceolata</i>
Широколистен живовляк	<i>Plantago major</i>
Голяма телчарка	<i>Polygala major</i>
Пача трева	<i>Polygonum aviculare</i>

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Сладка папрат	<i>Polypodium vulgare</i>
Трепетлика	<i>Populus tremula</i>
Пълзящо прозорче	<i>Potentilla reptans</i>
Трънка	<i>Prunus spinosa</i>
Орлова папрат	<i>Pteridium aquilinum</i>
Лечебна медуница	<i>Pulmonaria officinalis</i>
Обикновена шипка	<i>Rosa canina</i>
Малина	<i>Rubus idaeus</i>
Обикновен киселец	<i>Rumex acetosa</i>
Козя брада	<i>Rumex acetosella</i>
Алпийски лапад	<i>Rumex alpinus</i>
Ракита	<i>Salix purpurea</i>
Дебрянка	<i>Sanicula europaea</i>
Живениче	<i>Scrophularia nodosa</i>
Горски енчец	<i>Solidago virgaurea</i>
Офика	<i>Sorbus aucuparia</i>
Вратига	<i>Tanacetum vulgare</i>
Обикновено подъбиче	<i>Teucrium chamaedrys</i>
Подбел	<i>Tussilago farfara</i>
Чемерика	<i>Veratrum album</i>
Висок лопен	<i>Verbascum thapsiforme</i>
Мъхнат лопен	<i>Verbascum phlomoides</i>
Великденче	<i>Veronika officinalis</i>
Трицветна теменуга	<i>Viola tricolor</i>
Бял имел	<i>Viscum album</i>
Коприва	<i>Urtica dioica</i>
Черно кучешко грозде	<i>Solarium nigrum</i>
Червено кучешко грозде	<i>Solanum dulcamara</i>
Черница	<i>Morus alba</i>
Американски ясен	<i>Fraxinus americana</i>
Коноп	<i>Cannabis sp.</i>
Аморфа	<i>Amorpha fruticosa</i>
Тревист бъз	<i>Sambucus ebulus</i>
Ябълка	<i>Malus domestica</i>
Бучиниш	<i>Conium maculatum</i>
Щир	<i>Amaranthus blitum</i>
Троскот	<i>Cynodon dactylon</i>
Полска поветица	<i>Convolvulus arvensis</i>
Лайка	<i>Chamomilla recutita</i>
Маточина	<i>Melissa officinalis</i>
Червена детелина	<i>Trifolium pratense</i>
Смрадлика	<i>Cotinus coggygria</i>
Обикновена овчарска торбичка	<i>Capsella bursa pastoris</i>
Врабчови чревца	<i>Stellaria media</i>
Яълча ябълка	<i>Aristolochia clematitidis</i>
Бабини зъби	<i>Tribulis terrestris</i>

5.2. ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ

Билките, още наричани лечебни растения и лечебни треви, обхващат голяма група растения, които се използват в медицинската и ветеринарномедицинската практика за профилактика и лечение на болести.

Макар и в малки количества, билките съдържат лекарствено-активни вещества, които благотворно влияят на човешкия организъм. Наред с тях съдържат и придружаващи вещества, които могат да подсилят ефекта на лечебното вещество или да окажат вредно влияние.

Във връзка с това е необходимо да бъдат опазени, както самите лечебни растения, така и техните естествени находища. За опазването им е приет Закон за лечебните растения, който цели, чрез контролирано и организирано използване на лечебните ресурси да се следи за тяхното състояние и количество. В обхвата на Закона е включен списък с лечебните растения, които подлежат на контрол и опазване.

Находищата на лечебните растения се определят от почвените (типовете месторастения) и климатичните условия, наличието на естествена и изкуствена хидрогравска мрежа, надморската височина, наклона на терена, и други биотични и абиотични фактори. Абиотичните фактори са свързани с ползването от горския фонд (сечите), залесяванията, прокарване на нови горски пътища, пашата от дребен и едър домашен добитък, построяването на изкуствени водоеми, сезонното събиране на билки, цвят, горски плодове, добив на сено и др., които в своята съвкупност дават пряко или косвено отражение върху популациите от лечебни растения.

Ежегодно със своя заповед Министъра на околната среда и водите определя специален режим на опазване и ползване на лечебните растения. Последната Заповед № РД-406/26.05.2020 г. забранява събирането на листо-стъблена маса от блатно кокиче от определени местообитания, които не попадат на територията на община Никола Козлево.

На основание чл. 10, ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), Министъра на околната среда и води издава и ежегодно заповед за определяне на допустимите количества билки за събиране (които са извън териториите на националните паркове) и забрана за събиране на определен вид билки от естествените им находища. Последната Заповед № РД-203/2.03.2020 г., определя събирането и забраната на следните билки:

Допустими за събиране количества билки (кг сухо тегло) от естествените находища, извън територията на националните паркове на следните видове лечебни растения.

- Божур червен (*Paeonia peregrine Mill*)
- Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus Mill*)
- Иглика лечебна (*Primula veris L.*)
- Катраника, пелин бял (*Artemisia alba Turra*)
- Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum (L) Scop.*)
- Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna L.*)
- Ранилист лечебен (*Betonica officinalis L.*)
- Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia All*)
- Тлъстикова лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre L.*)

- Трън кисел (*Berberies vulgaris L.*)
- Шапиче (*Alchemilla vulgaris compleh*)

Изцяло забранени за добив в цялата страна лечебни растения със заповедта на Министъра на околната среда и водите са :

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus L.*)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium (L.) Newm.*)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis L.*)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis L.*)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus L.*)
- Изтравниче, страшниче (*Asp Lenium trichomanes L.)*
- Ислански лишей (*Cetraria islandica (L.) Ach.*)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis L. s sp. aris tatus*)
- Какула едрочветна (*Salvia tomentosa Mill.*)
- Копитник (*Asarum europaeum L.*)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng*)
- Момина сълза (*Convallaria majalis L.*)
- Оман бял (*Inula helenium L.*)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium flavum Crantz*)
- Пелин сантонинов (*Artemisia antonicum L.*)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica Grisb.*)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici Vand*)
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum L.*)
- Риган бял (*Origanum vulgare L. Ssp. Hirtum(Link) Ietswaart*)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis L.*)
- Салеп (*Orchis sp. diversa*);
- Смил жълт (*Helichrysum arenarium (L.) Moech.*)
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Hup erzia inundata (L.)B ernh: L. s elago*);
- Цистозира (*Cystoseira barbata (Good et Vood) Ag.*)

Със закона се урежда управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, за което са поставени конкретни изисквания при събирането на билките:

1. Извършва се от находища, в които лечебните растения не са подложени на отрицателното въздействие на естествени или предизвикани от човешка дейност фактори;
2. Обект на събиране са само растителните части, които се използват като билки;
3. Събирането се извършва при подходящи атмосферни условия с оглед получаването на качествени билки;
4. Не се допуска увреждане на находищата в резултат на дейността;
5. Не се събират билки в замърсени с тежки метали, пестициди, други химически или минерални вещества, животински или битови отпадъци райони;

6. Събирането се извършва след издаване на разрешително за ползване съгласно чл. 21, ал. 2 от Закона за лечебните растения ;

7. Не се допуска попадане на чужди примеси, в т.ч. камъни, пръст, органични замърсители;

8. Не се допуска контакт на събраните свежи билки с почвата;

9. Съдовете, използвани при събиране на билки, се поддържат чисти и се съхраняват на места, недостъпни за домашни животни, гризачи, птици;

10. Транспортните средства, с които се превозват свежите билки, се поддържат чисти, сухи и при нужда се застилат или покриват.

Ежегодно кмета на Община Никола Козлево издава заповед за забрана брането на липов цвят от насаждения и отделни дървета на общината, включващи – улици, паркове, сервитутите на пътните артерии общинска собственост и други площи, както и рязането, чупенето и увреждането на липови дървета на територията на цялата община. Също така се забранява смитането на липовия прашец в населените места и ползването му за търговия.

За опазване и недопускане търговия със застрашени, защитени и под специален режим диворастящи растения през пролетния сезон се публикуват съобщения за недопускане продажбата на снежно кокиче, пролетна циклама, оливиеров минзухар, битински синчец, горска теменуга, кукуряк, иглика, божур, кукувиче грозде и др.; клонки от бодлив и подезичен залист, както и луковици, туфи, коренища, предназначени за засаждане. Засилване на контрола се осъществява около пролетните, официални и църковни празници в периода на месеците март –април.

До момента нито на национално ниво, нито на местно са правени проучвания на ресурсите от лечебни растения. Точна количествена оценка за ресурсите от популациите на лечебните растения на територията на общината не може да се даде, поради липса на изготвена методика за наблюдението и оценката им. Точните количества и местообитания на определените видове билки не могат да се определят, тъй като не е правено обследване на районите в България. Единствения ориентир за това са местните билкари, които ежегодно добиват билки от обследвани от тях местности.

Необходимо е да се разработи приблизителна оценка на ресурса лечебни растения от земи- общинска собственост, както и оценка на ресурсите на национално ниво. Тъй като обследването на ресурсите би отнело много време и финансов ресурс, който Общината не може да отдели е добре да се направи приблизителна оценка като се използват данни от местните билкари, както и кметовете по населените места.

Оценката на ресурсите е необходима за да може, чрез нея да се определи ресурса на видовете билки и при драстично намаляване да се ограничи тяхното ползване. Оценката следва да определи ефективното управление и опазване на находищата от лечебни растения в Община Никола Козлево.

Забележка: Подробна информация за лечебните растения на територията на общината, дейностите и мерките за опазване на ресурсите и разнообразието им се съдържа в **Приложение № 1 Раздел „Лечебни растения“** към настоящата Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево 2021 – 2027 г.

5.3. ЖИВОТИНСКИ СВЯТ

На територия на общината се срещат редица защитени видове животни, включени в приложение №3 от ЗБР – обикновен таралеж, прилепи, пор, невестулка; от птиците – сива гъска, белочела патица, голям и малък ястреб, малък креслив орел, обикновен и белоопашат мишелов, орел змияр, сокол скитник, керкенец, ливаден дърварец, турилик, стридоядец, кокилобегач, врабчета, гугутки, лястовици, кос, дроздойд, синигери, коприварчета, шаварчета, овесарки, сови, кълвачи, кукувици, бял и черен щъркел; от влечугите – сухоземна и блатна костенурка, пепелянки, пъстър смок, крастава жаба и др. На територията на община Никола Козлево не се е извършвало преброяване на видовото разнообразие на водолюбивите птици.

НАСЕКОМИ: Характерни насекоми за района са водните кончета: *Callopteryx virgo meridionalis*, *Platycnemis pennipes* и *Aeshna affinis*, малката богоможа - *Ameles heldreichi* (разред - Mantodea); черното житно пиле от правокрилите - *Bradypoms dasypus* (разред - Orthoptera); равнокрилото хоботно - *Eurybregma nigrolineata* и др. Значителен е броят на твърдокрилите насекоми (разред - Coleoptera), като типични видове сред бръмбарите листояди, са - *Chrysolina graminis*, *Ch. staphylea* и *Phratora vulgatissima*, а сред бръмбарите сечковци - *Pachyta quadrimaculata*, *Acmaeops pratensis*, *Anoplodera nifipes*, *Necydalis major*, както и редките видове сечковци - *Brachyleptura tesserula* и *Vadonia imitatrix*. Тук се среща и защитеният бръмбар бегач - *Calosoma sycophanta*. Ципокрили насекоми (разред - Hymenoptera), обитаващи Лудогорието са широко разпространените в Европейския континент лесостепни видове мравки - *Messor structor*, миризливата мравка - *Liometopum microcephalum* и *Formica cinerea*, а в населените места се среща интродуцирания у нас синантропен вид, фараонова мравка - *Monomorium pharaonis*. Тук се срещат и паразитиращи ихнеумониди (сем. Ichneumonidae, Hymenoptera) като - *Scambus elegans* (паразитоид по пеперуди) и *Tromatobia ornata* (паразитоид по паяци). От пеперудите (разред - Lepidoptera) тук се срещат освен аполоновата пеперуда - *Parnassius apollo* и индикаторните таксони за района - *Colias hyale*, *Lopinga achine achine* и *Melitaea arduinna* от семействата Nesperioidea, Papilionoidea (Абаджиев, 1999).

ЗЕМНОВОДНИ: В района се срещат обикновената чесновница - *Pelobates fuscus*, жабата дървесница - *Hyla arborea* и горската дългокрака жаба - *Rana dalmatina*. Характерни рептилии за района са шипобедренага костенурка - *Testudo graeca*, шипоопашатата костенурка - *Testudo hermanni*, кримския гущер - *Podarcis taurica*, големия стрелец - *Coluber caspius*, пъстрия смок - *Elaphe quatuorlineata sauromates*, медянката - *Coronella austriaca* и пепелянката - *Vipera ammodytes*.

Шипоопашатата костенурка (*T. hermanni*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [A3ac]; ЗБР-II, III; международен: IUCN-Lr/nt; Бек-II; CITES-II; ДХ-II, IV.

Местообитания. Нископланински и хълмисти райони, най-често обрасли с разредени гори и храсти.

Биология. Два-три пъти годишно снася по 2–5 удължени яйца. Малките се излюпват след 90–120 дни. Храни се предимно с растителна храна. Сухоземните костенурки зимуват в рохкава почва, обикновено на южни склонове, като се заравят на дълбочина до няколко десетки сантиметра.



Блиски видове. Шипобедрената сухоземна костенурка (*T. graeca*), с която на много места се срещат заедно. Различава се от нея по формата и разположението на роговите щитчета на гърба, особено на средния надлъжен ред от 5 щитчета.

Отрицателно действащи фактори. Земеделската дейност на човека, особено през последните десетилетия (създаване на уедрени блокове, напоителни системи, машинната обработка на земята). Премахване на формите на микрорелефа, унищожаването на равнинните гори; събиране за храна от населението и за "лечение", въпреки доказаната безполезност от това. Отрицателно въздействие имат също големите инфраструктури строежи (магистрала, газопроводи и др.), застрояването на Черноморското крайбрежие, горските пожари (особено в югоизточна България), заменянето на широколистните гори с иглолистни.

ПТИЦИ: Орнитофауната на Лудогорския район е разнообразна, което се дължи до голяма степен на близостта му с Черноморския басейн, както и на карстовите терени със скални венци, представляващи специфични местообитания за определени видове. Средното поречие на р. Бели Лом представлява орнитологичен обект с национално значение, в който обитават повече от 150 вида птици. Сред тях са защитените видове червен ангъч - *Tadorna ferruginea*, египетски лешояд - *Neophoron percnopterus*, орел змияр - *Circaetus gallicus*, белоопашат мишелов - *Buteo rufinus*, малък креслив орел - *Aquila pomarina* и бухал - *Bubo bubo*. В Лудогорския биогеографски район се срещат и други редки видове птици, като черен щъркел - *Ciconia nigra*, ловен сокол - *Falco cherrug*, белошипа ветрушка - *Falco naumanni*, вечерна ветрушка - *Falco vespertinus* и скален орел - *Aquila chrysaetos*.

Бухал (*Bubo bubo*)

Природозащитен статус: в България: застрашен вид EN [B-1], ЗБР-II, III; международен: ECS-спес 3, БеК-II, ДП-I, CITES-II.

Разпространение и численост в България. Постоянен вид. До средата на XX в. твърде чест в равнини и планини до 1700 m н. в. До 90-те години на XX в. е разпространен до 1400 m н. в. с обща численост 120–150 гнездещи двойки. Най-често в места с 100–300 m н. в., по-често в карстовия пояс на Предбалкана. Числеността е определяна на 120–150, 100–150, 125, 600–700 и 420–490 гнездещи двойки.

Местообитания. Слабо посещавани от човека труднодостъпни места, главно в скални масиви и сипеи, пещери, крайнини на гори, разредени стари гори, често в речни долини, близо до реката.

Биология. Моногамен. Гнездовият сезон е от февруари до август. Женската снася 2–4 бели яйца. Мътенето продължава 34–36 дни. През това време се храни от мъжкия. Малките излитат на 7-седмична възраст. Храни се предимно с дребни бозайници (лалугери, таралежи, зайци, скитащи домашни котки). Честа плячка са и птиците – домашни гълъби, гургулици, дроздове, сврачки, патици, полски яребици и др. Ловният район е с радиус 1–2 km.



Отрицателно действащи фактори. Браконьерски отстрел, унищожаване и промяна на местообитанията, безпокойство, отравяне с жертви (мишевидни гризачи), третираны с родентициди.

БОЗАЙНИЦИ: В Лудогорския биогеографски район представляват смесен комплекс между видове, обитаващи широколистните гори и такива, които са свързани със степния биом. От насекомоядните видове на разред - Insectivora, в района обитават таралеж - *Epinaceus concolor*, белокоремна белозъбка - *Crocidura leucodon*, голям подковонос - *Rhinolophus ferrum-equinum*, малък подковонос - *Rhinolophus hipposideros* и южен подковонос - *Rhinolophus euriale*. Срещат се още обикновен хомяк - *Cricetus cricetus*, черногръд хомяк - *Mesocricetus newtoni*, обикновена полевка - *Microtus arvalis* и степна домашна мишка - *Mus spicilegus*. От разред хищници - Carnivora ограничено присъствие в района има вълкът - *Canis lupus*, докато популациите на чакала - *Canis aureus*, лисицата - *Vulpes vulpes*, енотовидното куче - *Nyctereutes procyonoides*, язовеца - *Meles meles*, видрата - *Lutra lutra*, Златката - *Martes martes*, степния пор - *Mustela eversmanni* и дивата котка - *Felis silvestris* са многобройни.

Видра (*Lutra lutra*)

Природозащитен статус: в България:
ЧК – уязвим, ЗБР - II, III; международен:
IUCN-NT; BeK-II; CITES- I; ДХ-II, IV.

Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България“, том 2.



На територията на общината е рядък вид. Основни заплахи са унищожаването на крайбрежната растителност, силен антропогенен натиск и преследване в рибовъдни стопанства. На места където е необходимо, да предприемат мерки за възстановяване на крайречната растителност. При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък, като на не по-малко от 100 м от леговището не се извеждат никакви мероприятия.

БЕЗГРЪБНАЧНИ: Безгръбначната водна фауна показва сравнително добро разнообразие отресничести едноклетъчни (тип - Ciliophom), малочетинести червеи (клас - Oligochaeta), едnodневки (разред – Ephemeroptera), перли (разред - Plecoptera), бръмбари (разред - Coleoptera), ручейници (разред - Trichoptera) и двукрили (разред - Diptera). Безгръбначната сухоземна фауна на района притежава най-голямо видово разнообразие сред насекомите (Клас - Insecta).

5.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Съгласно Закона за защитените територии /ЗЗТ/ и информация от публичния регистър на защитените територии и зони към ИАОС, в района на Община Никола Козлево се намира защитена местност „ЧИБУКЛИЯТА“.

Защитена местност “Чибуклията” с цел опазване на вековна церова гора.

Обявена е със Заповед №1187/19.04.1976 г. на КОПС на площ 5,0 ха с цел опазване на вековна церова гора, в съжителство с единично представения дървесен вид благун. Със Заповед № 333/16.05.1991 г. на МОС, площта на защитената местност е разширена и е 31,80 ха и включва отдели и подотдели: № 219 в, д, 1; 222 а. Намира се в ДГФ на СИДП ТП „ДЛС Паламара”, землище с. Хърсово, община Никола Козлево и се стопанисва и опазва от ТП „ДЛС Паламара”, под контрола на РИОСВ- Шумен.

Защитената местност е отдалечена от населени места, поради което е трудно достъпна за туризъм.

Защитената местност се намира в землището на с.Хърсово, с обща площ 31,8 хектара.

Режим на дейности:

1. Забранява се разкриване на кариери, промяна на водния режим и естествения облик на местността

2. Забранява се строителство на сгради и пътища

3. Забранява се чупене, драскане и повреждане по какъвто и да е начин на скалните и пещерни образувания

4. Забранява се залесяване с неприсъщи за района дървесни и храстови видове, бране на диви цветя, събиране на билки, кастрене, чупене на клони и увреждане на вековните дървета

5. Забранява се извеждане на сечи, освен санитарни и отгледни

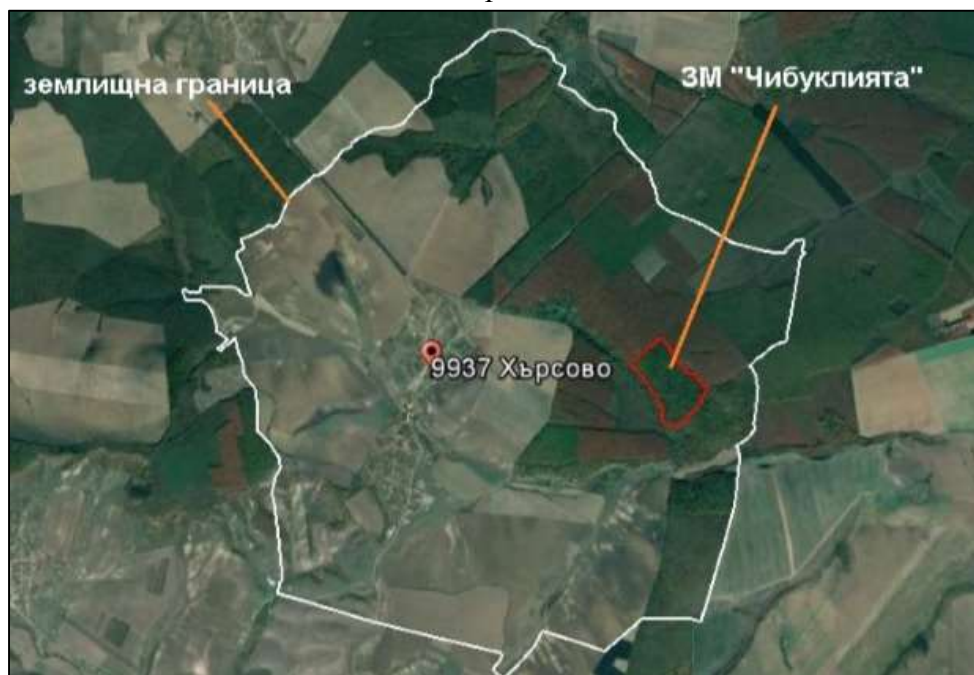
6. Забранява се паща на домашни животни

7. Забранява се разрушаване на гнезда, леговища, събиране на яйца на птици и техните малки, събиране и изнасяне на прилепно гуано

8. Разрешава се извеждането на селекционни сечи

10. Разрешава се провеждане на експедиции за проучване на пещерите с разрешение на стопанина и след съгласуване с РИОСВ.

Фигура №9 Местоположение на защитена местност „Чибуклията“ в землището на с.Хърсово



Цер (*Quercus cerris* L.)

Семейство: Букови (*Fagaceae*); Род: Дъб (*Quercus*); Вид: Цер (*Q. cerris*)

Видът е разпространен във всички флористични райони на България. Типични местообитания на цера са низините и предпланините. Церът е широколистно листопадно дърво с височина до 30 - 35 м. Има добре развита коренова система. Издържа на температурни колебания и засушавания. Най-добре се развива върху сиви горски почви и канелени горски почви. Кората му е сиво-черна и едро набраздена. Листата са продълговати, нарязани на 6-12 странични дяла. Дължината им достига до 15 см., а на ширина до 7-8 см. Листата са тъмнозелени отгоре и по-светлозелени отдолу. Плодовете са кафяви, продълговато яйцевидни жълди. Те узряват през втората година септември и октомври и са разположени върху базлистната част на клоните. Купулата на жълдите е покрита с линейно-шиловидни, разперени или извити назад люспи. Церът е едnodомно растение и цъфти през май – юни.

5.5. ТУРИЗЪМ

Към настоящият момент туризмът в общината не е добре развит, въпреки, че в Шуменска област се туризмът се разглежда като приоритет. На територията на общината съществуват условия за развитие екотуризъм в:

❖ Горите и планинските възвишение. Защитена местност “Чибуклията” край с.Хърсово, би могла да се превърне в дестинация за туристите.

❖ Извори, чешми, наличие на редки птици и диви животни, интересни растения, разнообразни дървесни видове, билки, гъби и др.;

❖ Тракийски могили до с. Пет могили, древна византийска крепост до с. Вълнари и естествен извор – Арпалък (землището на с. Н. Козлево).

В общината съществуват условия за развитие и на селски туризъм:

❖ Запазена възрожденска архитектура на с. Каравелово и с. Пет могили;

❖ Запазени обичаи, носии, етнография – региона е средище на различни народи и култури – българи, турци, роми, копанари; всяка от тези народности има свой характерен начин на живот, който би представлявал интерес за туристите;

❖ Паметници на загиналите в балканската, първата и втората световна война в селата Никола Козлево, Вълнари, Цари Гинчево, Пет могили, Каравелово, Красен дол, Векилски, Хърсово, Ружица, Църквица и Крива река;

❖ Паметник на загиналите от Добружанската революционна организация на 26.08.1926 г. (между с. Никола Козлево и с. Ружица).

ИЗВОДИ: Наличието на защитена територия, заедно с богатото разнообразие на флората и фауната в тях са добра предпоставка за развитие на туризма, създаване на екопътеки. Общината разполага с богато видово разнообразие от лечебни растения, но тъй като не са правени теренни проучвания няма точна информация за ресурсните възможности на находищата от лечебни растения, което затруднява извършването на контрол върху ползванията и създаване на планове за дългосрочното им ползване и управление.

6. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Най-важна роля за селищната околна среда, санитарно-хигиенните условия на живеене и свързания с това здравен статус на населението на община Никола Козлево има зелената система.

Зелената система включва следните категории зелени площи:

- Обществени паркове и градини;
- Специализирани паркове и градини;
- Санитарно-защитни озеленяване;
- Транспортно озеленяване;
- Озеленяване за ограничени ползване;

Те имат следните по-важни социални и екологични функции: рекреационни (задоволяват потребностите от спорт и отдиш; естетически и ландшафтно-естетически; биоклиматични – приток на свеж чист въздух от крайселищните зони, подобряване на микроклиматичните характеристики на средата; мелиоративни – преразпределение на повърхностния и подземен отток на водите; екологични – предотвратяване миграцията на замърсителите от урбанистичните дейности и транспорта, продуцират кислород, поглъщат част от вредните газове и праха, блокират миграцията на тежките метали (от транспорта и промишлеността) в почвата и околната среда.

Местата за отдиш и зелена система включват градинки и паркове в общинския център и кметствата, които са приоритетно оформени пред сградите с обществено предназначение. Зелените структури в санитарно-защитното озеленяване са с основно екологично предназначение – ветрозащитни пояси, озеленени крайречни сервитути, озеленени дерета и оврази, санитарно-защитни пояси, транспортно озеленяване.

Деретата и овразите на територията на община Никола Козлево в голямата си част са обраснали с естествена местна влаголюбива растителност. Санитарно-защитни пояси има на определени места в общината, покрай по главните пътища. Транспортното озеленяване включва зеленината и уличните дървета по протежението на главните и второстепенни улици.

Основа на зелената система са озеленените площи, предназначени за широко обществено ползване – паркове, градини, улично озеленяване, извънселищни паркове и лесопаркове, представляващи публична собственост. Допълващи зелената система са озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за жилищни, вилни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси, както и озеленените площи с друго специфично предназначение – гробищни паркове и защитни насаждения. Системата на зелените площи в населеното място представлява взаимно съгласувано разполагане на различните видове зелени и свободни площи с цел да се осигурят най-благоприятни хигиенни условия, декоративни ефекти и създаване на условия за отдих на населението.

Зелената система включва следните структурни елементи: тревни площи, декоративна растителност, алеи, площадки и архитектурни декоративни елементи и съоръжения. Озеленяването влияе на температурата, относителната влажност, скоростта на движение на въздуха; върху подобряване на химичния състав на въздуха, намаляване на праха в него, както и на намаляването на шума в градската среда. Озеленените площи за широко обществено ползване и площите със специфично предназначение са публична собственост на държавата и общините.

Зелените системи и озеленените площи се устройват в съответствие с одобрените общи и подробни устройствени планове на урбанизираните територии и подробни устройствени планове за парковете и градините, като се спазват правилата и нормативната уредба.

Зелените площи в Община Никола Козлево са 72.23 ха, което представлява 0,27% от територията ѝ, от които 64,45 ха са разположени в строителните граници на населените места. Обектите за спорт и атракции, които също са част от зелената система на общината, заемат площ от 17.32 ха, от които 14,35 ха са в рамките на населените места. В Община Никола Козлево има 24 бр. имота за гробищни паркове, те заемат площ от 16,99 ха или 0,06% от територията на общината. Три от тях, с площ от 1.31 ха са разположени в границите на урбанизираните територии.

В таблица №21 е представена информация за озеленените площи, които са включени в публичният регистър на озеленените площи, на дълготрайните декоративни дървета и дърветата с историческо значение на територията на община Никола Козлево. Регистърът е достъпен на портала за отворени данни на Република България. Общата площ на озеленените площи е 50550 м².

Община Никола Козлево полага усилия за развиване на озеленените си площи, ето защо през последните години активно участва в кандидатстването с проекти по инициативата на МОСВ и ПУДООС - Национална кампания „Чиста околна среда“ на тема „Обичам природата – и аз участвам“.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Таблица №21 Регистър на озеленените площи

№ по ред	Населено място	УПИ	Квартал	Площ / м ²	Наименование
1	с.Вълнари	I	59а	1400	Озеленяване
2	с.Вълнари	I	22	600	Спортно игрище, парк
3	с.Вълнари	-	53	200	Озеленяване
4	с.Вълнари	-	26	350	Озеленяване
5	с.Вълнари	XII	19	750	Озеленяване
6	Никола Козлево	XIX	38	1000	Озеленяване
7	Никола Козлево	I	60а	3350	Озеленяване
8	Никола Козлево	I	82	2300	Озеленяване
9	Никола Козлево	IV	52	11200	Озеленяване
10	Никола Козлево	XI	61	6700	Озеленяване
11	Никола Козлево	-	29	9900	Озеленяване
12	Никола Козлево	VII	72	2000	Озеленяване
13	Никола Козлево	IV	73	2300	Озеленяване
14	Никола Козлево	VI	74	1900	Озеленяване
15	Никола Козлево	VII	69	600	Озеленяване
16	Никола Козлево	VII	42	6000	Централен парк

Изпълнени проекти по ПУДООС:

През 2018 г.:

- „Изграждане на детски кът и облагородяване на площи по проект „Зелен кът – с. Крива река“.
- „Изграждане на детски кът и облагородяване на площи по проект „Кът за отдих – с. Никола Козлево“.

През 2019 г.: „Детски кът сред природата – с. Вълнари“.

През 2020 г. „Спорт в парка – с. Пет могили“

Целта на кампанията „Чиста околна среда“ е да изгради обществено отношение по въпросите, свързани с опазването на околната среда, да повиши екологичната култура и загрижеността към мястото, в което живеем. С реализацията на дейностите по Националната кампания „Чиста околна среда“ се цели реновиране и/или създаване на нови паркови пространства, залесяване и засаждане на почистени площи, създаване и възстановяване на зони за отдих, ремонтване на детски и спортни съоръжения и други. Постигне повишаване на екологичното самосъзнание, формиране на позитивна нагласа към природата, затвърждаване на умения и желание за опазване на околната среда у гражданите.

Дълготрайната декоративна дървесна растителност в общината се нуждае от санитарни мероприятия – изчистване на изсъхналите клони, санитарни сечи, премахване на самонастанилата се растителност. Има нужда и от засаждане на нова дървесна и храстова растителност, която не бива да се вкарва механично, без строго съблюдаване на видовият състав подходящ за микроклимата на района.

6.1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Горските територии в община Никола Козлево са разделени на защитни, специални и стопански във връзка с чл. 5 от Закона за горите. Тези площи са обособени в съответствие с базата данни, която се съдържа в подотделите от осъвместения с КВС лесоустройствен план. Към горските територии са причислени и други горски територии в земеделски земи с НТП „гори и храсти в земеделски земи“. Общата им площ е по-малка в сравнение с тази на обработваемите земи.

Общата площ на горските територии е 8740,20 ха. Управлението и опазването на горските територии, попадащи в защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, се съобразява с плановете за управление на съответните защитени зони.

Горската растителност е представена от три основни групи насаждения:

✓ Естествени издънкови насаждения от цер (*Quercus cerris*), габър (*Carpinus betulus*), сребролистна липа, благун, зимен дъб, клен, келяв габър и др., които представляват основната част от дървесните запаси.

✓ Естествени семенни насаждения, съставени от цер, зимен дъб (*Quercus petraea*), и благун.

✓ Изкуствени насаждения - главно от черен бор (*Pinus nigra*), червен дъб (*Quercus rubra*), сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), акация (*Robinia Pseudoacacia*), полски ясен (*Fraxinus angustifolia*), топола и с по-малко участие на явор, шестил, череша, бял бор, смърч, мъждрян, бреза и др. Срещат се следните храстови видове: червен глог (*Crataegus monogyna*), леска (*Corylus avellana*), дрян, бъз, шипка, аморфа и др. От полухрастите се срещат къпината. Основният дървесен вид, даващ облика на естествената горска растителност е церът. Среща се повсеместно и образува предимно чисти насаждения или смесени с благун (*Quercus frainetto Ten.*) и габър.

Таблица №22 Баланс на горските територии в община Никола Козлево

№	Населено място	Площ на землище (ха)	Горска територия (ха)	Други горски територии в земеделски земи	Обща площ (ха)
1	с.Векилски	1530,90	100,86	14,94	115,80
2	с.Вълнари	2547,61	614,05	3,26	617,31
3	с.Каравелово	1959,58	859,91	1,97	861,88
4	с.Красен дол	28,13	898,36	7,89	906,25
5	с.Никола Козлево	3596,56	1661,61	26,24	1687,85
6	с.Пет могили	4169,17	998,34	68,92	1067,27
7	с.Ружица	1986,74	732,45	0,00	732,45
8	с.Хърсово	2330,80	907,52	22,47	929,98
9	с.Цани Гинчево	2435,72	824,44	18,64	843,08
10	с.Църквица	1502,24	525,56	0,00	525,56
11	с.Крива река	1642,21	452,29	0,48	452,77
		26514,70	8575,39	164,81	8740,20

ДЛС „Паламара” обхваща изцяло горските територии попадащи в Общините Венец, Каолиново, Каспичан и Никола Козлево, и малка част от Община Нови Пазар като включва 24 891,7 ха държавни горски територии.

Горите в Община Никола Козлево заемат обща площ от 8575.39 ха, което е 32.34% от общата територия на Общината. Те са представени от 8025.74 ха стопански гори, 246.32 ха защитни гори и 303.33 ха специални гори. Към горските територии са причислени и други горски територии в земеделски земи, а именно имоти с начин на трайно ползване „гори и храсти в земеделски земи“. Така общата площ на горските територии в общината е 8740.20 ха.

Общинските горски територии са с обща площ 378 дка, разположени в пресечни местности. Същите не са предоставени за управление на външен изпълнител, съгласно Правилника за организацията, устройството и дейността на Общинско предприятие „Никола Козлево“ изпълнява функции по стопанисване на общински гори от общинския горски фонд на Община Никола Козлево, а именно:

- Изпълнение на горскостопанските планове за горските територии – общинска собственост;
- Изпълнение на поддържащи и възстановителни дейности в горски територии;
- Организиране и поддържане на мероприятия по защита на горските територии – общинска собственост, организиране и провеждане на противоерозийни мероприятия;
- Поддържане разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- Създаване и отглеждане на нови гори върху горски или земеделски територии, опазване на горските територии – общинска собственост;
- Стопанисване на горските територии, което обхваща дейностите по залесяване, защита срещу ерозия и порои и провеждане на сечи в горите;
- Ползване на дървесина и недървесни горски продукти в горските територии;
- Изготвяне и съгласуване на документация, свързана с управлението на горските територии – общинска собственост.

ИЗВОДИ:

- *Зелените площи са частично обновени, има необходимост от поддържането им.*
- *Липса на актуален регистър на зелените площи и технологични карти за необходимите сезонни дейности на всяка зелена площ.*
- *Липса на паспортизация на дълготрайната декоративна дървесна растителност.*
- *Територията на общината разполага с площи, на които е възможно извършване на залесяване с дълготрайна растителност.*
- *Необходимо е опазване на горските територии.*

7. ШУМ

7.1. Въздействие на шума върху човека

Шумът и шумовото “замърсяване” на околната среда представляват един от големите екологични проблеми на нашето време. От физична гледна точка шумът представлява звук, състоящ се от тонове, чиито честоти и интензитет имат случаен характер. От хигиенна гледна точка шум е всеки звук, който действа неблагоприятно върху здравето, нарушава отдиha, смущава контакта на човека с околната среда.

Шумът е един от основните физични фактори с неблагоприятно въздействие върху населението и водещ до акустичен дискомфорт в околната среда особено в големите градове. Вредното въздействие зависи от вида му и пораждащите го условия. Не случайно законодателството в областта на защита от шума в околната среда урежда проблемите, свързани с разработването на мерки за избягване, предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на шума, целящи чрез тяхното осъществяване защита на човешкото здраве и околната среда, както и осигуряване на качество на живот на населението.

Развитието на промишленото производство, интензивното развитие на пътническите, товарните и въздушните транспортни средства и масовият градски транспорт са източници на шум. Шумът оказва въздействие при хората върху:

- ✓ централната нервна система – преумора, смущения в психиката и паметта, главоболие, нарушен сън, увреждане на слуха, раздразнителност, смущения в цветоусещането, нарушения при оценката на разстояния;

- ✓ вегетативната нервна система - усилен съдов тонус, циркулаторни прояви; - сърдечно-съдовата система - повишено кръвно налягане, нарушен сърдечен ритъм; - дихателната система – ускорено и повърхностно дишане;

- ✓ храносмилателната система - забавено преминаване на храната през храносмилателните органи, различни по вид и степен увреждания на стомаха;

- ✓ ендокринната система – промени в количеството на кръвната захар, повишаване на основната обмяна, задържане на вода в организма;

- ✓ слуха – при над 80 dB настъпва невъзвратимо увреждане на слуховия анализатор, а при над 120 dB – пълна глухота, която понякога настъпва изведнъж.

Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи. Индивидуално оценено, въздействието на шума най-често оказва влияние като: предизвиква раздразнение, главоболие, пречи на съня и почивката, затруднява възприемането на речта, пречи на умствената работа.

Във връзка с изискванията на Закон за защита от шума в околната среда (ДВ., бр. 74/2005 г; изм. ДВ бр. 12 от 3 февруари 2017г.) Министерът на околната среда и водите, Директорите на РИОСВ или упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху инсталациите и съоръженията от промишлеността, включително за категориите промишлени дейности по приложения № 4 към чл. 117 от Закона за опазване на околната среда. Същият закон регламентира компетенциите на държавните органи както следва:

- ✓ Министъра на здравеопазването организира извършването на измерването, управлението и контрола на шума в околната среда, предизвикан от локални източници на шум. На регионално ниво контролът се извършва от РЗИ (РЗИ-Шумен).

✓ Министъра на околната среда и водите организира извършването на измерването, оценката, управлението и контрола на шума излъчван от промишлените инсталации и съоръжения. На регионално ниво контролът се извършва от РИОСВ (РИОСВ-Шумен.)

✓ Министъра на вътрешните работи, чрез определени от него служби осъществява контрол върху пътните превозни средства, движещи се по пътищата, по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.

✓ Кметовете на общини или упълномощени от тях длъжностни лица упражняват контрол за спазване на правилата и нормите за изпълнение на строежите, по отношение на шума излъчван по време на строителството, организират и регулират движението на автомобилния транспорт в населените места с оглед намаляване на шумовите нива до допустимите норми.

7.2. Източници на шум

Голям дял за шумово замърсяване в общината заема автотранспорта. За неговото повишаване роля играе увеличаващият се брой МПС, състоянието на пътната мрежа и нейната пропускателна способност. За транспортния шумов поток е характерна флукутуалност, периодичност и променлива интензивност. Нивото на автотранспортния шум е в пряка зависимост от интензивността на движението, скоростта и структурата на транспортния поток, пропускателната способност на пътните артерии, възрастта на автомобилния парк, вида и качеството на пътната настилка, ситуационното и нивелетно разположение на пътя и характера на терена встрани от него. Основният шумов фон се създава от автомобилите – леки и товарни. През последните години в резултат на масовия внос на автомобили предимно “втора употреба” автомобилният парк е основно подменен. Въпреки, че повечето от автомобилите са втора употреба, нивото на излъчвания от тях шум е значително по-ниско от използваните преди това, но същевременно техният брой се увеличава интензивно.

През територията на община Никола Козлево преминават няколко пътя от Републиканската пътна мрежа, които имат значителен принос за трафика в населените места.

По отношение на общинската пътна мрежа по-натоварени са: SHU 1102 III-2073 (Векилски – Никола Козлево) Пет могили – Красен дол – граница общ. (Никола Козлево – Нови пазар) – Мировци) SHU 2113; SHU1100 III-701 (Хърсово – Стоян Михайловски) – Църквица; SHU-2101 III – 701 (Тодор Икономово – Хърсово) Никола Козлево – Ружица –Хърсово.

Движението по общинската пътна мрежа се извършва в светлата част на денонощието, основно в интервала 07:00 – 19:00 часа и е свързано с началото и края на работния ден.

Шумовото замърсяване от автомобилния транспорт зависи и от вида на преминаващите автомобили (леки, товарни), състоянието им, скоростта, пътните и климатични условия. За намаляване на шума от транспортните средства трябва да се подобри пътната инфраструктура. С тази цел се предвижда реконструкция и рехабилитация на съществуващата улично-пътна мрежа в общината.

Техническите параметри на съществуващите пътища у нас в повечето случаи не отговаря на натоварванията на съответния клас път, липсват обходни пътища на много населени места, което вкарва тежкия транзитен трафик в тях. Лошо е състоянието на пътните настилки. Това са основни предпоставки за по-високи шумови емисии, излъчвани от автомобилния транспорт. Шумът от автомобилния транспорт е основен фактор за шумови нива в общината. Шумът, излъчван в околната среда от транспортните средства (автобуси и леки коли) е епизодичен с ниво около 60 dBA. В определени моменти (форсиране на двигателя, звукови сигнали, затваряне на врати и др.) шумът е импулсен и може да достигне сравнително високи нива. Връзката между застроените територии в общината, както и тази с другите общини и населени места се осъществява единствено чрез изградената пътна мрежа, която минава през населените места и създава допълнително шумово натоварване там. Основните източници на шум на територията на общината са вътрешноселищния и транзитен автомобилен транспорт, както и различни дейности на населението с промишлен характер, работилници, търговски и строителни обекти, паркинги и др.

В община Никола Козлево няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

На територията на общината оператор с издадено Комплексно разрешително (КР) е „Тетрахиб“ ЕАД, за инсталация – свинекомплекс с.Никола Козлево. Във връзка с изискванията на КР, веднъж на 2 години операторът провежда мониторинг на показателите на шум излъчван в околната среда. Въз основа на протоколите от изпитване до момента не са регистрирани стойности на излъчвания шум, превишаващи граничните нива за съответната територия.

На територията на общината няма летища и ж.п. линии.

На територията на общината няма работещи шумни предприятия и обекти, което спомага нивото на шума в различните устройствени зони да бъде в границите на допустимите норми.

Съгласно Закона за защита от шума в околната среда, РИОСВ – Шумен организира извършване на измерването, оценката, управлението и контрола на шума, излъчван в околната среда от промишлени инсталации и съоръжения, включително за категориите промишлени дейности по приложение № 4 към чл. 117, ал. 1 от Закона за опазване на околната среда. Осъществяваният контрол е превантивен, текущ и последващ.

За територията на община Никола Козлево няма данни за превишения нивата на шума на производствените предприятия, намиращи се в обособените производствени зони. Има различни локални източници на шум (работилници, търговски обекти, заведения и др.) с ограничен обхват на шумово въздействие. Няма данни за превишения на шума в жилищните зони.

Таблица №23 Гранични стойности на нивата на шума в различните територии и
устройствени зони и урбанизираните територии и извън тях

№	ТЕРИТОРИИ И УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ В УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ИЗВЪН ТЯХ	ЕКВИВАЛЕНТНО НИВО НА ШУМА, ДВ (А)		
		ден	вечер	нощ
1	Жилищни зони и територии	55	50	45
2	Централна градски части	60	55	50
3	Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
4	Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
5	Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
6	Производствено-складови територии и зони	70	70	70
7	Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
8	Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
9	Зони за научноизследователска и учебна дейност	45	40	35
10	Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

На следващо място по отношение на източниците на шум са локалните източници от битов характер – строителни и ремонтни дейности, товаро-разтоварни работи, сметоизвозването на отпадъците, игри на деца (училища, детски градини, детски площадки) и др. Следващият по значение фактор, който влияе върху акустичната среда на града е шумът, излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните сервиси и работилници, разположени в непосредствена близост до жилищни сгради. Към настоящия момент значителни интензивни строителни мероприятия в общината не се осъществяват и поради това не се генерира сериозен строителен шум. Освен това този вид шум е ограничен по време (предимно в светлата част на денонощието) и е с невисок интензитет.

ИЗВОДИ:

➤ *Акустичната обстановка във всички населени места на община Никола Козлево е благоприятна. Периодичното движение на МПС-та не може да се приеме за друга освен като обичайна характеристика на шума, съобразно вида на двигателя им.*

➤ *Рисков фактор е евентуалното възникване на точкови източници на шум под формата на работилници или ателиета за услуги в рамките на регулация, генериращи шум над пределно допустимите норми.*

8. УПРАВЛЕНЧЕСКИ ФАКТОРИ

8.1. Отговорности и задачи

Кметът на общината е едноличен орган на изпълнителната власт. В своята дейност кметът на общината се ръководи от законите, от актовете на общински съвет и от решенията на населението. Кметът упражнява общо ръководство и контрол на общинската администрация и представлява общината. Той е първостепенен разпоредител с бюджетни средства. Кметът на общината назначава за срока на мандата си заместник-кметове, в съответствие с одобрената структура на общинската администрация, които подпомагат кмета при осъществяване на дейността му. Кметът на общината определя със заповед заместник - кмет, който да изпълнява функциите му при негово отсъствие от общината.

Към функциите на кметовете и кметските намесници в селата спадат: упражняване на контрол за законосъобразното използване и отговаряне за поддържането, охраната и опазването на общинската собственост на територията на населеното място; подпомагат воденето на регистъра на населението и регистрите по гражданското състояние и предоставят свързаните с тях административни услуги на населението в населеното място, изпращат актуална информация на държавните и общински органи и др.

Общинската администрация подпомагат кмета при осъществяване на правомощията му и извършва дейности по административно обслужване на гражданите и юридическите лица.

Структурата на община Никола Козлево е в следния състав:

- ✓ Кмет на община
- ✓ Заместник кметове
- ✓ Кметове на кметства и кметски намесници
- ✓ Секретар на община
- ✓ Финансов контролър
- ✓ Главен архитект

Администрацията на общината е организирана в две дирекции:

Обща Администрация – Дирекция „Финансовостопански дейности и административно обслужване“

Специализирана Администрация – Дирекция „Устройство на територията, специализирани дейности и европейски проекти“, в която дирекция е специалистта "Екология и опазване на горите".

Общата численост на администрацията е 58 щ.бр.

Състава на Общинска администрация-Никола Козлево е с достатъчно на брой опитни специалисти и експерти в различни области, които могат да сформират екипи и да обезпечат самостоятелното управление на различни проекти.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство.

Съгласно Закона за опазване на околната среда, кметът има следните задължения:

- ☞ да информира населението за състоянието на околната среда;
- ☞ да разработва и контролира заедно с другите органи планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;

- ↪ да организира управлението на отпадъци на територията на общината;
- ↪ да организира и контролира чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- ↪ да определя и оповестява публично лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, и да контролира изпълнението на техните задължения;
- ↪ да организира дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- ↪ да определя длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- ↪ да определя лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът на общината може да възлага изпълнението на изброените функции на кметовете на кметствата в общината. Кметът на общината организира управлението на дейностите по отпадъците, образувани на нейна територия, съобразно изискванията на Закона за управление на отпадъците и общинската наредба за управление на дейностите по отпадъците.

Съгласно Закона за управление на отпадъците, кметът на общината отговаря за:

- ↪ осигуряването на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
- ↪ събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- ↪ почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- ↪ избора на площадка, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или на други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови или строителни отпадъци;
- ↪ разделното събиране на битови отпадъци, включително отпадъци от опаковки, като определя местата за разполагане на необходимите елементи на системата за разделно събиране и сортиране на отпадъците от опаковки;
- ↪ организирането и прилагането на система за разделно събиране на излезлите от употреба луминесцентни и други лампи, съдържащи живак;
- ↪ организирането на дейността по събирането и съхраняването на излезли от употреба моторни превозни средства на площадките за временно съхраняване;
- ↪ предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешени за това места и/или създаването на незаконни сметища;
- ↪ определянето на места за смяна на отработени моторни масла и информиране на обществеността за това;

↪ определянето на места за поставяне на съдове за събиране на негодни за употреба батерии.

Функциите на Общинския съвет са:

↪ да определя размера на такса „битови отпадъци” и таксата за поддържане чистотата на териториите за обществено ползване по Закона за местните данъци и такси;

↪ да приема Програма за опазване на околната среда на общината и всяка последваща актуализация;

↪ да контролира изпълнението на програмата и ежегодното внасянето на отчети по изпълнението ѝ от кмета на общината;

↪ да приема наредби, касаещи управлението на околната среда на общината и др.

Основните цели на общинска администрация, свързани с прилагането на политики по качество и околна среда са следните:

➤ Удовлетворяване изискванията на гражданите и оптимизиране на процеса на предоставяне на услуги на гражданите с цел осигуряване на адекватност, навременност, отчетност, надеждност, стремеж към качество и професионална етика при предоставянето на услуги;

➤ Спазване на нормативните изисквания към качеството на административните услуги и въздействието върху околната среда. Недопускане просрочване на нормативните срокове в изпълнение на служебни преписки по административно обслужване на гражданите и бизнеса;

➤ Непрекъснато подобряване на административните услуги чрез разработване и внедряване на нови и/или внасяне на непрекъснати целенасочени подобрения в процесите на системата за управление на качеството и околната среда.

➤ Ефективно използване на информационните технологии и въвеждане на нови методи за управление на процесите и базите данни по осигуряването на услугите;

➤ Осигуряване на адекватни мерки и повишаване на нивото на удовлетвореност на гражданите от предлаганите услуги, базирани на анализи на предложенията и сигналите, от местната общност при насърчаване на гражданското участие в управлението;

➤ Подобряване на координацията между институциите, партньорство с бизнеса и гражданското общество за създаване на повече и по-добри възможности и осигуряване на улеснени, интегрирани и комплексни услуги, привличайки интереса на инвеститорите чрез оптимизирани административни процедури;

➤ Повишаване инициативността и мотивацията на общинската администрация за изпълнение на целите и политиката по качеството и околната среда. Подобряване на условията и процесите в общинската администрация за адекватното и пълно приложение на изискванията на нормативната база, регламентиращи предоставянето на административните услуги;

➤ Внедряване и усъвършенстване на управленската система, основаваща се на процесен подход при управление на дейностите, извършвани от общинската администрация. Специализирано и продължаващо обучение с цел подобряване на компетенциите, уменията и мотивацията на служителите;

- Изпълнение на програмните правителствени документи за борба с корупцията, електронното правителство, модернизацията и реформата в администрацията;
- Непрекъснато подобряване на околната среда чрез анализ, мониторинг и управление на дейностите и процесите, влияещи върху нейните аспекти;
- Провеждане на политика за предотвратяване на замърсяванията на околната среда;
- Извършване на периодичен екологичен преглед, с анализ на въпросите, свързани с околната среда и въздействието върху нея, при изпълнение на дейностите на общинска администрация, определяне, контрол и управление на аспектите въздействащи върху околната среда;
- Постигане на резултатност спрямо околната среда, изразена в измерими резултати от управлението на аспектите на околната среда.
- Осигуряване на необходимите ресурси за функционирането и постоянното подобряване на системата за управление на качеството в съответствие със стандартите ISO 9001:2008.
- Привличане на допълнителни ресурси по национални и международни програми и фондове, обединяване на усилията на всички заинтересовани страни за увеличаване на административния капацитет и осигуряване на материалния и духовен просперитет и европейския имидж на Община Никола Козлево.

Правата и задълженията на Кмета на общината, свързани с опазването на околната среда са регламентирани от националното екологично законодателство. В Закона за опазване на околната среда са описани задълженията на кмета на общината, който от своя страна има правомощията да възлага изпълнението на функциите на кметовете и кметските наместници в общината.

В Общинска администрация – Никола Козлево няма специализиран отдел, който да работи в сферата на екологията. В Общината тези дейности се извършват от Кмет - ресорен Заместник кмет – Кметове на населени места и един Специалист „Екология и опазване на горите“.

8.2. Сътрудничество с други институции и организации

8.2.1. Обмен на информация и сътрудничество с регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда

Контролната дейност на територията на общината се извършва от определените със Заповеди на кмета длъжностни лица, чиито компетенции са съгласно нормативната уредба. Упълномощените длъжностни лица водят превантивна политика за недопускане на големи отклонения от правилната организация на дейностите по опазване на околната среда. Отчетността е основен елемент на документирането и систематизирането на събраната информация за състоянието на компонентите и факторите на околната среда. Следвайки йерархичната схема на документиране, е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности, оказващи въздействие върху околната среда, да разработват и предоставят на общината нормативно указаната документация. Отчети, както и други документи, все още не се подават от всички причинители на замърсяване, което води до непълноти в събираната информация. Съвременната нормативна уредба дава възможност да се изгради една

цялостна система за документиране. Спазването на разпоредбите на специализираните наредби ще осигури основната част от документирането на системата за опазване на околната среда.

Регионалните органи на централни ведомства, с които общината сътрудничи по въпросите за опазване на околната среда и които оказват контрол по всички извършвани дейности са:

- ✓ Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Шумен;
- ✓ ИАОС – Регионална лаборатория – Шумен;
- ✓ Басейнова дирекция за управление на водите в Черноморски район – Варна;
- ✓ Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район – Плевен;
- ✓ Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Шумен;
- ✓ Областна администрация – Шумен;
- ✓ Областна дирекция по безопасност на храните – Шумен и др.

8.2.2. Сътрудничество в разглежданата област със съседни общини

На този етап Община Никола Козлево работи съвместно с останалите общини от областта. По отношение на проблемите свързани с управлението на отпадъците, общината участва в Сдружение „Регионално управление на отпадъците – Добрич“, в което са включени общините Добрич, Добричка, Балчик, Тервел, Каварна, Шабла, Генерал Тошево, Крушари и Никола Козлево.

Община Никола Козлево е част от сдружение с нестопанска цел “Местна инициативна група Каолиново – Никола Козлево”. Сдружението е с нестопанска цел, регистрирано в обществена полза с предмет на дейност – подпомагане на доброто управление и устойчивото развитие в селските райони. Едно от средствата за постигане на целите на сдружението е управление на стратегия за местно развитие.

8.2.3. Услуги предоставяне от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда

Третиране на отпадъци: Организираното сметосъбиране и извозване, обхваща всички населени места от общината и се извършва от ОП „Никола Козлево“, със специализирана техника нейна собственост. За населението са предоставени необходимите контейнери / съдове за събиране на отпадъците. Извозването се извършва съгласно предварително определен график.

Водоснабдяване и канализация: В и К услугите се осъществяват от „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр.Шумен. Дружеството обслужва населените места на територията на област Шумен. Във всяка община са организирани клонове, където се извършват експлоатацията и техническото обслужване, отчитането на водомерите и събирането на таксите.

Учрежденията, обществените организации, държавните, общинските или частни фирми, домсъветите на етажните собственици и гражданите имат задължения по отношение опазване на околната среда, за ежедневно почистване и поддържане чистотата в ползваните от тях сгради, дворове и прилежащите им територии.

8.2.4 Информирание на обществеността

Оповестяването на политиката за опазване на околната среда в община Никола Козлево се осъществява чрез:

- Интернет страницата на общината: <http://www.nikolakozlevo.bg/>
- Информационните табла в сградата на Общинска администрация и кметствата по населени места.
- Информационни елементи на градската среда.
- Социалната мрежа: facebook.
- Среци с гражданите „лице в лице“. Провеждане на събрания, обществени обсъждания и други.
- Провеждане на среци с бизнеса.
- Пресконференции и информационни кампании.

Политиката за опазване на околната среда в община Никола Козлево основно е насочена към целесъобразното управление на отпадъците и управление на водите. Управлението на качеството на атмосферния въздух не е развито, предвид на това, че общината не разполага с необходимият финансов ресурс за осъществяване на превантивни и последващи действие.

Гражданското участие може да има различни форми – обществено обсъждане на нормативни документи, публично обсъждане, организиране на местна гражданска инициатива, местни референдуми или общи събрания на населението по инициатива на гражданите.

Общинската администрация Никола Козлево извършва административни услуги при спазване на принципите на законност, бързина, достъпност и икономичност на производството по предоставянето на тези услуги и спазва изискванията за качествено и удобно за физическите и юридическите лица административно обслужване.

9. ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

Особеностите на икономическото развитие на община Никола Козлево следва да се разглеждат като резултат от влиянието на редица фактори от природно, социално и демографско естество. Сред най-важните фактори, оказващи влияние върху състоянието на икономиката, се открояват особеностите на природноресурсния потенциал, демографските процеси /количествени и качествени показатели/, изградеността на различни видове инфраструктура, наследените производствени традиции на населението и др.

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Никола Козлево са селското стопанство, търговията и услугите, като водещо място и най-значим за генерираните от населението доходи е аграрният сектор.

Основните промишлени предприятия в община Никола Козлево са представени в следващата таблица.

Таблица №24 Водещи предприятия в община Никола Козлево

Предприятие	Дейност	Местоположение
Общинско предприятие „Никола Козлево“	Чистота, БКС, озеленяване, строителство, социален патронаж и др.	с.Никола Козлево
„Еко Система – Никола Козлево“ ЕООД	Строителство	с.Никола Козлево
„Тетрахиб“ АД	Отглеждане на свине	с.Никола Козлево
„Фантастико“ ЕООД	Производство на минерални води и безалкохолни напитки	с.Никола Козлево
ЕТ „Захари Борачев“	Фуражен цех	с.Никола Козлево
„Камаджиев – Милк“ ЕООД	Производство на мляко и млечни продукти	цех в с. Крива река
„Стар-89“ ЕООД	Цех за производство на PVC дограма	с.Ружица
„Едже текстил“ ЕООД	Шивашки цех	с.Пет могили
„Еко Био Бри“ ЕООД	Производство на пелети от растителна биомаса	с.Пет могили
„Пласттранс“ ООД	Дървообработващ цех	с.Пет могили

Съгласно чл. 104 от ЗООС, при устройственото планиране на територията се осъществява контрол на:

1. разположението на нови предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал;
2. изменения в предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал.

„Предприятие / съоръжение с нисък рисков потенциал — е предприятие / съоръжение, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 2, или част 2, колона 2, но по-малки от количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 3, или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в забележка 4 от приложение № 3 към чл.103, ал.1 от ЗООС „Предприятие/съоръжение с висок рисков потенциал— е предприятие, в което има опасни вещества в количества, равни или надвишаващи количествата, посочени в приложение № 3, част 1, колона 3, или част 2, колона 3, когато е приложимо, като се използва правилото за сумиране, посочено в забележка 4 от приложение № 3 към чл.103, ал.1 от ЗООС.

В границите на общината не са разположени предприятия, които работят с отровни вещества и не съхраняват такива. Промислените отровни вещества (ПОВ) в производствения сектор са: амоняк, хлор, сярна киселина, натриева основа, серни окиси, доменен и коксов газ, пропан-бутан, цианиди, пестициди и други вещества. Съдовете за съхранение на суровините, полуфабрикатите и готовата продукция на промислените предприятия, обикновено са разположени около промислените корпуси.

На територията на община Никола Козлево няма съществуващи предприятия, класифицирани като предприятия с нисък или висок потенциален риск.

9.1. Селско стопанство

Селското стопанство е водещ отрасъл на общинската икономика в Никола Козлево. То е основен източник на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Селското стопанство се специализира в производството на зърнено - житни култури, зеленчуци, отглеждане на едър и дребен рогат добитък. Общината разполага със сравнително добри ресурси за развитие на земеделието - плодородни почви, благоприятни климатични условия за отглеждане на разнообразни видове култури.

Земеделската земя в община Никола Козлево е много плодородна, като близо 35% са висока категория - II втора и III трета. Около 52% от териториите или 138044.198 дка са с начин на трайно ползване – ниви, близо 6% са пасища и мери, а трайните насаждения са само 1,25%.

Обработваемата земеделска земя в общината към 2016 г. е 166 198,929 дка. Комасираните селскостопански площи на територията на общината са 55,43%.

Таблица №25 Баланс на територията по категория на земята

№	Категория	Брой имоти	Площ / дка	Площ %
1	II втора	1225	15670,594	5,910
2	III трета	6282	77138,276	29,093
3	IV четвърта	3533	37996,251	14,330
4	V пета	242	2970,381	1,120
5	VI шеста	1112	13092,138	4,938
6	VII седма	55	768,567	0,290
7	VIII осма	467	15803,962	5,960
8	IX девета	123	3090,615	1,166
9	X десета	109	2448,263	0,923
10	Без категория	1664	96167,922	36,270
	Всичко:	14812	265146,969	100,00

Източник: Общинска служба по земеделие и гори – с. Никола Козлево

В община Никола Козлево има регистрирани 130 земеделски производители, от които по-големи са „Екофрут“, „Агра-Спектър“ ООД, „Агролес“ ЕООД, Биозем 33” ООД, „ЕТ „Коко - 2000”, ЗКПУ „Земляк”.

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Таблица №26 Баланс по видове собственост общо за общината

№	Вид собственост	Площ / ха	Площ %
1	Държавна публична	889,11	3,35
2	Държавна частна	8328,56	31,41
3	Общинска публична	1900,62	7,17
4	Общинска частна	1774,77	6,69
5	Частна	9461,46	35,68
6	Частни обществени организации	2370,81	8,94
7	Частна-чужди ФЛ и ЮЛ	98,06	0,37
8	Частна-религиозни организации	36,09	0,14
9	Съсобственост	1370,19	5,17
10	Стопанисвано от общината	285,02	1,07
	Всичко:	26514,70	100,00

Растениевъдството е основният земеделски отрасъл в Никола Козлево, благоприятствано от плодородните земеделски земи и климатичните условия в района. Основно място в общината заемат зърнените и техническите (маслодайни) култури.

С най-голям абсолютен размер и относителен дял вариращ от 38% до 75% са нивите, което е предпоставка за развитието на растениевъдството и животновъдството и прилагането на нови иновационни технологии в тези сектори. На второ място са териториите на дърво-производствените площи, което е добра предпоставка за развитие на дърводобива и дървопреработващата промишленост, въпреки че кметствата сега разполагат с нищожен дял от тези гори. На трето място са мерите и пасищата, особено при с. Крива река и са важна предпоставка за развитие на екологично пасищно животновъдство на дребен и едър добитък. На четвърто място са жилищните територии на кметствата. Останалите територии, въпреки важното им стопанско значение – лозя, изоставени трайни насаждения, гори и храсти в земеделски земи, терени за силаж, стопански дворове, полски пътища, храсти, водостопански съоръжения, кариери, пътища III и IV клас и др., заемат малки размери и имат нисък относителен дял в териториите на кметствата и общината.

По данни от ОСЗ – с. Никола Козлево, средният добив от декар пшеница в общината за периода 2011-2016 г. е около 423 кг/дка. Най-високи добиви (480 кг/дка пшеница) са достигнати през 2012 г. и 2015 г. Средният добив от декар на засятите площи с ечемик е 368 кг/дка, като най-висок е добива през 2016 г. - 420 кг/дка. Царевицата за зърно достига високи добиви през 2014 г. – 480 кг/дка, а средният добив за анализирания период е 385 кг/дка. Слънчогледът е другата основна култура, отглеждана в Никола Козлево със среден добив около 168 кг/дка. През последните години се разширяват площите, засяти с овес и маслодайна рапица. Средният добив от овеса е 292 кг/дка, а от рапицата – 232 кг/дка. Като цяло растениевъдството в общината се развива устойчиво през последните години и бележи известен ръст.

Животновъдството – вторият подотрасъл на селското стопанство бележи значителен спад през последните години. В таблицата по-долу е представена информация за броя на отглежданите животни в периода 2014-2016 г.

Таблица №27 Брой отглеждани животни в общината

Животни	2014	2015	2016
Говеда	849	578	463
Свине	16750	18860	33050
Кози	2210	1886	1805
Овце	3650	2564	2465
Зайци	210	190	120
Птици	7150	2420	2150
Пчели	2550	3668	3590

През последните години 2018-2020 г. броя на свинете намалява и това се дължи на заболяването Африканската чума по свинете (АЧС). АЧС е едно от най-важните заболявания при домашните и дивите свине поради своите високи нива на смъртност, липсата на лечение и ваксина. Веднъж проникнала в дадена държава болестта има значително негативно въздействие върху националната, регионалната и международната търговия, поминъка на свиневъдите и ловното стопанство. Още повече изкореняването му е изключително трудно и при дивите свине може да отнеме години.

9.2. Техническа инфраструктура

9.2.1. Енергийни мрежи

Важен елемент на техническата инфраструктура на всяка община са енергийните мрежи и системи, с които се осигурява необходимата енергия. Всички населени места са електрифицирани на 100 % с изградени трафопостове и разпределителна мрежа за ниско напрежение – въздушна общо 100 км. Общата трансформирана мощност в трафопостовите в селищата на община Никола Козлево е достатъчна, за да поеме съществуващите товари. В част от населените места електропреносните мрежи са физически и морално остарели.

По данни на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД (ЕСО), на територията на община Никола Козлево преминават въздушни електропреносни линии (ВЕЛ). ВЕЛ 110 kV „Иглика“ с дължина 1,7 км., ВЕЛ 110 kV “Долина“ с дължина 0,66 км. ЕСО ЕАД няма перспектива за развитие и изграждане на нови обекти до 2033г., а до 2025 г. не са предвидени рехабилитации на упоменатите ВЕЛ. В случаи на нови инвестиционни намерения за изграждане на голям индустриален обект или се отреди площ за такъв, ще се предвиди „Зона високо напрежение“.

Относно състоянието и развитието на електроразпределителната мрежа на територията на община Никола Козлево, собственост на „Енерго-Про Мрежи“ АД, е предоставена следната информация:

Таблица №28 Електроснабдителна мрежа и съоръжения

П/ст, бр.	Ел.проводи км.	СН / ТП / бр.	ТП / kVA
0	100	65	10000

Сред основните проблеми по отношение на енергийната инфраструктура се открояват морално остарелите съоръжения, аварияте и др. Поради това е необходимо

предприемане на действия, насочени към отстраняване на проблемите, оказващи неблагоприятно влияние върху качеството на предоставяните услуги. Сред основните проблеми, характеризиращи състоянието на енергийната инфраструктура на територията на общината, се откроява високият дял на енергията, произвеждана от твърди горива. Това неефективно от екологична гледна точка производство, налага необходимостта от приоритетното предприемане на мерки, насочени към оптимизиране на енергопотреблението, въвеждане на енергоефективни технологии и създаване на условия, стимулиращи производството на енергия от възобновяеми енергийни източници. Основният дял в консумацията на електрическа енергия на територията на общината, се дължи на битовите абонати, като през последните години не се отчитат резки промени в консумацията на електроенергия, но се наблюдава увеличаване в дела на обществения сектор. Запознало е въвеждане на енергоспестяващо улично LED осветление.

9.2.2 Енергийна ефективност и ВЕИ

Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез възпитаване на съответното енергийно поведение у потребителите и използване на модерни технологии за задоволяване на ежедневните енергийни потребности. Тя е най-ефективният начин за спестяване на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух. Енергийната ефективност може да се представи и като измерител за разумното използване на енергията, което представлява функция от повишаване на ефекта от дейностите, свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това без загубата на енергиен комфорт.

Енергийната ефективност, като елемент от политиката по устойчиво развитие, води до:

- намаляване разходите за горива и енергия;
- повишаване сигурността на снабдяването с енергия;
- подобряване на топлинния комфорт;
- намаляване емисиите на парникови газове;

В резултат изпълнението на Общинските Програма за енергийна ефективност и Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива се очакват следните ефекти:

1. Намаление на потреблението на енергия от конвенционални горива.
 2. Повишаване сигурността на енергийните доставки.
 3. Минимизиране на вредните емисии в атмосферния въздух.
 4. Ръст на благосъстоянието и намаляване риска за здравето на населението.
 5. Ограничаване на енергийната зависимост на общината, поддръжка и модернизация на уличното осветление и ретранслационните мрежи.
 6. Постигане на устойчиво енергийно развитие.
 7. Оползотворяване на местни възобновяеми енергийни източници.
- В общината функционират следните три фотоволтаични електроцентрали:

❖ ФТЕЦ "Никола Козлево" - до 5MWp; Мощност: 100kW; 2 декара; въведена в експлоатация: 22.06.2012 г.;

❖ ФТЕЦ "Никола Козлево - 1" - до 5MWp; Мощност: 100kW; 2 декара; въведена в експлоатация: 22.06.2012 г.;

❖ ФТЕЦ "Никола Козлево - 2" - до 5MWp; Мощност: 100kW; 2 декара; въведена в експлоатация: 22.06.2012 г.

ОП „Никола Козлево“ извърша дейностите по поддържане на уличното осветление. С цел подобряване качеството на услугата „Улично осветление“ и привеждането ѝ в съответствие с националните и европейски стандарти и подобряване сигурността и безопасността на гражданите на общината, през последните години се извършва рехабилитация на част от уличното осветление на територията на общината. Извършва се подмяна на осветителните лампи.

Община Никола Козлево разполага с благоприятни условия за използването на слънчевата енергия като основен ВЕИ за фотоволтаични и соларни инсталации, които са алтернатива за бита, обществените сгради и уличното изкуствено осветление.

9.2.3 Газопреносна мрежа

В близост до общината преминава магистрален газопровод, който предоставя възможности за газоснабдяване. Газифицирани са ОУ и ЦДГ в с.Вълнари. Някои от предприятията в общината също са газифицирани.

Към момента на територията на Община Никола Козлево няма изградени газоразпределителни мрежи и прилежащи съоръжения. Предвидено е снабдяването с природен газ на общината да се извърши по неконвенционален способ, чрез изграждане на площадка за декомпресиране на състен природен газ и изграждане на газоразпределителна мрежа и прилежащи съоръжения в урбанизираната територия. До този момент „Черноморска технологична компания“ АД не е представила уведомление за инвестиционно намерение „Газоснабдяване на община Никола Козлево – проектиране и изграждане на газоразпределителна мрежа (ГРМ) в урбанизираната територия на община Никола Козлево“, поради липса на потенциални потребители на природен газ, които да направят възможно реализирането на проекта.

„Булгартрансгаз“ ЕАД няма изградени съоръжения на територията на община Никола Козлево. Към момента дружеството няма инвестиционни намерения за изграждане на газопроводни трасета на територията на общината.

9.2.4. Транспортна инфраструктура

Пътната мрежа на територията на общината е разделена на Републиканска пътна мрежа и Общинска пътна мрежа, осигуряващи връзки на населението от общината до областния център - град Шумен и до по-големите градове /София, Пловдив, Варна, Бургас, Русе/. Главните пътни артерии са сравнително близо до община Никола Козлево. Съществуват добре изградени транспортни връзки с всички населени места в рамките на общината и съседните общини.

През общината преминават 4 пътя от Републиканската пътна мрежа на Република България с обща дължина 47,888 км:

➤ **Път III-207** (о.п. Шумен – Девня) – Ветрино – Калоян-Векилски- Кочмар-Тервел-Алеково-(о.п. Силистра- о.п. Дулово) от км 29+000 до км 35+900. Дължина 6,900 км.

➤ **Път III-701** (о.п. Шумен – Девня) – Секулово – Тодор Икономово- Никола Козлево – Хърсово-Стоян Михайловски – Нови пазар –(о.п. Шумен –Девня) от км 23+300 до км 43+500. Дължина 20,200 км.

➤ **Път III-2073** Векилски – Пет могили – Никола Козлево от км 0+000 до км 9+341, дължина 9,341 км и от км 9+341 до км 12+753, дължина 3,412 км.

➤ **Път III-2075** (Векилски – Кочмар) – Орляк –Зърнево – Цани Гинчево – Никола Козлево от км 8+932 до км 16+967. Дължина 8,035 км.

Дължината на общинската пътица в община Никола Козлево е 38,85 км.:

➤ **Път SHU 1060 (III-7005)** (Изгрев – Каолиново/Тъкач – Сини вир- гр. общ. (Каолиново-Никола Козлево) – Крива река. Дължина 5,000 км.

➤ **Път SHU1100 (III-701)** (Хърсово – Стоян Михайловски) – Църквица. Дължина 1,550 км.

➤ **Път SHU 1102 (III-2073)** (Векилски – Никола Козлево) Пет могили – Красен дол – граница общ. (Никола Козлево – Нови пазар) –Мировци). Дължина 12,280 км.

➤ **Път SHU-2101 (III-701)** (Тодор Икономово – Хърсово) Никола Козлево – Ружица – Хърсово. Дължина 10,010 км.

➤ Отсечка Никола Козлево – Ружица, дължина 5,910 км.

➤ Отсечка Ружица – Хърсово, дължина 4,100 км.

През 2014 година се реализира проект „Реконструкция и рехабилитация на път IV- 70138 "III-2073 – Пет могили – Каравелово – Красен дол – разклон Писарево" от км. 1+007 до км. 4+517.18, от км. 6+437.18 до км. 10+503.45 и от км. 11+732.45 до км. 13+302.80”, в изпълнение на договор ИД №27/321/01256 от 27.11.2012 г. по мярка 321 „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони 2007 – 2013 г., съфинансирана от ЕЗФРСР. Проектът включваше рехабилитация на следните пътни участъци:

- Участък от км.1+007 /с. Пет могили/ до км. 4+517.18 /с. Каравелово/ ;

- Участък от км.6+437.18 /с. Каравелово/ до км. 10+503.45 /с. Красен дол/;

- Участък от км.11+732.45 /с. Красен дол/ до км. 13+302.80 /разклон за с. Писарево, което е и общинска граница на община Никола Козлево с община Нови пазар. Рехабилитирани са общо 9,147 км общинска пътна мрежа.

През 2018 г. е сключен договор с ДФ „Земеделие”, подмярка 7.2 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“, от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от „Програма за развитие на селските райони 2014-2020” за „Реконструкция и рехабилитация на общински път SHU2101/III-701, Тодор Икономово – Хърсово/Никола Козлево – Ружица – Хърсово/III-701, в община Никола Козлево“.

През 2019 г. е сключен Административен договор по Процедура чрез подбор № BG06RDNP001-7.001 Улици „Строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи улици и тротоари и съоръжения и принадлежностите към тях“ по подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички

видове малка по мащаби инфраструктура“ от мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“ от Програма за развитие на селските райони 2014 – 2020 г. за „Рехабилитация и реконструкция на улици от общинска пътна мрежа на територията на община Никола Козлево, област Шумен”.

По предоставените данни от ДП „Национална Компания Железопътна Инфраструктура“ на територията на община Никола Козлево не преминава трасе на ЖП линия.

10. ФИНАНСОВИ ФАКТОРИ

10.1. Икономически инструменти

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика включват стимули за ефективно използване на ресурсите, за подпомагане екологосъобразни дейности и практики и за ограничаване използването на производствени средства и технологии с вредно въздействие върху околната среда.

Основните принципи на които се базират икономическите инструменти за опазване на околната среда, са:

- Предотвратяване и превантивност – предотвратяването на замърсявания и превантивните мерки за недопускане на увреждане на околната среда са свързани с пониски разходи за обществото в сравнение с мерките по почистване и възстановяване на околната среда;

- „Потребителят плаща“ – всеки, който употребява природни ресурси, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им;

- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“ – всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци или замърсяване на околната среда, трябва да покрие пълните разходи за третиране на отпадъците по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

Съществуващите икономически инструменти, залегнали в законодателството и осигуряващи приходи за общинския бюджет, които впоследствие могат да се използват за финансиране на дейности по опазване на околната среда, са посочени в таблицата по-долу:

Нормативен документ	Икономически инструмент	Приходи/разходи на общинския бюджет, основание
Закон за опазване на околната среда (ЗООС)	Санкции за увреждане или замърсяване на околната среда над допустимите норми	Приходи от санкции по чл. 65 от Закона, разходи на основание чл. 74
Закон за управление на отпадъците (ЗУО)	Обезпечение по чл. 60, натрупаните средства са за финансиране закриване на клетки и следексплоатационни грижи на площадката на депото. Отчисленията по чл. 64 за намаляване депонираните отпадъци . Натрупаните	Обезпеченията и отчисленията са компонент на такса битови отпадъци, съгласно чл. 66 ал. Т. 3 от Закона за местните данъци и

	общински средства се използват от общините за финансиране съоръжения за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.	такси
Закон за лечебни растения (ЗЛР)	Такси за ползване на лечебни растения от земи, гори и територии общинска собственост Финансиране дейности по поддържане и възстановяване на лечебни растения.	Приходи от такси по чл. 24, ал. 2 от Закона Разходи по чл. 25, ал. 2 от Закона
Общински наредби	Глоби за нарушаване на изискванията на наредбите – шум, чистота и др.	-

10.2. ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ

Приходната част на общинският бюджет се състои от собствени приходи, субсидии от Републиканския бюджет, трансфери от Републиканския бюджет и др. Бюджетните взаимоотношения между Държавния бюджет и общинските бюджети се определят със Закона за държавния бюджет на Република България.

За всяка бюджетна година средствата се предоставят под формата на субсидии – обща допълваща, обща изравнителна, целева субсидия за капиталови разходи и други целеви трансфери. Всяка от субсидиите е предназначена за финансиране на отделни дейности. Общата изравнителна субсидия е за финансиране на местни дейности-издръжка община, ЦДГ и други.

Целевите трансфери по бюджета на общината са за обезпечаване на някои бюджетни дейности – снегопочистване на четвъртокласна пътна мрежа, основен ремонт на четвъртокласна пътна мрежа и за програмите по времена заетост. Част от тях не се включват в първоначалната рамка на бюджета.

Анализираните основни финансови фактори са:

- Бюджет на общината (по основните пера) - установяване частта, отделяна за дейност свързани с екология;
- Източници на приходи в бюджета, в т.ч. свързани с околната среда;
- Стойност на разходите за опазване на околната среда и стойността на общите разходи;
- Степен на покриване на разходите за дейностите на общината от реализираните приходи.

Общинският бюджет е самостоятелна финансова сметка, чрез която се разпределят и балансират приходите и разходите за бюджетната година. Бюджетът на общината е сред основните финансови показатели, който се анализира, за да се оцени въздействието на финансовите фактори.

Основният финансов механизъм за акумулиране на средства за финансиране на дейностите по управление на битовите отпадъци, следващ принципа „замърсителя

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

плаща” е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Съгласно ЗМДТ, Таксата за битови отпадъци се заплаща за извършваните от общината услуги по:

1. събиране и транспортиране на битови отпадъци до съоръжения и инсталации за тяхното третиране;
2. третиране на битовите отпадъци в съоръжения и инсталации;
3. поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места и селищните образувания в общината.

Община Никола Козлево е малка община и финансовият ѝ капацитет и възможности за съфинансиране на проекти и самостоятелно изпълнение на дейностите са доста ограничени. Причината е в липсата на достатъчно собствени приходи в общинския бюджет.

За 2016 г. приходно-разходната част на бюджета е в размер на 5 313 808 лева, в това число:

- Приходи с държавен характер в размер на 3 164 180 лева.
- Приходи с местен характер в размер на 2 149 628 лева.

От собствените приходи на общината, данъчните приходи са в размер на 180 800 лева, неданъчни приходи – 1 015 380 лева, а целевата субсидия за финансиране на капиталовите разходи в местните общински дейности в размер на 241 400 лева.

Най-много средства в общинския бюджет са изразходвани за функция „Образование” – 2 480 136 лева или 47% от всички разходи. За издръжка на Общинската администрация и Общински съвет – Никола Козлево са разходвани – 957 418 лева или 18% от бюджета. Около 17% са изразходвани за ремонт на пътища и улична мрежа в общината – 918 850 лева. Значително перо в разходната част на бюджета е функция „Чистота“ – 293 620 лева. За улично осветление са похарчени – 41 500 лева. Разходите за издръжка на читалищата и културни дейности в общината за 2016 г. са на обща стойност – 119 980 лева.

Началният бюджет на общината за 2018 г. е в размер на 7 123 316 лв., в това число за делегираните от държавата дейности е в размер на 3 778 312 лв. и местни дейности 3 345 004 лв.

Началният бюджет на общината за 2019 г. е в размер на 10 097 823 лв., в това число за делегираните от държавата дейности е в размер на 4 961 794 лв. и местни дейности 5 136 029 лв.

Приходите и разходите за дейности по управление на отпадъци и дейност „чистота“ за 2018 г. и 2019 г. са представени на таблицата по-долу.

Таблица №29 Приходи и разходи за управление на отпадъците

Приходи за управление на отпадъците	
година	<i>Отчет на приходите (лв)</i>
2018	114 654
2019	112 559
Разходи за управление на отпадъците	
година	<i>Отчет на разходите (лв)</i>
2018	144 489
2019	340 523

Увеличението на приходите е плавно и постепенно, съобразно променящата се нормативна уредба и произтичащите от нея нови задължения на местните администрации, свързани с управлението на отпадъците. Увеличението на приходите през периода не е достатъчно и не покрива всички оперативни разходи на общината, с които следва да изпълнява задълженията си.

Основни източника на финансиране на проекти в областта на околната среда са Предприятието за управление на дейности по опазване на околната среда /ПУДООС/ и Оперативна програма „Околна среда“ (ОПОС).

ПУДООС финансира проекти в областта на:

- Управление на отпадъците;
- Изграждане на пречиствателни станции за отпадни води и канализационни мрежи;
- Опазване чистотата на въздуха;
- Биоразнообразие;

За изпълнението на програмите и планове на общината следва да се търсят източници на средства и извън общинския бюджет - Оперативни програми, финансирани от фондовете на ЕС, Програми за трансгранично сътрудничество, Програми на българските министерства и други. Като алтернативи за съ-финансиране на проекти могат да се ползват кредити от фонд „ФЛАГ”, краткосрочни банкови заеми, целеви субсидии и помощи от държавния бюджет.

Все още не много популярен, но важен за бъдещото развитие на българските общини начин за финансиране и изпълнение на публични функции и дейности е публично -частното партньорство (ПЧП). Неговите форми, структуриране и механизми вече са нормативно уредени със Закона за публично-частното партньорство в сила от 01.01.2013 г. ПЧП едновременно дава възможност за развитие на висококачествени и достъпни услуги от обществен интерес и насърчаване на частните инвестиции в строителството, поддържането и управлението на обекти на техническата и социална инфраструктура и в извършването на публични функции и дейности. ПЧП се урежда, чрез договор между публичния партньор - Община и частния партньор -Инвеститор. ПЧП дава гаранции за защита на публичните активи и ефективно управление на публичните средства, като същевременно се създават работни места, генерират доходи и насърчава предприемачеството.

11. ДЕМОГРАФСКИ ФАКТОРИ

11.1. Население на общината

Демографската ситуация в община Никола Козлево е резултат от действието на фактори и влияния, които от една страна са характерни за Република България, а от друга специфични за територията на общината, обусловени от географското положение, историко-културно, социално-икономическо и демографско развитие.

Особеностите на географското положение на територията спрямо важни пътни артерии и големи градове в страната оказват пряко въздействие върху характера на демографските тенденции. Това оказва влияние най-вече върху състоянието на различните видове структури на населението и върху неговите миграционни нагласи и

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

поведение. Съществено влияние оказват раждаемостта и смъртността, миграцията, полово-възрастовата, етническа, религиозна и образователна структури на населението. Те влияят на формирането на човешките ресурси в общината, както в количествено, така и в качествено отношение.

Текущата демографска ситуация в общината се характеризира с продължаващо намаляване и застаряване на населението и задържащо се високо равнище на общата смъртност.

Населението на община Никола Козлево по данни на НСИ към 2019 г. е 6327 души.

В община Никола Козлево няма демографска криза. Динамиката показва тенденция на увеличаване броя на населението.

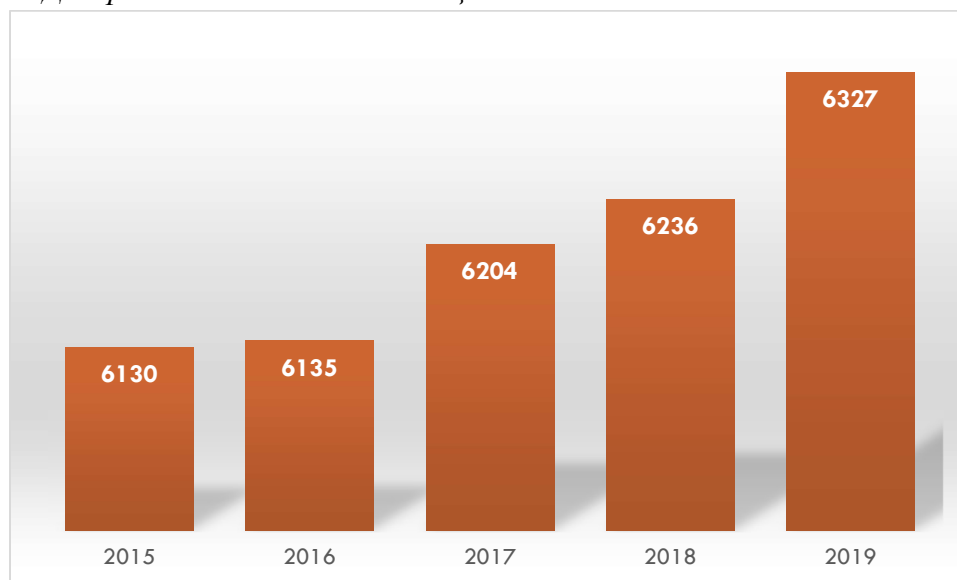
Таблица №30 Население в община Никола Козлево 2015 – 2019 г.

Година	2015	2016	2017	2018	2019
Всичко	6130	6135	6204	6236	6327
Мъже	3091	3093	3113	3118	3168
Жени	3039	3042	3091	3118	3159

Източник: НСИ

Към 2015 г. населението на община Никола Козлево е 6 130 души, а към края на 2019 г. е 6327. По признака „пол“ структурата на населението е балансирана. През 2019г. мъжете в общината са само с 9 повече от жените.

Диаграма №8 Население в община Никола Козлево 2015 – 2019 г.



*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Таблица №31 Трудоспособност на населението

Година	2016			2017			2018			2019		
	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени	Всичко	Мъже	Жени
Общо	6135	3093	3042	6204	3113	3091	6236	3118	3118	6327	3168	3159
Под трудоспособна	1256	627	629	1234	614	620	1223	613	610	1226	634	592
В трудоспособна	3681	2018	1663	3755	2039	1716	3769	2028	1741	3843	2055	1788
Над трудоспособна	1198	448	750	1215	460	755	1244	477	767	1258	479	779

Под трудоспособна възраст - до 15 навършени години.

В трудоспособна възраст - жени от 16 до 60 години и 8 месеца и мъже от 16 до 63 години и 8 месеца.

Над трудоспособна възраст - тези граници са до навършването на 60 години и 8 месеца за жените и 63 години и 8 месеца за мъжете.

Към 2019 г. лицата над 60-годишна възраст са 20 % от населението, децата и младежите до 19 г. са 19 %. Останалите 61 % са хора в активна трудова възраст между 20 и 59 години. Населението на общината е с много добра възрастова структура и няма данни за застаряване, каквато е общата тенденция в страната.

11.2.Раждаемост

Раждаемостта е един от основните показатели, които характеризират динамиката на населението в даден район. Най-често раждаемостта се определя като брой родени деца за определен период от време (1 календарна година) или чрез коефициент на раждаемост. Коефициентът на раждаемост е отношението между броя на живородените деца и средногодишното население през същата година.

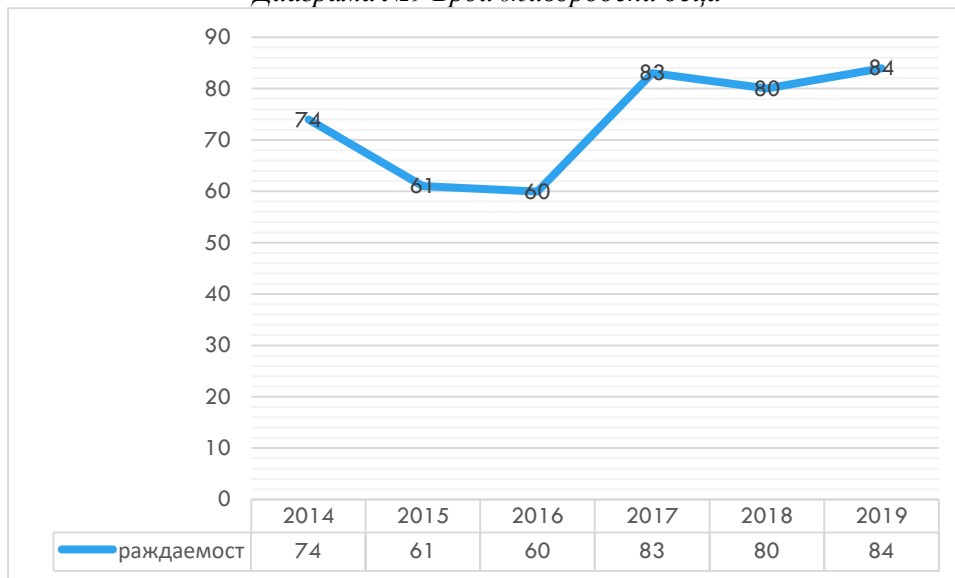
Таблица №32 Брой живородени деца

2017			2018			2019		
Живородени			Живородени			Живородени		
общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета	общо	момчета	момичета
83	32	51	80	40	40	84	49	35

Източник: НСИ

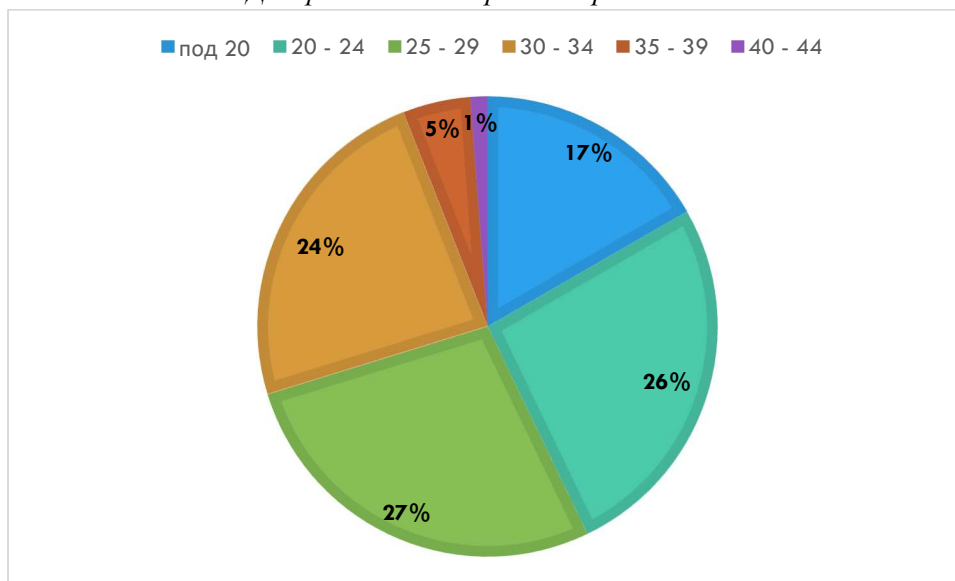
За община Никола Козлево, през 2019 г. броя на живородените деца в общината е 84 в сравнение с предходната година, когато броя на живородените деца е бил 80. Наблюдава се запазване на раждаемостта в периода 2017 – 2019 г.

Диаграма №9 Брой живородени деца



В следващата диаграма е представено процентното разпределение на възраста на родилките.

Диаграма №10 Възраст на родилките



11.3. Смъртност

Смъртността е както биологичен, така и социално обусловен процес. Динамиката ѝ е повлияна от промените в условията за живот на населението, състоянието на възрастовата и половата му структура, екологичната обстановка и множество други фактори. За територия на общината равнището на смъртността е с високи стойности за периода 2017 – 2019 г.

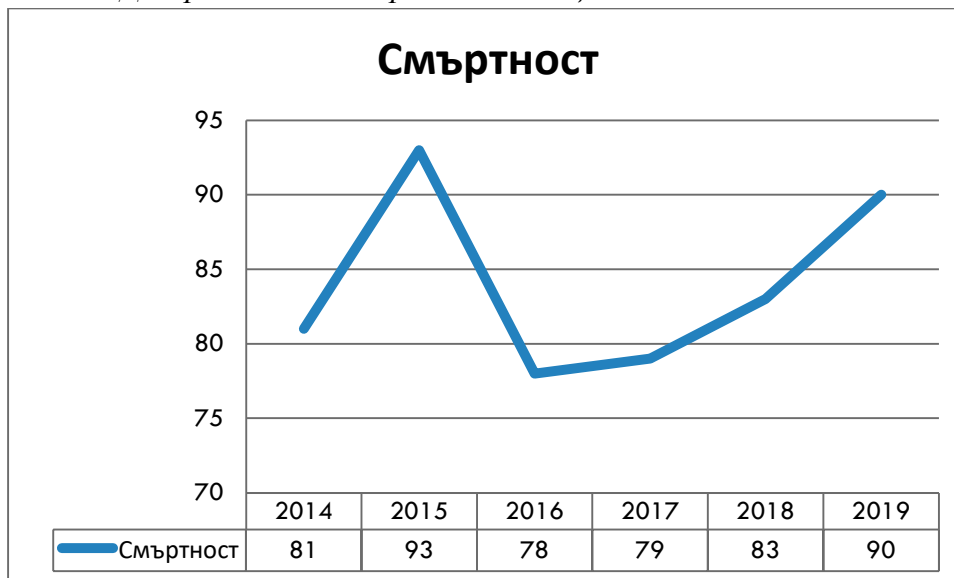
Таблица №33 Смъртност в община Никола Козлево

	2017			2018			2019		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
	79	39	40	83	47	36	90	47	43

Източник: НСИ

Върху демографската структура в общината, влияят процесите на стареене, характеризиращи се с ниска раждаемост и висока обща смъртност. Причините за високата смъртност както в общината, така и в страната като цяло е, че голяма част от населението, което влизат в трудоспособна възраст, всяка година намалява в съотношение с населението излизащо от тази възраст.

Диаграма №11 Смъртност в община Никола Козлево



11.4. Миграция на населението

При изследване на миграцията (механично движение на населението) се наблюдава съвкупността на лица, които са променили своето обичайно местоживее (настоящ адрес). Единиците на тази съвкупност се регистрират в момента на събитието и техният брой се установява към 31.12. на съответната година. Миграцията е вътрешна, когато лицето сменя обичайното си местоживее в страната и външна, когато лицето сменя обичайното си местоживее от страната в чужбина или от чужбина в страната.

Механичният прираст на населението в териториален аспект представлява разликата между броя на заселените и броя на изселените лица за всяко населено място. За периода 2011-2019 г. в община Никола Козлево се наблюдават пикове и спадове на механичния прираст на населението. През 2019 г. коефициентът на естествен прираст е с най-благоприятна положителна стойност. Положителни стойности се отчитат и през 2015 г. и 2017 г., съответно с 78 и 65 души.

Таблица №34 Механичен прираст

Механичен прираст								
2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
53	-13	-12	-2	78	23	65	35	97

Източник: НСИ

Най-често посочваните причини за миграциите според изследване на НСИ са: по семейни причини, трудова реализация, по-добри условия за живот и предоставяне на по-добри възможности за развитие на децата.

**V. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И
СЛАБИТЕ СТРАНИ,
ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ
/SWOT/**

Един от основните етапи в стратегическото планиране е “анализът на средата”. Изводите от този анализ са важна предпоставка за осъществяване на по-нататъшните стъпки в процеса на стратегическо планиране – SWOT анализ, целеполагането и изготвянето на план за действие. Това наложи те да бъдат изложени в тази част по структуриран начин. Избран бе подходът основните изводи да се групират в две основни части:

- Достижения и силни страни, проблеми и слаби страни;
- Възможности и заплахи.

SWOT представлява акроним на вътрешните за общината силни страни (Strengths) и слаби страни (Weaknesses) и външните за общината възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегически анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите "силни" и "слаби" страни. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ се диференцира на "възможности" и "заплахи".

➤ **Възможности:** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда на общината. Това са благоприятни за общината потенци, от които тя се възползва или би могла да се възползва;

➤ **Заплахи:** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда за общината. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние на общината;

➤ **Силни страни:** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава общината. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство на общината;

➤ **Слаби страни:** Слабите страни представляват ограниченията или недостига на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на общината.

Между четирите квадранта съществуват определени зависимости. Връзката между възможностите и силните страни дава представа за лостовете на развитие. Връзката между слабите страни и заплахите формира основните проблеми на развитие. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете на развитие, а връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие. От тази класификация произтичат и условните наименования на различните видове стратегии, за които ще стане дума по късно.

След осъществяване на количествен и качествен анализ на общината /анализ на средата/, се оформя съдържанието на квадрантите на SWOT таблица. От изведените характеристики на обекта и обкръжаващата средата се избират най-важните, които се вписват в съответните квадранти. Този етап съдържа голяма доза творчество, но се опира на направения анализ в предишният етап. В същото време елемент на творчество и интуиция е избора на правилния квадрант за идентифицирания фактор.

Практиката показва, че за много от идентифицираните тенденции и фактори стои въпроса в кой от квадрантите да бъде поставен. До голяма степен това зависи и от самата формулировка. Например, наличието на свободна работна сила може да е силна страна, докато високата безработица да е слаба страна; възможността да се развоят

трудоемки производства да е възможност, а високият процент на трайно безработни да е заплаха. В реалният живот съществуват множество взаимовръзки, които се явяват причини и следствия в зависимост от гледната точка, от целите на анализа и т.н. Поради тази причина едно и също явление може да се разглежда в различни негови проявления.

Най-благоприятната стратегическа позиция е агресивната стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията на развитие трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и възможностите може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни. Стратегията на развитие, която се определя между слабите страни и заплахите може да се нарече защитна, е най-неблагоприятна. Организацията, попаднала в тази позиция трябва да търси възможност за оцеляване и след това да се опита да премине в някой от другите квадранти. Диверсификационната стратегия се определя между силните страни и заплахите. Основната посока на стратегическо развитие при нея е насочена към намаляване или ограничаване на заплахите и при едновременно укрепване на силните страни.

При използване на цялата налична информация за съществуващото положение и тенденциите по компоненти на околната среда са изведени следните основни аспекти на силните и слабите страни на община Никола Козлево по отношение на опазване на околната среда, както и на възможностите и заплахите от страна на средата, които са представени в следната таблица.

СИЛНИ СТРАНИ (<i>STRENGTHS</i>)	СЛАБИ СТРАНИ (<i>WEAKNESSES</i>)
Въздух	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Наличие на чист атмосферен въздух, липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда. ❖ Липса на замърсяване на атмосферния въздух от производствената дейност на предприятията. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат от автомобилния трафик и ползването на твърдо гориво за отопление през зимния сезон. ❖ Липса на пункт за контрол на КАВ.
Води	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Редовно водоснабдяване на почти цялото население с вода за питейно-битови нужди, отговаряща на нормативните изисквания. ❖ Осигурено водоснабдяване на всички населени места в общината. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Загуби на вода, произтичащи от състоянието на водопроводната мрежа. ❖ Режим на водоподаването в някои от населените места през летния сезон. ❖ Амортизирана и остаряла водопроводна мрежа. ❖ Липса на канализация, вкл. и на пречиствателна станция за отпадъчни води.

Отпадъци	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Въведено организирано събиране и транспортиране на битовите отпадъци за всички населените места в общината. Осигурени съдове за събиране на отпадъците и транспортно средство за извозване на отпадъци. ❖ Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло. ❖ Създадена организация за разделно събиране на ИУЕЕО и НУБА. ❖ Създадена организация за събиране на строителни отпадъци. ❖ Изготвен доклад за морфологичния състав на отпадъците в община Никола Козлево. ❖ На територията на община Никола Козлево няма регионално депо за неопасни отпадъци, на което да се обезвреждат битовите отпадъци. ❖ Община Никола Козлево участва в РСУО – Регион Добрич. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Липса на инфраструктура и невъзможност за въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци. ❖ Липса на организирано събиране на отпадъци от ИУМПС, отработени масла и ИУГ. ❖ Липса на площадки за събиране на отпадъци от домакинствата. ❖ Тенденция за нарастване на разходите за управление на битовите отпадъци. ❖ Незадоволителна активност на населението в разделното събиране на отпадъци. ❖ Слаб интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаване на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците.
Почви	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Наличие на благоприятен климат и наличие на почвени ресурси, позволяващи развитието на земеделие (в т.ч. и биоземеделие) и алтернативно земеделие ❖ Липсват данни за увреждане на почвите на територията на общината – вкислени, засолени, замърсени с продукти за растителна защита, с нефтопродукти и др. почви. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването; ❖ Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс.
Биологично разнообразие	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Богато биологично разнообразие, с висока степен на естественост на местообитанията в защитените територии. ❖ Наличие на редки растителни и животински видове в защитените територии. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в екосистемите. ❖ Не са проучени капацитетните възможности от лечебните растения.
Шум	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Добри шумови характеристики на населените места. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Основен източник на шумово замърсяване са автотранспортът и промишлените предприятия в общината.
Зелени площи	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Изградена зелена система в централните части, улично озеленяване, 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Липсва цялостна и единна оценка на видовете дълготрайна растителност и

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

<p>наличие на зелени площи.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Наличие на вековна гора – възможност за развитие на еко туризъм. ❖ Редовно почистване на площите за обществено ползване. 	<p>нейното състояние.</p>
Други	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Благоприятно географско разположение за развитие на икономиката. ❖ Съхранена природа и добри общи екологични показатели. ❖ В община Никола Козлево няма демографска криза. ❖ Организиран контрол по спазването на законовите изисквания по опазване на околната среда и управление на отпадъците на общинско ниво. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Непълното използване на туристическия потенциал в общината. ❖ Липса на достатъчно собствени финансови ресурси на общината за реализацията на екологични проекти. ❖ Недостатъчна обществена ангажираност на жителите на общината по екологични проблеми.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
Въздух	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Потенциал за включване към газопреносна мрежа, както на домакинства, така и на производствени предприятия. ❖ Реконструкция и основен ремонт на улици, с цел намаляване запрашеността. ❖ Намаляване дела на използваните твърди горива през зимата. ❖ Оползотворяване на местния потенциал на възобновяеми енергийни източници. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Висока цена за ново присъединяване към газовата мрежа. ❖ Продължителна тенденция за внос на стари автомобили. ❖ Потенциал за нарастване на замърсяването от индустриалните дейности при условие на увеличен ръст на този сектор.
Води	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Изграждане на канализационна система, обхващащата територията на общината. ❖ Изграждане на ПСОВ. ❖ Цялостна подмяна на износени и аварийни водопроводи. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Недостатъчно намаление на загубите на вода. ❖ Невъзможност от подмяна на всички водопроводни мрежи, за които това е необходимо. ❖ Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне
Отпадъци	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците. ❖ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Значително увеличение на разходите за управление на отпадъците и последваща необходимост от повишаване на такса „битови отпадъци“ за населението. ❖ Социална чувствителност към повишаване на такса „битови отпадъци“. ❖ Изхвърляне на отпадъци от населението

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

<ul style="list-style-type: none"> ❖ Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците. ❖ Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания. 	<p>на нерегламентирани места.</p>
Почви	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите. ❖ Развитие на биоземеделие. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Засилване на деградационните процеси на почвите. ❖ Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие. ❖ Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване. ❖ Липса на регистър на площите с увредени почви.
Биологично разнообразие	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Подобряване на природозащитното състояние на видовете и местообитанията. ❖ Опазване на вековната гора в землището на с.Хърсово. ❖ Възможност за развитие на познавателен и еко туризъм. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Вредно антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони и природните местообитания.
Шум	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Подкрепа на дейности по разширяване на зелената система на общината с цел подобряване на акустичната обстановка. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Липса на достатъчно средства от страна на бизнеса и публичния сектор за прилагане на изискванията на екологичното законодателство, свързани с изменения и допълнения в европейското екологично законодателство.
Зелени площи	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Озеленяване с храстова и дървесна растителност, абсорбираща праха и аерозолите от въздуха. ❖ Създаване на зони за отдих за населението. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Недостатъчен финансов ресурс за извършване на дейности по озеленяване.
Други	
<ul style="list-style-type: none"> ❖ Възможности за получаване на безвъзмездна финансова помощ от национални източници на финансиране и от Фондовете на ЕС и достигане до целите на ЕС за околна среда. ❖ Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени, свързани с национални и местни инициативи. 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти. ❖ Запазване на ниска инвестиционна активност на бизнеса. ❖ Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари.

❖ Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии, щадящи околната среда на национално и регионално ниво.	
--	--

Най-силна и най-реалистична е връзката между слабите страни и възможностите. Те определят ограниченията на развитие на общината. Стратегията на развитие, която определя тази връзка може да се нарече концентрираща, защото тя е насочена към използване на съществуващите благоприятни условия за развитие чрез намаляване на слабите страни на общината.

Основните задачи, върху които трябва да се концентрира управлението на общината са:

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с инфраструктурата на общината, опазването на околната среда и повишаване потенциала на общината;
- Реализиране на проекти свързани с управлението на отпадъците;
- Оптимизиране на водоснабдителните системи в населените места.
- Пълно използване на туристическия потенциал на община Никола Козлево и създаване на екопътеки и развитие на екотуризъм.
- Повишаване на обществената информираност и ангажираност по проблемите на опазването на околната среда.

VI.ВИЗИЯ НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа за желано и достижимо състояние на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, които тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното състояние в екологичен аспект на община Никола Козлево за периода 2021-2027 г., е следната:

Община Никола Козлево чиста и зелена община, привлекателно място за живот с благоприятна среда за бизнес и инвестиции, чрез съхраняване на околната среда и устойчиво и екологосъобразно използване на местните ресурси.

Визията на Общината може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

Общинското ръководство на община Никола Козлево работи сериозно за подобряване на икономическото, битово-социалното, културното и демографско състояние на жителите на общината. Всички тези дейности са пряко или косвено свързани и с решаването на проблемите на околната среда.

Благодарение на целенасочените и последователни усилия на Общинска администрация-Никола Козлево е осигурено опазването на компонентите на околната среда, което подпомага икономическото и социалното развитие, и има решаващо значение за трайното развитие на обществото. Общинската администрация провежда прозрачна политика по околната среда: своевременно и регулярно се предоставя информация за предстоящи проекти, приемането на които се предхожда от обществено обсъждане сред широката общественост, въвлича населението като ключов фактор за решаване на екологични проблеми и подобряване на жизнената среда.

Основните цели на Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево са свързани с постигането на хармонично, балансирано и устойчиво развитие.

Процесът на планиране на общинско ниво търси баланса между различните аспекти на развитието (екологичен, териториален, икономически и социален) и между различните териториални общности, институции и социални групи. Общинската програма за опазване на околната среда се явява един от основните инструменти за защита и опазване на наличните природни ресурси, запазване на постиженията, където ги има, и подобряване на екологичното състояние в областите, където е необходимо, като е съобразена със сферите на компетенции и възможностите на общината.

Стратегическата част на Програмата следва да се разглежда като отворен документ, който има възможност да бъде допълван и актуализиран съобразно промени в приоритетите на общината, в националното законодателство и други елементи на обкръжаващата среда, оказващи влияние върху протичащите процеси в общината. Програмата е съобразена с основните цели на политиката за опазване на околната среда, дефинирани в стратегически и планови документи на национално ниво и имащи отношение към опазването и съхранението на околната среда.

VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Никола Козлево в областта на околната среда са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население. При определянето на целите бяха взети предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите и възможностите пред община Никола Козлево в областта на околната среда.

С оглед определянето на конкретните мерки за опазване и възстановяване на околната среда на базата на съществуващото състояние и очакваното развитие на икономиката и инфраструктурата в общината и с оглед на определената визия, главната стратегическата цел за периода 2021-2027 г. може да бъде определена по следния начин:

Главната стратегическа цел: Подобряване на състоянието на средата за живот на жителите в общината, чрез съхраняване на природната среда, запазване на биоразнообразието, устойчиво използване на наличните ресурси и намаляване на риска за здравето на населението.

Стратегическата цел на програмата е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението. За постигането на генералната стратегическа цел на Програма за опазване на околната среда са формулирани следните приоритети и стратегически цели:

Приоритети	Специфична цел
Приоритет 1. Въздух	<i>Опазване качеството на атмосферния въздух</i>
Приоритет 2. Води	<i>Опазване на водите и водните обекти, развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура</i>
Приоритет 3. Отпадъци	<i>Устойчиво управление на отпадъците</i>
Приоритет 4. Почви	<i>Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия</i>
Приоритет 5. Биологично разнообразие	<i>Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината</i>
Приоритет 6. Шум	<i>Намаляване на шумовото замърсяване в населените места</i>
Приоритет 7. Зелени площи	<i>Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване</i>
Приоритет 8. Административен капацитет	<i>Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местното население</i>

Специфични цели:

Стратегическата цел на община Никола Козлево в областта на околната среда е да се ангажира и съдейства за опазване и предотвратяване на замърсяването на околната среда по всичките ѝ компоненти и фактори на въздействие, за намаляване на риска за здравето на населението.

За постигането на генералната стратегическа цел на Програмата за опазване на околната среда са формулирани следните специфични стратегически цели, оценени по приоритетност:

ПРИОРИТЕТ 1. ВЪЗДУХ

Специфична цел: Опазване качеството на атмосферния въздух

Мярка 1.1. Контрол на емисиите от инсталациите на промишлени предприятия и стопански субекти

Мярка 1.2. Насърчаване въвеждането на “чисти технологии”

Мярка 1.3. Рехабилитация и реконструкция на улици от общинска пътна мрежа на територията на община Никола Козлево

Мярка 1.4. Повишаване на енергийната ефективност на обекти общинска собственост

Мярка 1.5. Саниране на многофамилни и еднофамилни жилищни сгради

Мярка 1.6. Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места в общината

Мярка 1.7. Газифициране на населени места от общината

Мярка 1.8. Почистване на пътните артерии от натрупан прах и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние

Мярка 1.9. Формиране на растителни пояси по протежение на пътища и улици

Мярка 1.10. Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на гуми, пластмаси, текстил и др.

Мярка 1.11. Разработване на общинска програма за енергийна ефективност

Мярка 1.12. Провеждане на информационни кампании за приноса на източниците на твърдо гориво към замърсяването на атмосферния въздух.

ПРИОРИТЕТ 2. ВОДИ

Специфична цел: Опазване на водите и водните обекти, развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура

Мярка 2.1. Допълнително водоснабдяване на с.Църквица

Мярка 2.2. Реконструкция и поддържане на водоснабдителната мрежа в населените места от общината

Мярка 2.3. Изграждане на канализационна система в с. Никола Козлево, с.Вълнари и с. Цани Гинчево

Мярка 2.4. Изграждане на ПСОВ, обслужваща селата Никола Козлево, Вълнари и Цани Гинчево.

Мярка 2.5. Извършване на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали

Мярка 2.6. Ежегоден контрол на състоянието на всички язовири на територията на общината

ПРИОРИТЕТ 3. ОТПАДЪЦИ

Специфична цел: Устойчиво управление на отпадъците

Мярка 3.1. Увеличаване на материално техническа база за управление на битовите отпадъци, чрез закупуване на съдове и техника за събиране на отпадъци.

Мярка 3.2. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината.

Мярка 3.3. Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, чрез закупуване на съдове и техника.

Мярка 3.4. Изграждане на площадка за разделно събиране на строителни отпадъци, получени от малки ремонти дейности.

Мярка 3.5. Закриване на депо за битови отпадъци в с.Никола Козлево.

Мярка 3.6. Развитие на системата за събиране на масово разпространени отпадъци (ИУЕЕО, НУБА, ИУГ).

Мярка 3.7. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци.

Мярка 3.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци.

Мярка 3.9. Обучения на служители на Общинска администрация и други общински звена по теми за управление на отпадъците.

Мярка 3.10. Участие в национални кампании на ПУДООС.

ПРИОРИТЕТ 4. ПОЧВИ

Специфична цел: Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия.

Мярка 4.1. Възстановяване на почвеното плодородие на установени нарушени терени, почистване и рекултивация на нарушени терени.

Мярка 4.2. Залесяване в горски фонд, неземеделски фонд и общински терени.

Мярка 4.3. Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди.

ПРИОРИТЕТ 5. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ

Специфична цел: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината

Мярка 5.1. Развитие на познавателен и еко туризъм около вековната гора в с.Хърсово

Мярка 5.2. Създаване на регистър на вековните дървета в общината

Мярка 5.3. Изграждане и поддържане на екопътеки на територията на общината

Мярка 5.4. Спазване на ограниченията за опазване на Защитена местност “Чибуклията”

Мярка 5.5. Предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища и гори

Мярка 5.6. Провеждане на проучване за капацитетните възможности на ресурсите от лечебни растения в общинския поземлен фонд

ПРИОРИТЕТ 6. ШУМ

Специфична цел: Намаляване на шумовото замърсяване в населените места

Мярка 6.1. Разработване и поддържане на база - данни за шумовото замърсяване на територията на общината.

Мярка 6.2. Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси.

ПРИОРИТЕТ 7. ЗЕЛЕНИ ПЛОЩИ

Специфична цел: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване

Мярка 7.1. Поддържане на паркови пространства и градинки

Мярка 7.2. Реконструкция, рехабилитация и изграждане на спортни съоръжения и детски площадки

ПРИОРИТЕТ 8. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

Специфична цел: Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местното население

Мярка 8.1. Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда

Мярка 8.2. Създаване на партньорства с НПО и други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда

Мярка 8.3. Публикуване на интернет страницата на общината на информация свързана с околната среда

Мярка 8.4. Провеждане на образователни кампании и обучения и повишаване на екологичното съзнание в населението

Формулираните по-горе цели на Общинската програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево представят не само посоката на развитие на политиката на общината в тази област през следващите няколко години, но са и базиращи за бъдещата стратегия за устойчиво развитие на общината.

Постигането на целите заложи в настоящата програма само по себе си е следваща стъпка към систематичното решаване на екологичните проблеми в община Никола Козлево.

Планът за действие към настоящата Програма представя необходимите мерки, средства, източниците на финансиране и отговорностите институции, свързани с реализиране на определените приоритети и мерки за тяхното постигане, представен в следващата таблица.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
Приоритет №1: Въздух							
1. Опазване качеството на атмосферния въздух	1.1. Контрол на емисиите от инсталациите на промишлени предприятия и стопански субекти	-	Разходите са за сметка на промишлените предприятия и стопански субекти	Постоянен	РИОСВ-Шумен; Община Никола Козлево; Стопанските субекти.	Навременно регистриране и решение на проблемите. Повишаване на КАВ.	Съдържание на вредни вещества във въздуха под ПДК
	1.2. Насърчаване въвеждането на "чисти технологии"	-	Разходите са за сметка на производствените предприятия	12.2027 г.	Община Никола Козлево; Производствени предприятия	Повишаване на КАВ.	Съдържание на вредни вещества във въздуха под ПДК
	1.3. Рехабилитация и реконструкция на улици от общинска пътна мрежа на територията на община Никола Козлево	1 370 821 лв.	Общински бюджет; Програма за развитие на селските райони	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Повишаване на КАВ.	Брой рехабилитирани улици
	1.4. Повишаване на енергийната ефективност на обекти общинска собственост	800 000 лв.	Общински бюджет; Европейски фондове и програми	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Подобряване на КАВ	Изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
1. Опазване качеството на атмосферния въздух	1.5. Саниране на многофамилни и еднофамилни жилищни сгради	Съгласно инвестиционен проект	НПЕЕМЖС, Европейски фондове и програми; ПЧП	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Повишаване на КАВ.	Изпълнени проекти за повишаване на енергийната ефективност. Брой санирани сгради
	1.6. Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места в общината	250 000 лв.	Общински бюджет; Фондове на ЕС; Норвежки и ЕИП фондове.	12.2027 г.	Община Никола Козлево	По-добро КАВ	Брой въведено енергоспестяващо осветление
	1.7. Газифициране на населени места от общината	500 000 лв.	Частен сектор	12.2027 г.	Община Никола Козлево; Частен сектор	Намаляване на емисиите на ФПЧ10	Брой газифицирани обекти/ домакинства
	1.8. Почистване на пътните артерии от натрупан прах и осигуряването на поддържането им в добро техническо състояние	160 000 лв.	Общински бюджет	Постоянен	Община Никола Козлево	По-добро КАВ	Брой почистени пътни артерии
	1.9. Формиране на растителни пояси по протежение на пътища и улици	10 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Подобряване на КАВ	Изградени растителни пояси

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
	1.10. Системни проверки за нерегламентирано изгаряне на гуми, пластмаси, текстил и др.	500 лв.	Общински бюджет	Постоянен	Община Никола Козлево; РИОСВ – Шумен	Намаляване на емисиите на ФПЧ ₁₀	Брой проверки
	1.11.Разработване на общинска програма за енергийна ефективност	6 000 лв.	Общински бюджет	12.2021 г.	Община Никола Козлево	По – добро КАВ	Разработена програма
	1.12.Провеждане на информационни кампании за приноса на източниците на твърдо гориво към замърсяването на атмосферния въздух	1 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Повишаване на КАВ	Брой проведени кампании
Приоритет №2: Води							
2.Опазване на водите и водните обекти, развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура	2.1. Допълнително водоснабдяване на с.Църквица	903 355 лв.	Общински бюджет; Европейски фондове и програми.	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Нормално водоподаване на с.Църквица	Км изградени водопроводи
	2.2.Реконструкция и поддържане на водоснабдителната мрежа в населените места от общината	2 000 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ВиК-Шумен	Осигурена качествена питейна вода за населението	Км реконструирани водопроводи

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
2.Опазване на водите и водните обекти, развитие на водоснабдителната и канализационна инфраструктура	2.3.Изграждане на канализационна система в с. Никола Козлево, с.Вълнари и с. Цани Гинчево	15 000 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ВиК-Шумен	Изградена канализационна система	Км изградена канализационна система
	2.4. Изграждане на ПСОВ, обслужваща селата Никола Козлево, Вълнари и Цани Гинчево	4 500 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ВиК-Шумен	Изградена ПСОВ	Изградена ПСОВ
	2.5. Извършване на машинно и ръчно почистване на речни корита, дерета и отводнителни канали	500 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет; Европейски фондове и програми	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Нормална проводимост на речните корита и дерета	Км почистени дерета и реки
	2.6. Ежегоден контрол на състоянието на всички язовири на територията на общината	2 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Добро състояние на язовирите	Брой извършени проверки

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
Приоритет №3: Отпадъци							
3. Устойчиво управление на отпадъците	3.1. Увеличаване на материално техническа база за управление на битовите отпадъци, чрез закупуване на съдове и техника за събиране на отпадъци	250 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ОП „Никола Козлево“	Подобряване на услугата предоставяна на населението	Брой закупени съдове и техника за събиране на отпадъците
	3.2. Разширяване и оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки във всички населени места на общината	100 000 лв.	ООп „Булакопак“	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ООп „Булекопак“	Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	Количество на рециклираните и оползотворени отпадъци
	3.3. Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими отпадъци, чрез закупуване на съдове и техника	200 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ОП „Никола Козлево“	Разделно събиране на биоразградимите отпадъци	Количество разделно събрани биоразградими отпадъци
	3.4. Изграждане на площадка за разделно събиране на строителни отпадъци, получени от малки ремонти дейности	80 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево; ОП „Никола Козлево“	Разделно събиране на стр. отпадъци и недопускане на нерегламентираното им изхвърляне	Изградена площадка за събиране на строителни отпадъци

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
3. Устойчиво управление на отпадъците	3.5. Закриване на депо за битови отпадъци в с. Никола Козлево	354 007,08 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Предотвратяване на риска за околната среда	Рекултивирано депо за битови отпадъци
	3.6. Развитие на системата за събиране на масово разпространени отпадъци (ИУЕЕО, НУБА, ИУГ)	50 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2027 г.	Община Никола Козлево	Увеличаване на дела на разделно събраните МРО	Количество на разделно събраните МРО
	3.7. Извършване на актуален Морфологичен анализ на смесените битови отпадъци	10 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС; ОПОС	12.2024 г.	Община Никола Козлево	Събрани данни за състава на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците
	3.8. Организиране на информационни кампании за ползите от разделно събиране на рециклируемите отпадъци	5 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците	Брой организирани кампании

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
3. Устойчиво управление на отпадъците	3.9. Обучения на служители на Общинска администрация и други общински звена по теми за управление на отпадъците	4 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Подобряване на административния капацитет	Брой проведени обучения
	3.10. Участие в национални кампании на ПУДООС	60 000 лв.	ПУДООС	2021 – 2027	Община Никола Козлево; училища и детски градини	Облагородяване на пространства	Брой участия в национални кампании на ПУДООС
Приоритет №4: Почви							
4. Поддържане на доброто състояние на почвите и предотвратяване на тяхното замърсяване, борба с почвената ерозия	4.1. Възстановяване на почвеното плодородие на установени нарушени терени, почистване и рекултивация на нарушени терени.	Съгласно проект	Общински бюджет; ОПОС;	2021 - 2027	Община Никола Козлево	Опазване на почвите	Кв.м почистени и рекултивиран площи
	4.2. Залесяване в горски фонд, неземеделски фонд и общински терени.	30 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет	2021 – 2027	Община Никола Козлево; ОП „Никола Козлево“	Намаляване на почвената ерозия, увеличаване на дела на залесените площи	Кв.м залесени терени

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
	4.3. Провеждане на почвен мониторинг и превенция на замърсявания с нитрати и пестициди	10 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет	2021 – 2027	Община Никола Козлево	Мониторинг на качеството на почвите	Намаляване дела на замърсени почви
Приоритет №5: Биологично разнообразие							
5. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината	5.1. Развитие на познавателен и еко туризъм около вековната гора в с.Хърсово	30 000 лв.	Общински бюджет; ДГС; Европейски фондове	12. 2027	Община Никола Козлево; ДГС	Развитие на еко туризма в общината	Развит еко туризъм
	5.2. Създаване на регистър на вековните дървета в общината	15 000 лв.	Общински бюджет; Европейски фондове	12. 2027	Община Никола Козлево; ДГС	Регистър с описание на вековните дървета	Създаден регистър на вековните дървета
	5.3. Изграждане и поддържане на екопътеки на територията на общината	50 000 лв.	Общински бюджет	12. 2027	Община Никола Козлево	Развитие на екологичен туризъм	Брой изградени екопътеки

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
	5.4. Спазване на ограниченията за опазване на Защитена местност “Чибуклията”	-	-	Постоянен	Община Никола Козлево; ДГС	Съхраняване на биоразнообразието в Общината	-
	5.5. Предотвратяване на горски пожари, забрана за палене на стърнища и гори	20 000 лв.	Общински бюджет; Държавен бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево; ДГС	Поддържане на екосистемите и опазване на биоразнообразието	Брой предотвратени пожари
	5.6. Провеждане на проучване за капацитетните възможности на ресурсите от лечебни растения в общинския поземлен фонд	10 000 лв.	Общински бюджет	12. 2027	Община Никола Козлево	Създаване на система за оценка и наблюдение на лечебните растения и устойчивото им използване	Брой проведени проучвания за лечебните растения.
Приоритет №6: Шум							
6.Намаляване на шумовото замърсяване в населените места	6.1.Разработване и поддържане на база - данни за шумовото замърсяване на територията на общината	-	-	12.2027	Община Никола Козлево; РЗИ-Шумен	Ограничаване на шумовото замърсяване	Наличие на база - данни

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
	6.2.Залесяване на свободни площи и изграждане на озеленителни пояси	5 000 лв.	Общински бюджет	12.2027	Община Никола Козлево	Цялостно подобряване на жизнената среда и повишаване качеството на живот на хората	Кв.м. залесени площи
Приоритет №7: Зелени площи							
7. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване	7.1. Поддържане на паркови пространства и градинки	70 000 лв.	Общински бюджет; ПУДООС;	2021 – 2027	Община Никола Козлево; Кметове на населени места	Поддържани паркови пространства и градинки	Брой поддържани паркове
	7.2. Реконструкция, рехабилитация и изграждане на спортни съоръжения и детски площадки	100 000 лв.	Общински бюджет; Европейски програми и фондове	2021 – 2027	Община Никола Козлево	Подобряване на спортните съоръжения и детските площадки	Брой реконструирани и изградени спортни съоръжения и детски площадки

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

Специфична цел	Мярка / Дейност	Бюджет (очаквани разходи)	Възможни източници на финансиране	Срок	Отговорни институции	Очаквани резултати	Индикатори
Приоритет №8: Административен капацитет							
8. Подобряване на административния капацитет за управление на дейностите по опазване на околната среда и ангажиране на местното население	8.1. Повишаване на професионалната квалификация на служителите в общинската администрация в областта на околната среда	10 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Подобряване на организацията по управление и опазване на околната среда	Брой проведени обучения
	8.2. Създаване на партньорства с НПО и други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда	5 000 лв.	Общински бюджет	2021 – 2027	Община Никола Козлево	Реализиране на проекти с други общини	Брой създадени партньорства
	8.3. Публикуване на интернет страницата на общината на информация свързана с околната среда	1 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево	Широката общественост е информирана за състоянието на околната среда	Информиране на широката общественост по въпросите на ООС
	8.4. Провеждане на образователни кампании и обучения и повишаване на екологичното съзнание в населението	2 000 лв.	Общински бюджет	Ежегодно	Община Никола Козлево; РИОСВ - Шумен	Гражданите и фирмите са информирани по въпроси в областта на ООС	Брой проведени информационни кампании

**IX. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА**

Организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево може да се определи като процес на системно планиране, събиране и анализ на информация и данни, разработване на проекти, кандидатстване за финансиране, реализация на одобрените проекти и редица други контролни и съпътстващи дейности. В този смисъл е целесъобразно Общината да разработи и прилага единна стройна организация за изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

За установяване на степента на изпълнение на целите на Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- ☞ Използване на показатели за наблюдение и оценка;
- ☞ Съответствие с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност.

Наблюдението и оценката следва да проследяват ежегодно до каква степен са изпълнени конкретните задачи (чрез показателите) за постигане целите на ОПООС и спазени ли са тези основни принципи. В случаи, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

За наблюдение и оценка на изпълнението на ОПООС, координиращ орган е РИОСВ.

По отношение реализацията на заложените в Програмата цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на еколога на общината.

Периодично да се извършва актуализация на програмата, свързана с възникнали нови обстоятелства и документи.

Да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет.

Източници на финансиране на екологични проекти:

Основните източници за финансиране на екологични проекти са:

- ☞ Общинския бюджет;
- ☞ Държавния бюджет;
- ☞ Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда;
- ☞ Националния доверителен екофонд;
- ☞ Публична инвестиционната програма на МС;
- ☞ Кохезионен фонд; ☐ Европейски фонд за регионално развитие;
- ☞ Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- ☞ Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- ☞ Финансов механизъм на ЕИП;
- ☞ Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г.;
- ☞ Програма за иновации и конкурентоспособност 2021-2027 г.;
- ☞ Специализирани кредитни линии на банкови институции;
- ☞ Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- ☞ Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- ☞ Международни организации, финансови институции и др.

**Х. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ,
КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА
ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА**

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2021-2027 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице, най-често еколога на общината. Орган за контрол по изпълнение на Програмата е Общинският съвет.

Кметът на общината информира ежегодно Общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година. За целта се изготвя Отчет за изпълнение на Програмата за предходната година, който се представя в срок **до 31 март** и се публикува на Интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Шумен.

Препоръчва се Годишният доклад да съдържа информация за:

- ↪ Същността на общинската политика за опазване на околната среда;
- ↪ Напредъка по изпълнението на целите, приоритетите и мерките;
- ↪ Възникналите проблеми и предприетите мерки за тяхното решаване;
- ↪ Осъществените мероприятия за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на политиката.

За осъществяване на мониторинга се използват следните документи:

- ↪ Въпросници;
- ↪ Протокол за предаване на въпросниците;
- ↪ Протокол за приемане на попълнените въпросници;
- ↪ Анкетни карти;
- ↪ Протоколи от провеждане на публични мероприятия;
- ↪ Матрични карти за оценка на индикаторите;
- ↪ Мониторингови доклади.

Контролът като основна функция на системата за управление има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнение на тази политика.

Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика.

Същностната характеристика дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Община Никола Козлево има разработена и функционираща вътрешна система за финансово управление и контрол, която на практика покрива изискванията за контрол върху законосъобразността на прилаганите инструменти при изпълнение на общински политики.

В този смисъл съществуващите субекти на контрол, вътрешни за общината и техните правомощия се уреждат от действащата вътрешна система за финансово

управление и контрол. Формите и методите на работа за тях се предопределят от нормативните изисквания с вътрешен и външен характер.

Реализирането на Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево е непрекъснат процес на изпълнение на дейностите, наблюдение, контрол и актуализация. Отчита се натрупания опит, трудностите и неуспехите, извършват се корекции на съществуващите вече насоки за развитие в посока към адаптиране на новите обстоятелства и промени във вътрешната и външна среда.

Главните рискове за постигането на стратегическите цели са свързани с комплекс от фактори, които до голяма степен са трудно предвидими в бъдещето. Това означава, че реализацията на програмата трябва да бъде непрекъснат процес на наблюдение, контрол и актуализация, анализ и корекции при грешки, трудности и неуспехи за адаптиране на планираните дейности към новите обстоятелства и пазарни условия. Основните компоненти на Програмата за опазване на околната среда (визия, цели, приоритети и мерките в плана), имат за цел да дадат преди всичко перспективи и насоки за развитие, но нямат задължителен характер. Тези компоненти не ограничават възможността да бъдат разработвани, предлагани и реализирани и други практически мерки, програми и дейности, стига да са финансово и организационно обезпечени.

XI. СПИСЪК НА ПУБЛИКАЦИИТЕ, ДОКУМЕНТИТЕ, ПРОУЧВАНИЯТА И Т.Н., ИЗПОЛЗВАНИ ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОГРАМАТА

При разработване на настоящата Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2021 – 2027 г. са използвани всички нормативни документи, залегнали в Европейското законодателство и в законодателството на Република България, свързани с опазването на околната среда, както и:

1. Интегриран план в областта на енергетиката и климата в Република България 2021-2030 г.

2. Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

3. Национален план за управление на отпадъците в Република България 2021–2028 г.

4. Стратегия и план за действие за преход към кръгова икономика на Република България за периода 2021–2027 г.

5. Националната програма за подобряване на качеството на атмосферния въздух 2018-2024 г.

6. Националната програма за контрол на замърсяването на въздуха 2020-2030 г.

7. Национална стратегия за намаляване на риска от бедствия 2018-2030 г.

8. Национална програма за развитие: България 2030

9. Национална стратегия за регионално развитие 2012-2022 г.

10. Национална програма за приоритетно изграждане на селищни пречиствателни станции за отпадъчни води

11. Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие

12. Национална програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

13. Стратегия на ЕО относно бъдещото управление на битовите отпадъци

14. Пътната карта за ефективно използване на ресурсите в Европа

15. Зелена книга за Европейска стратегия за пластмасовите отпадъци в околната среда

16. Областна стратегия за развитие на област Шумен 2014 – 2020 г.

17. Програма за енергийна ефективност на област Шумен за периода 2020-2030 г.

18. Планове и програми, приети от Общински съвет – Никола Козлево:

19. Общински план за развитие на община Никола Козлево за периода 2014-2020 г.

20. Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2014 – 2020 г.

21. Програма за управление на отпадъците на община Никола Козлево за периода 2014 – 2020 г.

22. Дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Никола Козлево 2012-2022 г.

23. Общинска програма за енергийна ефективност на община Никола Козлево 2016 – 2020 г.

24. <https://www.moew.government.bg/>

25. <http://www.eea.government.bg/>

26. <https://www.bsbd.org/>

27. <http://www.bd-dunav.org/>

28. <https://riosv-shumen.eu/>

29. <http://www.nikolakozevo.bg/>

XII. ПРИЛОЖЕНИЕ №1

Раздел „Лечебни растения“



1. Въведение

Настоящият раздел „Лечебни растения“ (ЛР) към Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево за периода 2021-2027 г. е разработен на основание чл. 50, т. 3 и чл. 55 от Закона за лечебните растения (ЗЛР), обн. ДВ бр.29 от 7 Април 2000 г., с посл. изм. ДВ. бр.17 от 26 Февруари 2021 г. и във връзка с разпоредбите на Наредба № 2 от 20 януари 2004 г. за привалата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, обн. ДВ бр. 14 от 29 февруари 2004 г.

С раздела „Лечебни растения“ към ПООС се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

В последните години значително нараства интереса към лечебните растения. Те са били и си остават ефективно средство при лечението на редица заболявания. Растенията са достъпна и евтина суровина за приготвянето на лечебни препарати, чайове, напитки и др. Съществуващата в страната икономическа криза принуждава значителен брой хора да събират билки и плодове с търговска цел.

Съгласно ЗЛР, лечебните растения на територията на Република България се използват съгласно принципите за устойчиво ползване и един от подходите, които позволява прилагането на този принцип е планиране и контролиране на ползването на полезна биомаса от диворастващите популации на лечебните растения.

Основните принципи при планиране на ползването на лечебни растения са: минимално ползване на проблемни видове; използване на щадящи способности и техники за събиране; сигурно и ефективно първично преработване за реализация и ползване на базата на разработен планов документ. В тази връзка раздел „Лечебни растения“ в ПООС на община Никола Козлево повишава своето значение като документ, осигуряващ устойчиво ползване на тези ценни природни ресурси.

Целта на настоящия раздел „Лечебни растения“ е запазване на ресурсите от съществуващите видове лечебни растения на територията на община Никола Козлево. Той урежда управлението на дейностите по опазването и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки.

Задачи:

- ↪ Опазване на лечебните растения в естествените им находища;
- ↪ Поддържане и съхранение на екосистемите съдържащи лечебни растения;
- ↪ Опазване на естествените местообитания на лечебните растения.

При разработването на настоящият раздел са взети по внимание следните нормативни документи:

- Закон за лечебните растения.
- Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения.

➤ Наредба №5 от 19 юли 2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят билкозагответелните пунктове и складовете за билки.

Според ЗЛР разделът „Лечебни растения” към ПООС е планов документ за опазване и устойчиво ползване на ресурсите от лечебни растения в общината.

Съгласно чл. 46 от ЗЛР Кметът ръководи изпълнителната дейност на общината във връзка с ползването, опазването и култивирането на лечебните растения, като:

1. Организира изпълнението на дейностите по отношение на лечебните растения, включени в общинската програма за опазване на околната среда;

2. Издава позволителни за ползване на лечебните растения от земи, води и водни обекти - общинска собственост;

3. Издава удостоверения за билките от култивираните лечебни растения;

4. Предоставя на Министъра на околната среда и водите информация за нуждите на наблюдението и оценката на лечебните растения и на създаването и поддържането на специализираните карта и регистър за тях.

Настоящият раздел „Лечебни растения“ включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

2.Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условия в местообитанията, количество и състояние на ресурсите

Горите в Община Никола Козлево заемат обща площ от 8575.39 ха, което е 32.34% от общата територия на Общината. Те са представени от 8025.74 ха стопански гори, 246.32 ха защитни гори и 303.33 ха специални гори. Територията на община Никола Козлево е богата на горски ресурси и естествени находища на лечебни растения, диворастващи плодове и билки. Находищата на лечебни растения са на групи, разпръснати, на петна или се срещат по единично и се използват за стопански и лични нужди.

По данни на общината през 2017 г. е издадено позволително за събиране на следните видове билки и количества, както следва:

- Коприва (корен) – 1000 кг.
- Репей (корен) – 500 кг.
- Глухарче (корен) 1000 кг.
- Бял Имел (стрък) – 1000 кг.
- Коприва (стрък) – 2000 кг.
- Коприва (лист) – 2000 кг.

Билките са събирани от землищата на селата от община Никола Козлево. Единичната цена за съответното лечебно растение е определена в Тарифата за таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост.





Интерес за населението на община Никола Козлево и обект на събиране за лична употреба представляват следните билки: липа, лайка, риган, мащерка, жълт кантарион, глог и шипка.

Община Никола Козлево има потенциал да развие предприятия за преработка на диворастящи плодове, билки и гъби, които да създадат работни места за населението.







Като цяло съвместното действие на биотичните и абиотични фактори определя условията в местообитанието на лечебните растения на територията като благоприятни за съществуването, размножаването, развитието и запазването им. На тази база е изготвен и приложен списък на по-важните видове лечебни растения в община Никола Козлево със стопанско и икономическо значение.

СПИСЪК








на лечебните растения, определени като такива с приложение към Закона за лечебните растения, срещани се в земеделски земи, гори и в границите на населените места в община Никола Козлево

№ по ред	Вид	Местонахождение	Срещаемост	Описание и ресурсно значение
1	Благун <i>Qercus frainetto</i> 	Общински гори	По единично	Широколистно листопадно дърво, високо до 30 m. Листата са прости, приседнали или на къси дръжчици. Жълдите са приседнали или на къса дръжка. Без ресурсно значение
2	Боянка <i>Erysimum diffusum</i> 	Расте по сухи тревисти места, каменисти, скалисти, силикатни и варовити терени	По единично	Боянка е тревисто двугодишно до многогодишно растение. Разпространено по сухи тревисти места. Запарка от надземната част и отвара от семената се използват за медицински цели.
3	Бреза обикновена <i>Betula pendula</i> 	В общински гори – в населени места	По единично	Широколистнодърво с характерен за кората бял цвят, който се дължи на веществото бетулин - единственото бяло багрило в природата. Без ресурсно значение
4	Бръшлян <i>Hedera helix</i> 	В населените места и общински гори	На групи	(Сем. Бръшлянови - Araliaceae) - вечнозелено увивно или пълзящо растение. Отровно! Фитотерапия Използваем
5	Бряст полски <i>Ulmus minor</i>	Общински гори – в населени места	По единично	Широколистно дърво с мощен ствол, който достига до 6 метра








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				в диаметър. Достига до 40 метра височина и до 400 годишна възраст. Без ресурсно значение
6	Бук обикновен <i>Fagus sylvatica</i> 	Повсеместно – основен състав на всички гори	Масиви	Букът е листопадно дърво високо до 30 m. Има важно стопанско значение и средообразуваща роля. Промислено – максимално използваем
7	Бъз нисък <i>Sambucus ebulus</i> 	Повсеместно – в населените места и пасищата в големи количества	На групи	(Сем. Бъзови - <i>Saprifoliaceae</i>) многогодишно тревисто растение. Отровно! Фитотерапия Максимално използваем
8	Бъз черен <i>Sambucus nigra</i> 	В населените места и общинските гори	На петна	Семейство Мешковицови Дървовиден вид бъз с черни плодове. Употребява се за регулиране обмяната на веществата. Без ресурсно значение
9	Вратига <i>Tanacetum vulgare</i> 	Единични екземпляри на общински земи извън населените места	По единично	Тревисто многогодишно растение с изправени стъбла, високи 40-160 см. Семейство Сложноцветни (<i>Compositae</i> , <i>Asteraceae</i>). Ограничени количества за лични нужди.
10	Вълча ябълка обикновена <i>Aristolochia clematitis</i> 	Рядко срещано по пасища	По единично	Тревисто многогодишно растение. Семейство Копитникови <i>Aristolochiaceae</i> Противомикробно действие. Отровно. Без ресурсно значение
11	Върба бяла <i>Salix alba</i>	Единични бройки в близост до реките	По единично	(Сем. Върбови - <i>Salicaceae</i>) - дърво, с широка корона и надлъжно напукана кора. Расте по влажни места. Използваем.








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				
12	Ракита <i>Salix purpurea</i> 	Среща се в и около коритата на реките	По единично	Сем. Върбови — Salicaceae Листопаден храст висок до 5-6. Противоревматично средство. Ограничено използваем
13	Габър обикновен <i>Carpinus betulus</i> 	В общински гори като компактни находища	На групи	Сем. Брезови (Betulaceae) Широколистно листопадно дърво. Дървесината на обикновения габър е твърда и жилава. Използва промишлено в мебелното производство.
14	Глог червен <i>Crataegus monogyna</i> 	Среща се край пътищата в големи количества	На групи	Семейство Розоцветни (Rosaceae). Представлява храст или разклонено дърво. Медоносно растение. Максимално използваем.
15	Глог черен <i>Crataegus pentagyna</i> 	Среща се рядко в горите	По единично	Семейство Розоцветни (Rosaceae). храст или ниско дърво. Без ресурсно значение
17	Глухарче обикновено <i>Taraxacum officinale</i> 	Среща се в населените места и извън тях в големи количества	На петна	Семейство Сложноцветни (Asteraceae). Съдържа естествен растителен латекс. Максимално използваем
18	Горицвет пролетен <i>Adonis vernalis</i> 	Край горите като единични бройки	Единични бройки	Семейство Ranunculaceae — Лютикови Използва се при сърдечни заболявания. Отровно! Без ресурсно значение
19	Гръмотрън бодлив	Среща се край	На групи	Род дребни







*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

	<p>Ononis spinosa</p> 	пътищата в локални находища		медоносни храсти, полухрасти и тревисти растения от семейство бобови. Ограничено използваем
20	<p>Детелина ливадна Trifolium pratense</p> 	Среща се в населените места	На петна	Семейство Бобови Ограничено използваема
21	<p>Детелина плевелна Trifolium arvense</p> 	В умерени количества около пътищата и в населените места		Семейство Бобови Ограничено използваема
22	<p>Дрян обикновен Cornus mas</p> 	Среща се в големи количества във всички земи на общината		Ниско дърво или храст, което се класифицира към семейство Дряннови (Cornaceae). Маскимально използваем
23	<p>Дъб летен Quercus robur</p> 	Срещат се отделни преставители във всички общински гори		Голямо, широколистно дърво, което принадлежи към семейство Букови (Fagaceae). Без ресурсно значение
24	<p>Еньовче същинско Galium verum</p> 	Срещат се отделни растения в цялата община	На петна	(Сем. Брошови - Rubiaceae) - многогодишно тревисто растение. Среща се по умерено сухи или умерено влажни поляни, ливади и пасища. Разпространено е в равнините, предпланините и планините докъм 1700 м надм. в. Надземните части се използват в народната медицина. Използваем за лични нужди и стопански цели.
25	<p>Живовлек голям Plantago major</p> 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Максимально използваем








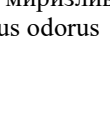
*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

26	<p>Живовлек ланцетовиден <i>Plantago lanceolata</i></p> 	Среща се в умерени количества в цялата община		Семейство Plantaginaceae /Живовлекови/ Ограничено използваем
27	<p>Жълт кантарион лечебен <i>Hypericum androsaemum</i></p> 	Среща се често на територията на цялата община	На групи	(Сем. Звънкови - Hypericaceae) - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Използва се във фармацевтичната промишленост, фитотерапевтичната практика. Използваем за лични и стопански цели.
28	<p>Жълт кантарион багрилен <i>Hypericum perforatum</i></p> 	Среща се в умерени количества	На групи	Лечебна звъника. Максимално използваем
29	<p>Зайча сянка лечебна <i>Asparagus officinalis</i></p> 	Среща се рядко		Без ресурсно значение
30	<p>Здравец горски <i>Geranium sylvaticum</i></p> 	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем
31	<p>Здравец зловонен <i>Geranium robertianum</i></p> 	Среща се в умерени количества в горите на общината		(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение Използваем
32	<p>Здравец обикновен <i>Geranium macrorrhizum</i></p> 	Среща се в умерени количества в горите на общината по влажни сенчести, скалисти и каменисти места	На петна	(Сем. Здравецови - Geraniaceae) - многогодишно тревисто растение със силно развито хоризонтално коренище. Среща се в предпланините и планините от 300 до 2000 м надм. в. Надземната му част се използва в парфюмерията, козметиката, фармацевтичната








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				и фитотерапевтичната практика. Използваем.
33	Златица обикновена <i>Solidago virga-aurea</i> 	Среща се рядко по общинските пасища		(Златна пръчица, Горски енчец) Без ресурсно значение
34	Змийско мляко <i>Chelidonium majus</i> 	Каменисти, сенчести и открити влажни места по територията на общината	На групи, като бурен или плевел	(Сем. Макови - Papaveraceae) - многогодишно тревисто растение с гъст оранжев млечен сок. Използва се във фитотерапията и народната медицина. Отровно! Приложението му във фитотерапията изисква лекарски контрол! Използваем. Без ресурсно значение
35	Змиярник петнист <i>Arum maculatum</i> 	Едичнични растения във влажните зони на горите	-	Горски цъфтящ растителен вид от семейство Змиярникови Без ресурсно значение
36	Ива <i>Salix caprea</i> 	Среща се в умерени количества около реките	По единично	Растителен вид от семейство Върбови. Представява ниско дърво (до 10 метра височина) или храст. Ограничено използваема.
37	Иглика лечебна <i>Primula veris</i> 	Среща се в големи количества в населените места и извън тях	На групи	(Сем. Игликови - Primulaceae) - многогодишно тревисто растение с късо коренище и множество дълги цилиндрични корени с диаметър 1-2 мм. Използват се във фитотерапевтичната практика и за приготвяне на фитопрепарати. Максимално използваема
38	Камшик лечебен <i>Agrimonia eupatoria</i> 	Среща се около пътищата в населените места в храсталаци, ливади, пасища и горски пътеки	На групи, като бурен или плевел	Сем. Розоцветни - Rosaceae) - многогодишно растение. Расте из храсталаци, ливади и пасища, край горски пътеки, до 1500 м.н.в. в цялата страна. Събира се надземната част. Използва се в официалната и народната медицина. Използваем. Без ресурсно значение
39	Киселец <i>Rumex acetosa</i>	Среща се често, както в населените места така и извън тях	На петна	Киселецът е вид многогодишно тревисто растение от семейство Лападови, растящо в изобилие по поляните. Максимално използваем








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				
40	Козя брада <i>Rumex acetosella</i> 	Рядко се среща	На туфи	Принадлежи към семейство Лападови. Без ресурсно значение
41	Кокиче снежно <i>Galanthus nivalis</i> 	Среща се в умерени количества на някои от пасищата	На групи	Сем. Amaryllidaceae – Кокичеви. Застрашен вид в Червената книга на България. Без ресурсно значение
42	Копитник <i>Asarum europaeum</i> 	Рядко се среща	По единично	(Сем. Копитникови - Aristolochiaceae) - многогодишно тревисто растение с дебело пълзящо разклонено коренище. Използват коренището и надземната част. Без ресурсно значение.
43	Коприва обикновена <i>Urtica dioica</i> 	Широко разпространена, големи количества	На петна	Сем. Копривови - Urticaceae) - многогодишно тревисто растение. Разпространено из цялата страна по влажни и богати почви. Събират се листата и коренището. Използва се във фитотерапевтичната практика. Масово използваема за лични и стопански цели.
44	Комунига лечебна <i>Melilotus officinalis</i> 	Рядко се среща		Семейство Бобови. Двугодишно тревисто растение с разклонено, високо до 1,5 м стъбло и добре развит корен. Без ресурсно значение.
45	Копър обикновен <i>Anethum graveolens</i> 	Рядко се среща в близост до вода		Едногодишно растение с кратък живот, което се използва за подправка на ястия и като съставна част на някои медикаменти Без ресурсно значение
46	Кукуряк мирислив <i>Helleborus odoratus</i> 	Среща се в големи количества по всички общински земи	На групи	(Сем. Лютикови - Ranunculaceae) - многогодишно тревисто растение. Расте из храсталците, поляните и разсветлените гори в габърво-








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				горуновия и буков пояс докъм 1500 м надм. в. Използва се в билколечението и народната медицина. Отровно! Използваемо
47	Кучешко грозде червено <i>Solanum dulcamara</i> 	Ограничени количества се срещат по пасищата	На групи	Отровно растение от семейство Картофови. Без ресурсно значение
48	Кучешко грозде черно <i>Solanum nigrum</i> 	Рядко срещано		Черното кучешко грозде е едногодишно отровно растение от семейство Картофови. На височина достига до 150 см. Без ресурсно значение
49	Къпина полска <i>Rubus caesius</i> 	Среща се в горския фонд, край реки и обработваеми площи	На групи	Семейство Розоцветни – <i>Rosaceae</i> Използваема
50	Лайка езичеста <i>Chamomilla suaveolens</i> 	Край ниви и обработваеми площи	На групи	Максимално използваема за лични нужди и стопански цели.
51	Лайкучка влакнеста <i>Matricaria trichophylla</i> 	Рядко срещана в ограничени количества		Без ресурсно значение
52	Лапад алпийски <i>Rumex alpinus</i> 	Среща се в умерени количества	На групи	Използваем
53	Леска обикновена <i>Corylus avellana</i>	Среща се в умерени количества в горите	На петна	(Сем. Брезови - <i>Betulaceae</i>) - храст или малко дърво. Формира самостоятелни съобщества-храсталаци на мястото на изсечени или








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				унищожени гори. Използва се в медицината. Използваема.
54	Липа дребнолистна <i>Tilia cordata</i> 	Сенчести и умерено-влажни места из смесени широколистни гори и пътища	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 30 метра. Расте по сенчести и умерено влажни места из смесените широколистни гори. Използват се във фитотерапевтичната практика. Използваем за лични нужди и стопански цели.
55	Липа едрolistна <i>Tillia platyphyllos</i> 	Среща се в по-ограничени количества в горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 40 метра. Изисква по-мек и по-влажн климат и по-влажни почви, отколкото дребнолистната липа. Събират се съцветията. Използваем.
56	Липа сребролистна <i>Tillia tomentosa</i> 	Среща се в покрайнините на горите	По единично	(Сем. Липови - Tiliaceae) - дърво с височина до 25 метра. Събират се цветовете с присъцветници. Използват се във фитотерапевтичната практика. Ограничено използваема
57	Лопен гъстоцветен <i>Verbascum densiflorum</i> 	Среща се като единични бройки по пасищата		Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Двугодишно тревисто растение гъсто покрито с меки сиви власинки. Без ресурсно значение
58	Лопен лечебен <i>Verbascum phlomoides</i> 	Рядко се среща в населените места и извън тях	По единично	Сем. Scrophulariaceae (Живеничеви) Без ресурсно значение
59	Люляк <i>Syringa vulgaris</i> 	Среща се по скалите в умерени количества	По единично	Декоративен листопаден храст с красиви и ароматни цветове от семейство Oleaceae - Маслинови. Използваем
60	Магарешки бодил <i>Carduus acanthoides</i>	Широко разпространен на територията на цялата община.	На групи и на петна	Представява едногодишно или двугодишно, бодливо тревисто растение, което принадлежи към семейство Сложноцветни (Compositae, Asteraceae). Максимално използваем.








Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				
61	<p>Малина <i>Rubus idaeus</i></p> 	Среща се в покрайнините на горите	На групи	(Сем. Розоцветни - Rosaceae) - полухраст с изправени, вдървенели стъбла. Използва се във фитотерапията, като билка в народната медицина, като суровина в хранително-вкусовата промишленост. Максимално използваема
62	<p>Маргаритка обикновена <i>Leucanthemum vulgare</i></p> 	Среща се в умерени количества в населените места и извън тях		Тревисто растение, което принадлежи към семейство Asteraceae (Сложноцветни). Използваема
63	<p>Лечебна маточина (лимонче) – <i>Melissa officinalis</i></p> 	Расте из храсталаци и редки гори по тревисти и каменисти места из цялата община	По единично	Многогодишно тревисто растение с приятна лимонена миризма. Стъблото е четириръбесто, разклонено, 30-80 см. високо, покрито с жлезисти и прости власинки. Цветовете са бледожълти, бели или розови. Листата са срещуположни с дръжки широки яйцевидно ромбични или продълговати. Плодът е съставен от 4 едносеменни яйцевидни орехчета. Цъфти юни – септември.
64	<p>Мащерка дългостъблена <i>Thymus longidentatus</i></p> 	Тревисти места, край пътища и орници, храсталаци и разредени горички	На групи	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - полухрастче, високо до 20 см. Събират се стръковете с листата и цветовете. Максимално използваема за лични и стопански цели.
65	<p>Мащерка красива <i>Thymus comptus</i></p> 	Среща се рядко в малки количества по пасищата	-	Сем. Устноцветни - Lamiaceae Ароматни многогодишни тревисти растения. Без ресурсно значение
66	<p>Медуница лечебна <i>Pulmonaria officinalis</i></p> 	Рядко се среща в покрайнините на горите като единични бройки	-	Семейство Грапаволистни (Boraginaceae) Многогодишно тревисто растение високо до 25 cm Без ресурсно значение
67	<p>Блатна мента</p>	Среща се в големи количества извън и в населените места	-	Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Многогодишно тревисто растение със синкаво








*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

	<p>Mentha pulegium</p> 			<p>четириръбесто, разклонено стъбло, високо до 1 м. Коренището е хоризонтално и силно развито и от него на пролет покарват няколко стъбла.</p>
68	<p>Мента полска Mentha arvensis</p> 	<p>Рядко срещана в малки количества</p>		<p>Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение</p>
69	<p>Мента обикновена Mentha spicata</p> 	<p>Среща се в покрайнините на горите в малки количества</p>		<p>Семейство Устноцветни (Lamiaceae) Без ресурсно значение</p>
70	<p>Мечо грозде Arctostaphylos uva-ursi</p> 	<p>Сухи камениви и скални поляни</p>	<p>По единично</p>	<p>(Сем.Пиренови - Ericaceae) - вечнозелен храст с пълзящи клонки дълги 20-50 см. В големи дози билката е отровна! Да се приема под лекарски контрол! Използваемо.</p>
71	<p>Мехунка Physalis alkekengi</p> 	<p>Среща се рядко извън и в населените места в малки количества</p>	<p>По единично</p>	<p>Вълча ябълка (Physalis alkekengi) представлява тревисто растение от семейство картофови (Solanaceae). Без ресурсно значение</p>
72	<p>Минзухар пролетен Crocus chrysanthus</p> 	<p>Среща се в големи количества по пасищата</p>		<p>Многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Използваем</p>
73	<p>Минзухар есенен Crocus pallasii</p> 	<p>Среща се често в умерени количества извън населените места</p>		<p>Род многогодишни растения от семейство Перуникови (Iridaceae). Ограничено използваем</p>
74	<p>Миши уши Hieracium pilosella</p>	<p>Среща се много рядко в малки количества в горите</p>		<p>Рунянка - Многогодишно тревисто растение, което е представител на семейство Сложноцветни (Asteraceae). Без ресурсно значение</p>









Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				
75	Момкова сълза <i>Polygonatum odoratum</i> 	Рядко срещана в малки количества в горите		Семейство Зайчесьянкови (<i>Asparagaceae</i>) Без ресурсно значение
76	Момина сълза <i>Convallaria majalis</i> 	Много рядко срещана в малки количества		Семейство Зайчесьянкови (<i>Asparagaceae</i>) Многогодишно тревисто растение Без ресурсно значение
77	Мразовец есенен минзухар <i>Colchicum autumnale</i> 	Среща се по ливади, пасища, поляни и храсталаци	На групи	(Сем. Кремови - <i>Liliaceae</i>) - многогодишно тревисто растение с яйцевидна грудколуковица. Събират се семената заедно с неразтворените кутийки. Семената му са ценна суровина за получаване на алкалоиди, използвани за приготвяне на препарати. Отровно! Употреба само под лекарски контрол! Ограничено използваем
78	Мъждрян <i>Fraxinus ornus</i> 	Има умерени количества в горите, около реките и в населените места	По единично	Сем. Ясенови - <i>Oleaceae</i>) - храст или дърво до 15 метра. Среща се доста често в страната. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост. Ограничено използваем
79	Мъжка папрат <i>Dryopteris filix-mas</i> 	Рядко срещана в малки количества	По единично	Семейство Дриоптерисови (<i>Dryopteridaceae</i>) Без ресурсно значение
80	Напръстник вълнест <i>Digitalis lanata</i> 	Има малки количества по пасищата		Семейство Живеничеви - <i>Scrophulariaceae</i> Лечебно и декоративно растение. Отровно! Без ресурсно значение
81	Овчарска торбичка	Среща се в умерени	На групи	Използваема







Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

	<p><i>Capsella bursa-pastoris</i></p> 	количества около обработваемите площи		
82	<p>Омайниче планинско <i>Geum montanum</i></p> 	Рядко срещан в малки количества		Семейство Розови (Rosaceae) Многогодишно тревисто растение с презимуващо коренище. Без ресурсно значение
83	<p>Орлова папрат <i>Pteridium aquilinum</i></p> 	Повсеместно разпространена извън населените места		Многогодишно тревисто растение от семейство Polypodiaceae— Многожковни папрати. Максимално използваема
84	<p>Пача трева обикновена <i>Polygonum aviculare</i></p> 	Среща се в умерени количества около обработваемите земи		Тревисто растение, което притежава лечебни свойства и се класифицира към семейство Лападови – Polygonaceae Ограничено използваема
85	<p>Паричка <i>Belis perenis</i></p> 	Среща се на цялата територия на общината		Без ресурсно значение
86	<p>Пелин обикновен <i>Artemisia vulgaris</i></p> 	Среща се по-рядко в малки количества по изоставени и затревени терени	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение с характерна силна миризма. Расте по изоставени и затревени терени край селища, пътища, ж.п.линии и други, или из разредени гори и храсталаци. Използва се в билколечението. Използваем.
87	<p>Повет обикновен <i>Clematis vitalba</i></p> 	Среща се в ограничени количества в горите		Растителен вид от семейство Лютикови. Плевелно, храстовидно растение. Без ресурсно значение
88	<p>Повевица обикновена <i>Convolvulus arvensis</i></p>	Среща се в умерени количества в горите и по пасищата	На петна	Сем. Повецицови — Convolvulaceae Многогодишно увивно или стелецо се тревисто растение с корен, проникващ дълбоко в








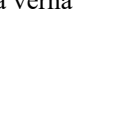
Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				почвата. Използваема
89	Подбел <i>Tussilago farfara</i> 	Среща се в умерени количества край водоемите	На групи	Многогодишно, тревисто растение, принадлежащо към семейство Сложноцветни (Compositae). Ограничено използваем
90	Подъбиче обикновено <i>Teucrium chamaedrys</i> 	Рядко срещано в малки количества	На петна	Сем. Lamiaceae (Устноцветни) Многогодишно тревисто растение, високо 10—30 см. Без ресурсно значение
91	Равнец жълт <i>Achillea clypeolata</i> 	Рядко се среща в малки количества	-	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) Многогодишно растение. Видът е балкански ендемит. Без ресурсно значение
92	Бял равнец <i>Achillea millefolium</i> 	Ливади и пасища, каменисти и тревисти места.	На петна	(Сем. Сложноцветни - Asteraceae) - многогодишно тревисто растение. Видът е широко разпространен на територията на цялата община. Използва се в билколечението. Максимално използваем за лични нужди и стопански цели.
93	Ранилист лечебен <i>Betonica officinalis</i> 	Рядко срещан в малки количества	По единично	Род покритосеменни растения от семейство Устноцветни (Lamiaceae). Без ресурсно значение
94	Репей дребен <i>Arctium minus</i> 	Рядко срещан в малки количества	На групи	Двугодишно тревисто растение, което се отнася към семейство Сложноцветни (Asteraceae, Compositae). Без ресурсно значение
95	Голям репей  <i>Arctium lappa</i>	Расте по влажни, необработени и буренливи места, из гори и храсталаци	По единично	Двегодишно тревисто растение с вретеновиден месест корен, сивокафяв отвън и бял и сочен отвътре. Стъблото е високо до 1.5 м. силно разклонено. Цветовете са двуполови с тръбесто венче. Плодовете са





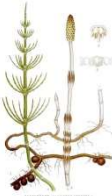


Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				леко сплеснати. Цъфти през лятото.
96	Риган обикновен <i>Origanum vulgare</i> 	Среща се в големи количества по пасищата	На петна	(Сем. Устноцветни - Lamiaceae) - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Използва се в парфюмерията и фитотерапията. Масово използваем.
97	Синчец обикновен <i>Scilla bifolia</i> 	Рядко се среща в малки количества по пасищата		Семейство Зайчесянкови (Asparagaceae) Без ресурсно значение
98	Синя жлъчка <i>Cichorium intybus</i> 	Среща се в малки количества извън и в населените места	На групи	Семейство Сложноцветни (Asteraceae) Без ресурсно значение
99	Синя метличина <i>Centaurea cyanis</i> 	Расте като плевел сред посевите и по тревисти места. Разпространена е в цялата страна	На петна	Тревисто едногодишно растение, високо до 1 м., с разклонено стъбло, покрито с власинки, които му придават белезникав цвят, с целокрайни, линейно ланцетни листа. Цветовете са сини, събрани в единични цветни кошнички, външните са фуниевидни, а вътрешните-тръбести. Цъфти в началото на лятото.
100	Сладка папрат обикновена <i>Polypodium vulgare</i> 	Много рядко се среща в малки количества по скалите		Семейство Многоножкови (Polypodiaceae) Без ресурсно значение
101	Слез горски <i>Malva sylvestris</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство: Слезови (Malvaceae) Термофилен вид. В билколечението се използват листата и цветовете. Без ресурсно значение
102	Смрадлика <i>Cotinus coggygria</i>	Рядко се среща в малки количества около населените места		Семейство Смрадликови (Anacardiaceae) Познато още като тетра, дърво, високо до 12 м. Без ресурсно значение






Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				
103	Смърч обикновен <i>Picea abies</i> 	Има го в умерени количества		Семейство Борови (Pinaceae) Иглолистно дърво, високо до 50 m. Ограничено използваем
104	Лудо биле <i>Athropa bella-donna</i> 	Рядко се среща в малки количества		Наричана още лудо биле или старо биле, е многогодишен храст от семейство Картофови (Solanaceae). Беладоната е силно токсично растение, съдържащо алкалоида атропин. Без ресурсно значение
105	Телчарка голяма <i>Polygala major</i> 	Среща се в умерени количества по пасищата		Сем. Polygalaceae – Телчаркови Многогодишно тревисто растение. Стеблата на билката са изправени или възходящи, 20 до 40 см високи. Има установено бронхолитично, болкоуспокояващо действие. Използваема
106	Теменуга миризлива <i>Viola oderata</i> 	Рядко се среща в горите	На петна	Сем. Violaceae (Теменугови) Без ресурсно значение
107	Теменуга трицветна <i>Viola tricolor</i> 	Рядко се среща по пасищата		Сем. Violaceae (Теменугови) Едногодишно или двегодишно тревисто растение. Стъблото високо 10-40 cm. Без ресурсно значение
108	Тинтява горска <i>Gentiana asclepiadea</i> 	Много рядко се среща в горите	По единично	Семейство Тинтявови – Gentianaceae Многогодишно растение Без ресурсно значение
109	Тинтява пролетна <i>Gentiana verna</i> 	Рядко се среща в малки количества		Семейство Тинтявови – Gentianaceae. Пролетната тинтява е един от най-малките видове от рода Тинтява, който при нормални условия достига до няколко сантиметра

Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.

				височина. Яркосините цветове са с диаметър 1-2 см. Без ресурсно значение
110	Топола черна <i>Populus nigra</i> 	Единични дървета около горите		Широколистен дървесен вид от семейство Върбови (<i>Salicaceae</i>). Без ресурсно значение
111	Трепетлика <i>Populus tremula</i> 	Единични дървета около и в горите		Наричана още осика (<i>Populus tremula</i>). Вид дърво от род Топола, семейство Върбови (<i>Salicaceae</i>). Без ресурсно значение
112	Трънка <i>Prunus spinosa</i> 	Малки количества извън и в населените места по синори, пасища, пустеещи места, край пътища	На групи	(Сем. Розоцветни - <i>Rosaceae</i>) - храст със силно разклонено стъбло. Дребноплодно растение. Понякога образува самостоятелни храстови съобщества. Използва се във фитотерапевтичната практика. Без ресурсно значение
113	Хвощ голям <i>Equisetum telmateia</i> 	Среща се в малки количества около вода		Семейство Хвощови (<i>Equisetaceae</i>) Без ресурсно значение
114	Дяволската уста <i>Leonurus cardiaca</i> 	Разпространено по тревисти и буренливи места.	На групи	семейство Устноцветни Дяволска уста е тревисто двугодишно растение.
115	Черен блян <i>Hyoscyamus niger</i> 	Расте по буренливи места, край потоци, реки и блата	На места	Черен блян, наричано също бленика, черна попадийка и буника, е тревисто едногодишно или двугодишно растение. Разпространено по буренливи места. Спада към семейство Картофови. Съдържа отровни алкалоиди, като хиосциамин, скополамин, атропин.

*Програма за опазване на околната среда на община Никола Козлево
за периода 2021 – 2027 г.*

116	<p>Чувен Chenopodium bonus-henricum</p> 	Среща се рядко около вода край горите		Семейство: Лободови Дива лобода, див спанак, влашки спанак. Без ресурсно значение
117	<p>Шипка храсталачна Rosa corymbifera</p> 	Често среща в големи количества извън населените места и в тях	На групи	Семейство розоцветни Листопаден храст висок до 2,5 метра. Максимално използвана
118	<p>Ягода горска Fragaria vesca</p> 	Често се среща по поляни, храсталаци и гори в цялата община	На петна	Смейство Розови (Rosaceae) Максимално използвана
119	<p>Ясен планински Fraxinus excelsior</p> 	Рядко се среща като единични дървета	По единично	Високо широколистно дърво със светла, жилава, еластична дървесина от семейство Маслинови (Oleaceae) Без ресурсно значение
120	<p>Великденче (Veronica)</p> 	Разпространено из широколистните и иглолистните гори	На петна	семейство Живовлекови многогодишно тревисто растение

Съгласно чл. 5 от Наредба № 2 не се допуска събиране на билки в количества, надвишаващи стойностите определени, като процент от наличните в находището запаси:

- корени, коренища, грудки и луковичи от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си – до 70%
- корени, коренища, грудки и луковичи от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – до 40%
- кори, листа и стъблени пъпки – до 40%
- листа – до 70%
- за стръкове – до 70%

• за цветни пъпки, цветове, съцветия и цветни кошнички, плодове и семена до 70% за едногодишните и до 80% за многогодишните видове.

Съгласно чл. 6, ал.1 от Наредба № 2 експлоатацията на находищата се редува с период на възстановяване на ресурсите.

Съгласно чл. 6, ал. 2 от Наредба № 2 продължителността на периода за възстановяване е следния:

• при събиране на корени и коренища при видове, които лесно възстановяват ресурсите си – 2 год.

• при корени и коренища при видове, които трудно възстановяват ресурсите си или растат при специфични екологични условия – 3 год.

• при събиране на грудки – 2 год.

• при събиране на листа – 1 год.

• при събиране на стръкове от видовете, които трудно възстановяват ресурсите си – 4 год.

• при събиране на съцветия от иглика лечерна – 2 год.

Съгласно чл. 6, ал. 3 от Наредба № 2 не е необходим период за възстановяване при събиране на следните видове билки:

• коренища от коприва и тряскот;

• стръкове от видовете, които лесно възстановяват ресурсите си;

• цветни пъпки, цветове и съцветия;

• плодове и семена.

Съгласно Допълнителната разпоредба от Закона за лечебните растения, ал. 1, т. 18 билки за лични нужди за билките в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва:

• корени, коренища, луковици или грудки – до 1 кг.;

• стръкове – до 2 кг.;

• листа – до 1 кг.;

• кори – до 0,5 кг.;

• цветове – до 0,5 кг.;

• семена – до 0,1 кг.;

• плодове – до 10 кг.;

• пъпки – до 0,5 кг.;

• талус – до 1 кг.

3. Дейности за опазване на екосистемите, включващи лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване и опазване на ресурсите

Ползването на лечебните растения и опазването на техните ресурси включва:

1. събирането на билки от диворастващи и култивирани лечебни растения;

2. придобиването на билки за първична обработка или преработка;

3. събирането на генетичен материал от диворастващи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост.

Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината.

Разрешително за ползване на лечебните растения от земи общинска собственост се издава от:

➤ директора на държавното лесничейство - за горите - общинска собственост и след заплащане на такса в общината;

➤ кмета на общината, когато ползването е от:

1) земеделски земи от поземления фонд и включените в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

2) от териториите и акваториите в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите за ползване на лечебни растения от земи държавен фонд.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за:

1) плановете документи;

2) дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища;

3) научни изследвания и наблюдение на лечебните растения;

4) изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения;

5) култивиране и преработка на лечебните растения;

6) обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения;

7) други дейности, свързани с управлението и контрола.

Разрешителното за ползване се издава на физическо лице, което събира билки за продажба или за първична обработка или генетичен материал от лечебни растения, и определя:

1) вида на ползването;

2) разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части;

3) района или конкретното находище;

4) начина на ползване;

5) задължения на ползвателя.

При издаването на разрешителни на територията на община Никола Козлево се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ – Шумен за организираните билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;
- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Шумен;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ - Шумен на обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените позволителни за ползване на лечебни растения на територията на община Никола Козлево;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на позволителното за ползване със заповед на Кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на позволителното за ползване.

4.Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване. Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете.

Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

С раздела „Лечебни растения” към ПООС се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързани с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

За изпълнение целите на настоящия раздел „Лечебни растения“ ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства и кметските наместници със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;

- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;
- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на община Никола Козлево, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с Наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от ЗЛР;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- Съобразяване на издадените позволителни за ползване, съгласно състоянието на ресурсите и плановете документи;
- Контрол върху дейността на лицата, събиращи билки от лечебни растения;
- Провеждане на информационна и разяснителна кампания сред населението, запознаването им с видовете лечебни растения, начина на събиране на билките и нормативната уредба;
- Изследване и картиране на лечебните растения на територията на общината;
- Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана брането на ранноцъфтящи пролетни цветя от естествените им находища;
- Ежегодно издаване на заповед на Кмета на Общината за забрана на брането на липов цвят.

5. Местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановете документи от по-висока степен

В Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Никола Козлево се забранява събирането на семена, плодове, резници /освен за общински нужди и на лица придружени с персонално разрешение от кмета на общината/, брането на билки

Собствениците на гори, земи, води или водни обекти, в които има находища на лечебни растения са длъжни да прилагат мерките за опазване на лечебните растения, предвидени в Закона за лечебните растения и раздел „Лечебни растения“ в ПООС.

Позволителните за събиране на лечебни растения в земи и гори общинска собственост се издават от Кмета на общината, въз основа на писмено заявление от заинтересованото лице, което трябва да е регистриран билкозаготвител в РИОСВ - Шумен, съгласно Закона за лечебните растения.

Забранява се ползването на лечебни растения по начин и със средства, които водят до увреждане на местообитанията им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие.

Забранява се събирането, изкупуването, първичната обработка и търговията с билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване в нарушение на заповедта за обявяването им.

За защитените диворастящи лечебни растения се забранява:

- Сеченето, брането, изкореняването, хербаризирането, независимо от тяхното състояние и фаза на развитие;
- Унищожаването и увреждането на находищата им;
- Притежаването, пренасянето, търговията и изнасянето зад граница в свежо или изсушено състояние на цели растения или на части от тях;
- Събирането на семена, луковици, коренища и други репродуктивни органи;
- Пашата на селскостопански животни в гори и земи от горския фонд, когато тази дейност противоречи на предвиденията за опазването на определени видове лечебни растения;
- Ползването на лечебни растения, представлящо стопанска дейност, без необходимото позволително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения.

6. Видове под специален режим

Определени видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайни тенденции към намаляване или има опасност от появяване на такива тенденции. Специалния режим се определя ежегодно до 10 февруари със Заповед на Министъра на околната среда и водите, която се обнародва в държавен вестник. Специалния режим обхваща забрана за събиране на билки за определен период от естествените находища на видовете от територията на цялата страна, отделни райони или единични находища; определяне на годишно допустими за събиране количества билки по райони или находища; разработване и прилагане на мерки за възстановяване на популациите и на техните местообитания.

Под специален режим на опазване и ползване на територията на Р България са следните видове лечебни растения:

➤ Допустими за събиране количества билки (кг сухо тегло) от естествените находища, извън територията на националните паркове на следните видове лечебни растения.

- Божур червен (*Paeonia peregrine Mill*)
- Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus Mill*)
- Иглика лечебна (*Primula veris L.*)

- Катраника, пелин бял (*Artemisia alba Turra*)
- Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum (L) Scop.*)
- Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna L.*)
- Ранилист лечебен (*Betonica officinalis L.*)
- Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia All*)
- Тлъстиковка лютивка, жълто прозориче (*Sedum acre L.*)
- Трън кисел (*Berberies vulgaris L.*)
- Шапиче (*Alchemilla vulgaris compleh*)

За тези видове е забранено събирането им в националните паркове, извън количествата и районите, определени в приложението. Количествата билки се разпределят от регионалната инспекция по околна среда и води между билкозаготвителите от района на инспекцията. Разпределянето се извършва със заповед на директора на съответната РИОСВ въз основа на заповедта на министъра на околната среда и водите за условията и реда за разпределяне на количествата билки, която се обнародва в Държавен вестник.

➤ Изцяло забранени за добив в цялата страна лечебни растения със заповедта на Министъра на околната среда и водите са :

- Бенедиктински трън, пресечка (*Cnicus benedictus L.*)
- Волски език (*Phyllitis scolopendrium (L.) Newm.*)
- Горицвет, пролетен (*Adonis vernalis L.*)
- Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis L.*)
- Залист бодлив (*Ruscus aculeatus L.*)
- Изгравниче, страшниче (*Asp Lenium trichomanes L.)*
- Исландски лишей (*Cetraria islandica (L.) Ach.*)
- Исоп лечебен (*Hys s opus ffi cinalis L. s sp. aris tatus*)
- Какула едрочветна (*Salvia tomentosa Mill.*)
- Копитник (*Asarum europaeum L.*)
- Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi (L.) Spreng*)
- Момина сълза (*Convallaria majalis L.*)
- Оман бял (*Inula helenium L.*)
- Папаронка жълта, жълт мак (*Glauciumflavum Crantz*)
- Пелин сантонинов (*Artemis ia s antonicum L.*)
- Пирински (мурсалски алибушки)чай (*Sideritis scardica Grisb.*)
- Пищялка панчичева (*Angelica pancici Vand*)
- Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum L.*)
- Риган бял (*Origanum vulgare L. Ssp. Hirtum(Link) Ietswaart*)
- Ружа лечебна (*Althaea officinalis L.*)
- Салеп (*Orchis sp. diversa*);
- Смилен жълт (*Helichrysum arenarium (L.) Moech.*)
- Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Hup erzia inundata (L.)B ernh: L. s elago*);
- Цистозира (*Cystoseira barbata (Good et Vood) Ag.*)

7. Заключение

При правилното прилагане на Закона за лечебните растения и на раздел „Лечебни растения” към Програмата за опазване на околната среда на община Никола Козлево, ще се постигне опазването на:

- Естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност;
- Разработването на система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси;
- Екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете;
- Изменението на популациите им, при което се влошават биологичните им показатели или се затруднява естественото им възстановяване;
- Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри, популациите на видовете и екосистемите, включващи популациите.

8. Термини и дефиниции

Стандартизирани термини и дефиниции за научни и управленски цели в областта на ресурсологията на лечебните растения в национален мащаб не са възприети. В РЛП са използвани легални термини и дефиниции от Закона за лечебните растения, и адаптирани дефиниции, като:

- ↪ **Лечебни растения** са тези, които могат да бъдат използвани за получаване на билки;
- ↪ **Билки** - отделни морфологични растителни части или цели растения, както и плодове и семена от тях, които в свежо или изсушено състояние са предназначени за лечебни и профилактични цели, за производство на лекарствени средства, за хранителни, козметични и технически цели;
- ↪ **Естествено находище** - местообитание заедно с популация от диворастящи лечебни растения;
- ↪ **Естествено местообитание** - пространствено ограничена територия, включваща всички компоненти на неживата и живата природа, които със своите параметри определят условията за съществуване на природните популации;
- ↪ **Условия на средата** - всички фактори на неживата и живата природа, характеризиращи местообитанието;
- ↪ **Популация** - териториално обособена съвкупност от индивиди от един и същи вид, които могат свободно да обменят помежду си генетичен материал;
- ↪ **Устойчиво ползване** - ползване на лечебните растения в количества, по начини и със средства, които не водят до трайно намаляване на генетичния им или ресурсния потенциал и позволяват дългосрочното задоволяване на нуждите на сегашните и бъдещите поколения;

↪ **Ресурси от лечебни растения** - съвкупността от лечебни растения, разгледани като природен продукт, използван от хората за задоволяване на сегашни или потенциални техни нужди;

↪ **Режим на ползване на находището** - система от мерки, включваща периоди на експлоатация и покой за възстановяване на ресурсите от лечебни растения;

↪ **Приоритетни типове природни местообитания** - местообитания на приоритетни видове лечебни растения или които са определени като такива по силата на международни споразумения, по които Република България е страна;

↪ **Морфологични части** - коренът, коренището, луковицата, грудката, стръкът, листът и цветът на растението;

↪ **Начин на ползване** - указания относно начина на събиране на билките (изкопаване, откъсване, изрязване, обелване), използваните инструменти и необходимите изисквания за възстановяване на находището;

↪ **Добив** – количеството полезна биомаса, добивано от единица площ;

↪ **Биологичен запас** – количеството полезна фитомаса, образувано от всички (използваеми и неизползваеми) екземпляри от даден вид върху всички подходящи или неподходящи за събиране участъци (находища);

↪ **Експлоатационен запас** – количеството полезна биомаса, образувано от всички използваеми или неизползваеми екземпляри от даден вид върху всички подходящи за събиране участъци (находища);

↪ **Оборот на добива** – период, включващ година на събиране и брой години необходими за възстановяване на запасите от биомаса.

↪ **Възможен годишен добив** - количеството полезна биомаса, което може да бъде събирано ежегодно на дадена територия без да се нанесат щети на стопански значимите находища.